

9/50. 1-24.

Татар-И
1-101

مندرجہ سی

D

شورا

عدد ۱

غینوار ۱ = سنہ ۱۹۱۵

80 9/12

محرری: رضاء الدین بن فخر الدین
ناشری: «م. ساکر و م. زاکر رامیفلر»

مرجانی اسلام دنیا سنده گی
الوغ عالم مزدن .

اعتقادی مسئلہ لر و اعتقاد
حقنہ غنی کتاب لر
ر. ف .

بر فائده ادبیہ
جمال الدین ولیدف .

عصبیلر ایچون حفظ صحت
ع . حطی .

تنقیدچیلر مز آراسنده
«عہ بی» .

دفع توهم
(«گلستان» ترجمہ سی حقنہ) .

فقہ
ذاکر آبوخائف .

«دینی و اجتماعی مسئلہ لر»
حقنہ
حسن علی .

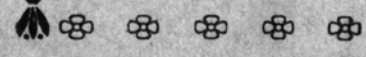
تربیہ و تعلیم:
«تل وادیات اوقتو اصولری»
معلم عبدالرحمن سعدی . «بالا»
تربیہ سنہ عائله» - عبد الحمید
المسلمی . «ملی مکتبلر مز
هم حکومت مکتبلری» - احمد
واحدف . «قرلر گینازہ سی
حقنہ» - هادی طاهری .

مراسله و مخابره:
جلال آباد ، طوقماق ، نامعلوم .

اشعار:
بر ایچوچی ننگ زاری ، سؤالر ،
... یاش یکت ، اویله ندم ،
دیگگز یارنده و باشقلر .

متنوعه .

تورلی مسئلہ لر:
«معلم حالی» - قاسم حسن الدینف .
«یاقن دوستم ز. افندیگه»
عبدالله سلیمانف .

حرم تلو میگی شیخ افندی قنح الدینوف که

(ایکنچی مرتبه)

بزده ۵ صوم مانت آقچه کز بار. شونی اوز کز که قایتاروب
یارر ایچون آدرس کزنی یاخشی بلمیمز. آچیق خط برله گنه
آدرس کزنی بلدرسه کز مذکور. امانت کزنی اوز کز که ییاررمنز.

رضاء الدین بن فخر الدین . ۱۱ نجی غینوار ۱۹۱۵ .
اورنورغ «وقت» اداره سنده .

معتبر «صدای فرغانه» غزته سینه

اوشبو برنجی نومیر «شورا» ترتیب ایتلوب بتکاندن صوگ
«صدای فرغانه» ننگ ۹۶ نجی نومیرینی پوچته دن آدق . شوشی
نومیرده «حقسز هجوم» اسمی برله یازلغان بر مقاله ننگ اورتا
بر یرنده : «شورا» مجله سینه محترم رضا قاضی زیارت قبور خصوصنده
یازوب تورکستانلیلرنی مشرک قیلدیلر «دیگان بر جمله کوردلی .
بو جمله ، تصحیح غه محتاجدر . رضا قاضی ننگ زیارت قبور
حقنده یازغان سوزینگ خلاصه سی : «عبادت ، الله تعالی که گنه
خاصدر . الله تعالی دن باشقه لرغه عبادت قیلماق یا که الله تعالی که
قیله طورغان عبادت لرکه باشقه لرنی شریک ایتماک شرکدر» دییودن
عبادت .

اوشبو سوزگه ، «تورکستانلیلر یا که مصر و هندستانلیلر
مشرکدر» دیمک لازم بولیدر . بلکه آگا لازم بولغان نرسه :
«عبادتتی الله تعالی که گنه خاصلاماغان کشیلر (کیره ک تورکستانلی
و کیره ک استرخانی و کیره ک باشقه اورنده بولسونلر) مشرکدر»
دیگان بر دعوادن عبارت بولادر . اوزینگ دینتی آکلاوچی هیچ
بر مسلمان بو سوزنی انکار ایتماسه کیره ک . بو مسئله ، «صدای
فرغانه» نی یازوچیلرغه معلوم بولورغه تیوشلی .

«صدای فرغانه» ده «حقسز هجوم» مقاله سینی یازوچی
آدم ، «شورا» ده زیارت قبور حقنده یازلغان سوزلرنی ینه دن
بر مرتبه کوزلرندن کیچرسون ایدی و جزاف یازغان سوزلرنی
تصحیح ایتسون ایدی ، بز شونی اوتهمز . «شورا» اداره سی .

«شورا» ننگ اوشبو نومیرلری اداره ده قالمادی :

۱۹۰۸ نجی یل ۱۱ نجی نومیر .

۱۹۰۹ < < ۲ ، ۵ ، ۶ ، ۷ هم ۲۰ نجی نومیرلر .

۱۹۱۰ < < ۱ ، ۲ ، ۱۷ نجی نومیرلر .

۱۹۱۲ < < ۲۱ نجی نومیر .

۱۹۱۳ < < ۴ ، ۶ ، ۱۴ ، ۱۹ ، ۲۰ نجی نومیر .

۱۹۱۴ < < ۱ ، ۲ ، ۳ ، ۴ ، ۶ ، ۱۱ ، ۱۲ نجی نومیرلر .

مونده کورسه تلگانلردن باشقه بعض بر نومیر آزالغانلقد
زاقاز کیلگانچه بتوب قویسه بار قدر نومیرلرغنه ییارلور .
نومیرنگ حق ۲۵ تین . پوچته مصرفی آلوچیدندر .

تصحیح

«دینی واجتماعی مسئلهلر» اسملی رساله ننگ خطا صوا
جدولینه کریمی قالغان اوشبو خطالر بارلنی بلندی . شونلرنی توزه تو
اوقولرینی اوتهمز :

خطا	صواب	بیت	یول
لیس	لیسلی	۳	۱۹
۱۱۶ - ۱۵۰	۱۱۶	۶	۰۶
بن اسماعیل	محمد بن اسماعیل	۳۸	۲۳
ابو زکریا	ابو زکریا	۵۷	۲۲
والی الرسول	والرسول	۷۴	۱۰
والی الرسول	والرسول	۷۵	۰۱
خور	حور	۱۴۵	۲۵
حکیمن	حکمنی	۱۷۰	۱۳
عن الحق	من الحق	۱۷۰	۱۳
السنة	السنة	۱۸۹	۰۵
۱۳۷	۳۷	۱۸۹	۰۵

«قیاس» بحثی اوستینه ۵ نجی رقم قولورغه تیوشلی بوله
حالده ۴ رقمی قولغان ، آندن صوگخیلر شول ترتیب برله دوام ایتکانا
«دینی واجتماعی مسئلهلر» ننگ اوزنده هم سزق آستده .
حاشیه ده آیت صانلری فلوغل حسابی برله کورساتلگان ایدی

اداره ده جوابلر :

«مین سینی صاغنام» باصلمیدر . آدرسی کورساتلسه کیر
قایتارلور .

۵ معلم نعمت الله افندی که : سزدن آندی بر مکتوب کیلگا
یوق .

۵ اوشبو مقاله لر باصلورلر : تکفیر و اسلام ، قازاقر ،
روح حقنده .

۲۱ صفر الخیر - ۱۳۳۳ سنه

۱ غنوار - ۱۹۱۵ سنه

سهر رادير والوغ حادير

مرجانی

وفات بولوینه بکرمی یش یل طولو مناسبتی برله ، مرجانی حضرت تلیزینک ترجمه حالی اوتکان بلقی «شورا» ده یازلغان اییدی. کوب زمانلر اوتمه کان سبیلی شول ترجمه حالینی ینه دن قایتاروب یازارغه لزوم بولماسه کیردک . خاطرلرکه توشردرکه سبب بولسون ایچون بو اورنده مرجانی حقنده بعض بر جزئی نرسه لرکنه یازوب اوتته چکمز . اوشبو حرمتلو ذات اوزینک ترجمه حالینی مستفادالاحبارده تفصیل برله آچیق روشده یازوب ۱۲۹۳-۱۸۷۶ نجی یل شوال (اوکتابر) گه قدر کیتورمش ایسه ده ینیدی سبیلرگه کورددر شوندن سوکغی اون یلاق احوالینی اوشبو اورنده یازما، شد. یوقسه شول اورنغه یازغان بازولری ، مسوده لری «مستفادالاحبار» نک اصل نسخه سندن توشوب یوغالدیی؟ حقیقتینی بله آلامدق .

مرجانی حضرتلری ترویسکی ، قاسم شهرلرینه ، بورای غه و خان اورداسینه سیاحت ایتنکان اییدی دیلر . مونلرنگ هر بری اوشبو ۱۲۹۳-۱۸۷۶ تاریخندن سوک بولسه کیرهک . حجازغه سفر قیلوی ده شوندن سوکدر .

اوفاده وقتمده بر ایکی آدمندن : «شهاب الدین حضرت «بورای» ده مجاسلرگه یوردی ، نصر الدین حضرت برله ییک آچلوب سویله شدی ، بتون اطرافینه استاذ بولغان نصر الدین حضرت ، مونی

استعمال قیلنونی قابل بر تاریخدر . آنده عیب یوق ، عیب ایسه شونی درست استعمال ایته بلداچی ، آرنغه بهانه لر برله همیشه بوزوب طوروجی اوزمزدده در . هر حالده مرجانیکنک دنیاغه کیلو کونی غینوارنک ۲ سی ورییع الاول نک ۷ سیدر . کالیندار یازوجیلرمن ، مونی شاید شولای قید قیلورلر .

اوز عصر نده اسلام دنیاسنده الوغ عالملردن . مجدد ومصلحلردن بولغان شهاب الدین المرجانی حضرت تلیزینک دنیاغه کیلوینه بر هفته دن سوک ، هجری تاریخ حسابی برله بر یوز یل طولاددر . مشارالیه حضرتلری ۱۲۳۳ نجی یل شهر ربیع الاول نک ۷ سنده دنیاغه کیلگان اییدی (۱) .

(۱) مرجانی حضرتلری اوزینک دنیاغه کیلوینی : «فی سنة ثلاث وثلثین ومائین والف (۱۲۳۳) لیلة الخميس شهر ربیع الاول یدیسنده لوعلی التکمیل من غیر رؤیة یشنبده ...» دیب یازادر . اوشبو ۱۲۳۳ نجی یل ربیع الاول باشی ۱۸۱۷ نجی یل دکابر ۲۷ نجی (غرب حسابی برله ۱۸۱۸ نجی یل ۹ نجی غنوار) جمعه کونگه ولیلة الخميس (پنجشنبه گه قارشو کیچه) ۲ نجی غنوارغه مصادف بولغانلقدن حقیقت خالده شهاب الدین حضرت ۷ نجی ربیع الاول ۱۸۱۸ نجی یل ۲ نجی غنوارده پنجشنبه کیچه سنده دنیاغه کیلگان بولاددر . مرجانی حضرتلری اوزی هجری تاریخ استعمال ایته ، باشقهلرغده شونی یورتو برله نصیحت قیلدر . بو عملنده البته حقی ونبیتی یاخشیدر . موکا قارشو بر سوزمزدده یوق . لیکن بز اوزمز تاریخ هجری کوب یلر استعمال قیلوب قارادق . مونک برله معامله ایتمو وتاریخی واقعه لرنی ضبط قیلو ییک مشکل بولدی . اوزینک دوستینه : «اگرده بو یل فیورال ۲۹ دن کیسه مارتنک برنجی کوننده . اگرده ۳۰ دن کیسه (۴) ۳۰ نجی فیورالده بز نک مجلسه زگه تشریف ایتموگرنی اوتته مز» دیب خط یازوجی قارت خلفه قیلندن هر نرسه نی «اگر» لر برله استعمال ایتمو یا که تاریخ هجری برله ینه شه میلادی حسابلرنی قویو لازم کیلیدی . شونک ایچون بز سوکغی وقتلرده اساس ایتمو . میلادی آلرنی ویلرنی استعمال ایته باشلادق خرستیان دنیاسنده مقتدر دین و ملت شرفنی حفظ قیلورای حجتی روحانیلر ظاهر بولدیلر ومونلر اوزلرینک تاریخ حسابلرنی درستله دیلر . شول قیلندن تاریخ هجری هم ییک درست

حقننده «رحلة المرچانی» اسمنده قسمه غنه بر اثر ترتیب ایشمش ایدم (۲۹ بیتده قازان شهرنده ۱۸۹۷ نجی یلده باصلدی).
خصملى طرفندن بولغان سعایتلرگه تېکیت اورتنده یازغان بر مکتوبی اوشبودر:

دخی بزنگ اعتقادمز توحید، تقدیس و تمجید مسئله لرنده و كذلك وجود وحدوث عالم و تفاصيل احوال حشر و نشرده سلف صالحین و حقیقه اهل السنة و الجماعة اولان صحابه و تابعین، فقهاء مجتهدین و علماء محدثین و فتنجه برده زیاده و نقصان قیلمی. «ناظورة الحق» و سائر تصانیفمزده بیان اولدقجه ما اثبتہ الکتاب و السنة نئی اثبات و ماثباته نئی نفی قیلوب ماعداسندن سکوت قیلمقدر. مثلا حق تعالی صفاتنده وارد اولان عالم الغیب و الشهادة، لا یعزب عن علمه مثقال ذرة، وهو علی کل شیء قدير، وهو بكل شیء علیم امثالی آیتلرنی و احادیثی تصدیق و اقرار قیلوب همه نئی عالم و هر شیء که قادر و هر موجودنی خالق دیب اعتقاد ایتهمز. این چنین حشر و نشر، جنت و نار، صراط و کوثر همه سی علی ماوردت به الشریعة حق، الله تعالی بلدگان و اراده قیلغان کیفیت اوزرینه واقع دیب اعتقاد، قلب و نساغز برله تصدیق و اقرار و تسلیم ایتهمز. موندن ماعداسندن سکوت قیله مز. و كذلك هر بر حکم ناجز که تعاقب تاچغان موضعه شارح بیاتندن آرتق تفصیلنه شروع ایتیمیز. زیرا که بزگه آنک برله هیچ تکلیف وارد بولغان یوق هم آنده بر حکم ناجز تعلق تابوب بر عمل که مضطر بولغانمز یوق. مثلا الله تعالی همه نئی عالم و همه که قادر و همه نئی خالق و همه ننگ وجود و عدمینی مرید دیب اعتقاد بعدنده. اول ذاتینه غیر بولغان علم و قدرت و خلق برله می یا عین ذاتی بولغان علم قدرت خلق برله می یا که لاهو و لا غیره بولغان علم برله می دیب بحث قیلمی برله بز مأمور و مکلف توگل آگا هم حاجتمز توشمی. بلکه اول، حرام زیاده علی کتاب الله و مبعوض سلف صالحین و علماء مجتهدین وائمة دین در. «صفات الله لا هو ولا غیره» دیدکلرندن، «بو کیفیتده بولغان صفت برله متصف» دیگان سوز توگل بلکه «بز آلی یا بولای دیرگه بازمیمز» دیگان سوز بولادر. «کل ما لا دلیل علیه یجب نقیه» دن مراد هم شولدر. «دلیل بولمغان هیچ شی وجود تحتینه کرمان یا کرمانز» دیگان سوز توگلدر. و كذلك عالم فی حد ذاته معدوم و فانی هم ده مخلوق الله، وجود حادث و مسبوق دیب اعتقاد بعدنده تصدیق و اقرار و تسلیم ایله اکتفا ایتهمز. مخلوق اولونه اون مک یل اوزغانمی یا یوز مک و یا که میلیون یل می؟ .. متاهی یا غیر متاهی می؟ .. زمانا و مکانامی؟ .. آنده اشتمز یوق. اول مؤمن به و مکلف به توگل. بلی اگر شارع طرفندن بر نرسه وارد و ثابت اولوب عبارت شوگا قطعاً دال

بیک احترام ایتدی، کو گلینی تابارغه طرشدی «دیب ایشتمکان ایدم. اورنبورغ دوخاونوی صوبرانیه سنده بولغان امتحان دفتیرینه مرچانی حضرتلری اوزی اوشبو روشده یازمشدر:

۱۸۵۰ نجی یلده فیورال یدنجی کوتده قازان غوبرناسنده شولوق قازان ننگ ایسکی بیسته سنده ایسکی الوغ تاش مسجدده امام بولورغه من شهاب الدین ملا بهاء الدین اوغلی اوفی قاهه سنده الوغ منصبی مفتی الاسلام حضرتلرینه کیلوب معلوم اولدم شولوق مسجد جامع که امام بولمق ایچون یاشمز اوتوزبرده الحال خاتونمز یوق درسم فقه دن هدایه اصولدن توضیح علم عقائدن شرح عقائد عضدیة نحو دن فوائد ضاییه اوقوغان استاذم قازان اویازنده تاشکیچو قریه سنده انکامز داملا بهاء الدین ابن ملا سبحانقلی المرحوم. شهاب الدین بن بهاء الدین.

بو بیان نامه مذکور دفتیرده ۳۰ نجی نومیر بولوب یازغان هم ده عبدالواحد مفتی اوشبو اوزن غه: «امام جامع و خطیب و رئیس مدرس. مفتی» دیب قید قیلغان. «چیت که: «هم بخارای شریفده ۱۱ سنه علم تحصیل قیلمش» دیب یازوب قویغانلر.
حج سفرینه چیقغان کوتده اورنبورغ مفتیسی اسمینه یازغان بر مکتوبی اوشبودر:

بسم الله الرحمن الرحيم. دولتلو سعادتلو بلند رتبتلو عزیز القدر مفتی الاسلام جناب سعادت ما بلیرینه بعد السلام سنة الاسلام انکه جانب فقیر لله الحمد و المنه كما كان سلامت تصور ایدله. اولر مز بحمد الله متوکلا علی الله اوشبو یوم دوشنبه شهر رمضان اون یدیسنده حج سفرینه قدم قویله در مقبول حج و مبرور زیارتلر نصب ایله دیو دعاده اوله سز. بز مونده تکمیل شعبان برله شنبه کون کیچ تراویح اوقوب یوم یکشنبه صائم فریضه رمضان اولدق اما تاویاغنده قاپیچ و نورلات دیگان قریه لرده آی کوروب اماملر قبول ایدوب جمعه کون کیچ تراویح اوقوب شنبه کون صائم فریضه اولمشلر. بوا امامی هم شونی قبول ایله ب عمل قیلمش، آنلر خبرینی بزگه هم ایکی کشی ادا قیلدی. میتزبکه دفتیرنی محله قومی طرفندن وکیل پجان بازار امامنه آوب تسلیم قیلدی، امامت لوازمی ملا برهان-الدین بن عبدالرفیع اداسینه راضی اولدیلر. و السلام یوم دوشنبه ۱۷ نجی شهر رمضان سنه ۱۲۹۷ (سفر مشقتی برله بولسه کیره که امضا قیلورغه اونوتقان).

حج سفرینه ۱۲۹۷ - ۱۸۸۰ نجی یل ۱۷ شهر رمضان (۱۱ نجی آوغوست) چیقوب ۱۲۹۹ - ۱۸۸۰ ده ۳۰ نجی محرم (۲۰ نجی دیکابر) ده قایتوب کرمشدر. (۱۳۱ کون یورگان بولادر). اوشبو سیاحتنده یاننده یورگان خاطر دفتیری قولمه توشکان ایدی. بر آز کونلر کوز آلدنده طور ووندن فائده له نوب اوشبو سفری

بولسه آمانا و صدقنا هيچ قال و قيل يوق . و كذلك عالم حقنده حادث و مخلوق الله ديب اعتقاد بعدنده آنك عدمي بالزمان سابق مي يا بالذات سابق مي ياكه غير بر طريق اوزره مي ؟ . . اول هيچ بر آيت و يا حديث صحيح يا اجماع امت برله مأمور و مكلف به توكل . على انه خفيه قاشنده اجماع برله احكام اعتقاديه ثابت اولماغانلي توضيح و غيريلرده مذکوردر . كذلك عالم حقنده عالم حادث و مخلوق الله ديب اعتقاد بعدنده آرتق تفصيل مأمور به و مكلف به توكل بلكه زور و فضولدر . كما بدأنا اول خلق نعیده امثالی آیات يا احاديث آمانا و صدقنا حق و ثابت على مراد الله و رسوله زياده و نقصان قيلمی اقرار و تصديق ايتهمز . اما برو بر حدوث زماني اسملي حدوث برله بلا نهايه ادوار و احقابده معدوم بولوب و هيچ نرسه موجود بولمي طوروب بر آز زماندهغه موجود بولمق معناسي برله حدوثي دعوي ايتسه موني اثبات قيلسون . قاني كورده لك . دليل تقلي آیات و احاديث ياكه اجماع امت برله اثبات قيلورمي يا بر دليل عقلي ايراد قيلورمي ؟ . كلا لا والله . . قايسي آيتدن ياكه قايسي حديثدن چيقاروب آلوزلر ايكان ؟ . بز ، الله تعالى و رسولي مراد ايكان معنا برله حدوث و مبدائي تصديق و اقرار ايتهمز . شوندن زياده برله مأمور و مكلف توكلهمز . اما نظر عقلي دقيق و فكر استدلالی عميق حقايق اشيا و احوال موجوداتده نيندي نرسه كه درست دلالت ايتسه و دليل تمام نابولسه آنك برله قائل بولسه ق و بولماسه ق اول مأمور به و مكلف به توكل ، آنده كيكلك . اما عقل حكمي برله نرسه ثابت بولعاج آني انكار قيو كافر بولماسه ده يا عقده خلل و سفاهتدن ، فساد فهم و حماقتدن ياكه مكابره و عناددن بولور .

قولك صحيح و اعتقادك سليم . رأيك مستقيم بولغاندن صوكل جهلا و مجانين ، سفها و معاندين اورسائر اورا بيرسونلر ، الله تعالى كه تابشردق . آنلر الله تعالى حقنده ده : « اتخذ الله ولدا » و قرآن كتاب رب العالمين ني اساطير الاولين هم سيد المرسلين ني ده انه لمجنون ديگانلر . ما اتخذ الله صاحبة ولا ولدا انه لك كتاب ميين تنزيل من رب العالمين ان هو الا ذكر و قرآن ميين و رسول الله و خاتم النبيين صلى الله عليه و على آله و اصحابه و ذرياته اجمعين . يوم الخميس لثمان خلون من ذي القعدة سنة ١٣٩٩ .

بو مکتوب اوزيننگ شاگردی و اطرافيننگ فريدي بولغان نورالعيان حضرتلرينه يازلمشدر . بز موني مذکور ذات طرفندن يازلغان « حدوث عالم الجواز و البوار » اسملي عربي رساله دن آلدق . مکتوبينگ ديباجه سي کوچرلمی قالغان بولسه كبره ك . اصل نسخه يك درست توكل ايدي . شوننگ ايچون بعض بر املا و كله لرني

اوزگرتدك . آزرارق اورنده شبهه لي عبارتلر شول حالچه قالدی . و فاتندن ٦٥-٦٠ يل مقدم يازلغان بو مکتوب ، موكل و حسرت برله طولی حالده « انما اشكو بشي و حزني الى الله » ديب يازلغانی معلوم . محسود و مظلوم بولغان بنده لر ايچون بردن بر چاره و كوكلني تسليه ايتو الله تعالى كه شكایت قیلو و آگا نابشرو بولاچقدر . اوزلرينگ تاريخلرينی باشلاب يازوچی و سلف عالمرينگ يوللرينی کورساتوچی بو ذاتغه تشكر ايتمك لازم ايكان معاصرلری اولچاودن طش اذيت بيرديلر و بو اشلری برله كفران نعمت قيلديلر . لکن مونلرينگ اوشبو سيلرندن وحسد برله مبتلا بولو سيندن قياغان افترا و تهمتلرندن آنلر قصد ايكان نتيجه چيقمادی . الله تعالى اوزی ياندرغان چراغيني سوندرمادی . خلقلر ، ترجمان و مفسرلر كه گنه قناعت ايتمی مرجاني اثرلرينی اوزلری طوغريدن طوغری او قوديلر ، تفتيشلر قيلديلر ، حقسز جنا كورگانلگيني بلوب قزغانديلر . بو كونگي افكار عموميه مرجاني طرفنده در . بر آدمنگ حاليني ياخشي تفتيش ايتوچيلر ايچون ، شخصی عداوتلری بولماغان و صرف اثرلری واسطه سي برله گنه معارفه . پيدا قياغان آدملرنگ شهادتلرينی دستورالعمل طوتو تيوشيدر . مرجاني زماننده بولغان شوندي آدملرنگ بری حجاز مسندي عبد الغني بن ابی سعيد الهندي بولسه كبره ك . بو ذات « ناظورة الحق » ني مطالعه ايتكاتندن صوكل ، مرجاني غه رحمت برله دعا قیلوب بر تقييض يازمشدر (بو تقييض « آثار » ده كوچرلدي) . عبدالحی الالكنتوی اوزينگ « النافع الكبير » اسملي كتابنده ، صديق حسن خان البهوايي هم « لفظة العجلا » اسملي اثرنده « ناظورة الحق » حقنده گوزل شهادت بيرلر . محمد بايرام ، « صفوة الاعتبار » ده مرجاني « العلامة » عنوانی برله توصيف قيله و اوز زماننده شوندي عالمرنگ بولووی ايچون الله تعالى كه حمد و ثنا ايتهمز .

شوننگ ايچون مرجاني :

اذا رضيت غني كرام عشريني

فلا زال غضبانا علي ثلما مها

ييتي برله امتثال ايتسه حق بار .

شول قدر اوزون عمر بوينچه علم ، تفتيش و تصنيف برله مشغول بولووندن بو آدمنگ عادتدن طش صبرلي و توزوم بولغان . نلغيني آ كلامق ممكندر . زيرا كلك . استعداد و اقتدار آدم بالاسي ايچون الوغ كمالات بولسه ده صبر برله ثبات بولماغانده آنلردن غنه كوب حكمت چيقي ، صبر برله ثبات ده هر كيم كه نصيب بولمي . مرجاني « مرجاني » ايتوب قالدرغان و خلفلرينه مثل طوتولورغه تيوشلي بولغان مزيتي صبري برله ثباتيدر .

مقاله‌ها:

اعتقادی مسئله‌ها و اعتقاد حقنده‌ی کتاب‌ها

«دینی و اجتماعی مسئله‌ها» اسمعیلی اثرده (۷ نجی بیت) اوشبو سوز بار: اعتقادی نرسه‌لر، اسلام اصطلاحنده «اصول دین» دیب یورتوله‌لر. مونلردن بعضیلرینی عقلی دلیل استعمال قیلوب بلورگده تیوشلی بولغان حالده بعضیلرنده ایسه عقل قاشنده محال بولماو شرطی برله، شرعی دلیل که تسلیم قیلنوب طوروده کافیدر. الله تعالی و آنک علمی هم قدرتینه، اراده و حکمتینه ایمان کیترو اولگی قسمدن بولغانی حالده آخرت کونینه، بعث و حشر، عموما غیب عالمینه ایمان کیترو سوکونی قسمدن بولور. هر حالده اعتقادی حکملرنک ثابت بولووی ایچون دلیل قطعی تابلو شرطدر. اوشبونک ایچون راولیری، نی قدر اشانچلی وسندلری نی قدر راست بولسه ده خبر واحد طریقتدن کیلگان حدیثلر و عموما ظنی دلیللر برله «اعتقادی» مسئله‌لر ثابت بولماز. اعتقادی حکملر ایچون یقینی دلیللر لازم. خبر واحد برله ثابت بولغان حدیثلر و باشقه ظنی دلیللر «یقین» افاده ایته آلیر.

مذکور اثرنک ۵۳ نجی ییتنده اوشبو مضمونده بر جمله بار: «اعتقادغه دائر یازلغان بعض بر اثرلرده «زمان آخری یتکانده دجال و دابة الارض، یاجوج و مأجوج هم مهدی چیقار، قویاش مغرب طرفندن طوغار، کوکدن عیسی پیغمبر توشار، مونلرنک هر بری حق» دیگان سوزلر بار. موندن مقصود ایسه: «اوشبو فکرده بولو جمهور مسالکنده بولوغه علامتدر، خبر واحد بولسه‌لرده بو طوغوروده صحیح و سنن کتابلرنده حدیثلر بار، ذاتلرینه قازاغانده بو اشلر عقل قاشنده محال و تمتع توگل» دیمک بولسه کیرهک. یوقسه مذکور نرسه‌لر، انکار قیلو سبیل کفرلرکنی موجب بولا طورغان اعتقادی مسئله‌لردن و ضرورات دینی‌دن دیب حکم

ایتو ممکن توگل. چونکه اعتقادات (وبر نرسه‌نک دین اصولندن سانالووی) ایچون خبر واحد لرکنه یتمی، بلکه قطعی دلیللر (صریح دلالت ایته طورغان قرآن آیتلری) کیرهک. حالبوکه یوقاریده ذکر ایتولگان نرسه‌لر حقنده صریح دلالت ایته طورغان قرآن آیتلری بارلغی بلنمی. اهل اسلامنگ جمهوری. قطعی دلیللر برله ثابت بولغان معتقدات ایله برلکده گرچه ظن طریقتچهنه ثابت بولسه‌لرده آخر زمان علامتلی حقنده خبر بیرلگان نرسه‌لرنک بعض برلرینی اوز مسالکلی ایچون علامت ایتوب آغان بولورلر». اوشبو سوزلرنی الوغ و حرمتلو بولغان ابو جعفر احمد بن محمد الطحطاوی سوزلرینی (۱) ادب که منافی بولماز بر یول برله توجیه قیلورغه مجبور بولغانلر موزدن سویله‌گان ایدک. مسئله‌نی یاخشی تیکشروچیلرنک هر بری بزنک اوشبو سوزمزی تصویب قیلورنده یا که طحطاوی سوزلرینی بزنک توجیه‌مز روشنده بر توجیه قیلورغه مجبور بولورلرنده شبهه‌مز یوق. عقلی آدم بر برینه نقیض بولغان ایکی تورلی قاعده‌نی التزام ایتماز.

«دینی و اجتماعی مسئله‌لر» باصلوب تارالغانندن سوک «المغربی» نک اوزون بر مقاله‌سینی کوردک. «المغربی» بو کونده سلامت و سوریه هم مصر ولایتلرنده معتبر و نفوذلی اسلام عالملرندن بولغان بر ذاتدر. مقاله، اوزون بولغانلقدن بز، اوز سوزمز که مناسبتلی بولغان اورنلرینی غنه صایلاب اوشبو اورنده ترجمه ایته‌مز. المغربی، مذکور مقاله‌سنده اوشبو مضمونده بر سوز سویلی:

اسلام دیننده لازم بولغان اعتقادلرنک خزینه‌سی قرآن کریم بولوب عرب لغتینی بلو شول خزینه‌نک آچقچیدر.

(۱) «بیان السنة» هم‌ده «عقیده الطحطاوی» دیب معروف بولغان کتابینه مراجعت ایتولور.

بزرگ بو سوزمزگه قارشى: «كلام هم اعتقاد و توحيد فتنده تأليف ايتولگان کتابلرده ييك كوب اعتقادى مسئلهلر سانالا اما اوزلرینه «عقل» ده دلالت ايتمی قرآن و متواتر حدیثلر بارلغی ده بلنمی، بلکه دلیل مقامنده کیتورگان دلیللری ظنی حدیثلرگنه بولادر. شولای بولغاچ عقل یا که قرآن و متواتر حدیثلر دلالت ایتماسه اعتقاد ثابت بولمی دیگان سوزکڑ نیچوک درست بولادر؟» ديب ایتوچیلر بلکه بولور.

شوندی کشیلر تابلسه جوابمز اوشبودر: کلام و عقائد کتابلرنده ذکر ایتولگان نرسه لرنگ هر بری ده اعتقادى مسئلهلردن توگل. آنلرده بولغان مسئلهلرنی «اعتقادى» ديب سویلهو، «اعتقادى فرض» دیگان سوز بولمیچه، بلکه مجرد بر اصطلاحی تعبیرگنه در. یاخود اعتقادى بولماغانلرنی اعتقادى بولغانلرغه ایهرتوب گنه «اعتقادى» ديب یورتودر.

مین اوزم هیچ بر کشینگ شلته سندن، سوزندن قورقمی ایتهمن که: کلام و اعتقاد کتابلرنده بولغان مسئلهلرنک هر برینی «اعتقادى» ديب یورتو تحقیق غه مبنی بولمی مجرد «تقلید» نتیجه سیدر. صوگفی مؤلفلر، اولگیلرنک هر نرسه لرینی حرفیا کوچره لر، حقمی صوابی کوب تیکشروب طور میلر. مثلا: بورون زمانده بر آدم غیب عالمینه یا که جن و فرشته لر یاخود ثولم، قبر، برزخ، عذاب، حشر و نشر، حساب و عقاب، صراط، جنت و تموغ خصوصینه مناسبتلی بر حدیث نقل ایته، شول کشیدنده باشقه لر ز بو باشقه لر دن ایکنجی بر باشقه لر کوچره لر. صوگره کتابلرغه یازلا، شولای ایتوب مذکور خبر، مشهور بولوب کیته درده کتاب یازوچیلرنک هر بری شونی اوز کتابلرینه درج قیلر، بتون دنیاغه تاراتالر. حاللری شوشندی بولغان مسئلهلر حقنده: «انکار ایتوسیبلی کافر بولا طورغان اعتقادى مسئلهلردن» ديب ایتو نیچوک ممکن بولادر؟ اوک برله صولنی آیرا آلا طورغان نیندی گنه فقیه و نیندی گنه عالمدن صوراسه کرده سزگه: «خبر واحدلر، ظنی دلیللر برله ثابت بولغان نرسه لرینی انکار ایتوچیلر شریعت حکمینه کوره کافر بولمیلر» ديب جواب پررلر، ایندی اش شولای بولغاچ «متواتر بولماغان حدیثلر برله اعتقادى مسئلهلر ثابت بولادر» دییونک نیندی معناسی قالادر؟.

شونک ایچون کلام و اعتقاد کتابلرنده «اعتقادى» مسئلهلر برله بر جمله دن سانالا طورغان ماده لرنگ بولقنمی ریچو بولقلید سببندن «اعتقادى» ایتلوب سانالغیلر بولونولر اوز اوزلرنده معلوم بولادر.

اوشبوگا کوره اعتقادى کتابلرنده لایق مادرویلر قی اوشبو: (۱) اعتقادى و ۲) تقلیدی اسمنده ایکی که آیررغنه بولوشلی ده دهنست!

اسلام دیننده گی اعتقادلر ایچون قطعی دلیللر کیرهک. قطعی دلیل بولماسه، اعتقاد ثابت بولمیدر. قطعی دلیلنک بولی عقل هم ده ثابت بولغان «نقل» (ایکی نرسه) دن عبارت.

«عقل»، ایمان قویاشی طوا طورغان اورن بولوب، دیننگ بناسی مطلقا آنک اوزرینه سالنغان بولورغه تیوشلی. عقل نیگرینه سالنماغان دین بناسی محکم بولا آلماز، یمرلور ایچون حاضرله نوب طورر.

ثابت بولغان «نقل» دن مراد «قرآن» کریمدر. قرآن، رسول اکرم حضرتلردن تواتر برله کوچرلوب کیلگانلگی ایچون آنک هر بر آیتی حتی هر گله سی قطعیدر.

ستلرده ييك آزلق برله متواتر حدیثلر بولسه ده شونلر آراسنده اعتقاد حقنده برگنه حدیث بارلغی ده خاطر مزده یوق. آندن باشقه، حدیثلرنی روایت قیلوچیلر حقنده نی قدر حسن ظن قیلسه قده ظن مرتبه سندن یوقاری کوتاررگه امکان یوق. «فلان راوی (مثلا: ابوهریره یا که سعید بن المسیب و یا که مالک و احمد، بخاری و مسلم) روایتینگ درستلگنده شبهه قیلورغه یارامی» ديمک، مذکور روایتی پیغمبر اورنده معصوم کورمک بولادر. مونک یارامی طورغان اش ایکانلگینی سویله ب طوررغده حاجت یوق. درست، راویلر آراسنده آیرمالر بار. بعضیلری بعضیلرینه کوره یوقاری درجه ده بولورلی معلوم. لکن موگا قاراب مرتبه لری یوقاری بولغان راویلر نک درجه لری پیغمبر درجه سنده بولولازم توگل. پیغمبرلک درجه سندن توبانده درجه لری ييك کوب. شول قدر بار: مرتبه لری بلند بولغان راویلر نک خبرلری باشقه لر دن آله طوتولا، آنک برله عمل قیلو تیوشلی بولا. لکن موگا قاراب ده آنک حدیثی حقنده «قطعی» لک برله حکم ایتو یاراماز. شونک ایچون متواتر بولماغان (ظنی) حدیثلر برله اعتقاد ثابت بولمیدر.

موضوع حدیثلر برله عمل قیلو یارامی. ضعیف حدیثلرنی نماز، روزه کبک نرسه لرنگ فضیلتلری حقنده اعتبار قیلورغه ممکن. درست حدیثلر برله عبادت حکملری، معامله لر، حد هم کفارتلر و باشقه عملی دینی مسئلهلر ثابت بولا. اما انکار قیلو سببلی «کفر» لک لازم بولا طورغان اعتقادلر شوشی حدیثلرنک هیچ بری برله ثابت بولمی، بلکه موندی اعتقادى مسئلهلر ایچون یالکڑ قرآن کریم گنه دلیل بولادر.

اگرده بر آدم، الله تعالی یا که پیغمبرلر حقنده متواتر بولماغان بر حدیث کوچروب ده شونک مضمونی برله اعتقاد قیلو طوغر وسنده بزنی تکلیف ایتسه و: «شولای اعتقاد ایتماسه کڑ کافر بولورسز» ديب قورقسسه، بو آدم خطاش اشله گان و درست یولدن یازغان بولور.

اوشبو بیش اون یل آراسنده بزنگ ده اوز تامزده اعتقاد حقنده بیک کوب رساله لر و کتابلر یازلوب نارالدی و ابتدائی مکتبلرده قبول ایتولدیلر ایسه ده مونلرنگک موضوعلرینی اعتقاد ایتوجیلر کورلمادی. دلیل قطعی برله ثابت بولغان اعتقادلرینی، ظنی دلیللر برله گنه ثابت بولغان نرسه لرگه برلکده قاتشدروب بالارغه تلقین ایتیمک یاخشی اش بولماسه کیره ک. «اعتقادی مسئلهلر» اسمندن درس ایتلوب اوقوتولاجق نرسه لر باری قطعی دلیللر برله ثابت بولغان ماده لرگنه بولورغه تیوشلی. ظنی دلیللر برله ثابت بولغان موضوعلرنگک بحث ایتوله چک اورنلری اعتقاد کتابلری توگل بلکه حدیث کتابلریدر. شوشی ماده گه اعتقاد حقنده کتاب یازوچی محررلر و ابتدائی مکتبلرده تعلیم بیروچی معلملر دقت ایتسونلر. اگرده شوشی سوزنی قبول ایتارگه موافق کورمی بلکه اولگی کتابلرده یازغان نرسه لرنگ هر برینی حتی «کرامات الاولیاء» برله «مهدی» حقنده بولغان نرسه لرینی ده لازم اعتقادلر جمله سندن صاناب ابتدائی مکتب بالارینه اوقوتورغه تیوشلی دیب دعوی ایتسه لر بزنگ بو یرده هم ده «دینی و اجتماعی مسئلهلر» اسملی اثرمزده ذکر ایتکان شهبه لرمنی دفع قیلورلق دلیللر سوبله سونلر، علملرینی قزغاسونلر ایدی. ر. ف.

نُصْرَة:

دیگگز یارنده

یوط مینی کیگ دیگگز ای سین
مین یوغالیم، مین بتیم
دنیا نی سویمیم حاضر هیچ
مین چومیم، توبکه کیتیم.
مین توشم، دیگگز قوچاقلا
اچکه قاقسون دولقونگ،
یهش جانمنی تیزردهک آلسون
شااولاغان زور اوبقونگ.
زور یارگدن مین توشیم ده
یهش جانمنی یوط مونه
دنیا دن اول طوبیدی بیک
قایتسون رحیملی ته کرینه.

ابرار سعیدی. «قازان».

عقل و قرآن برله اثبات ایتولگان موضوعلر «اعتقادی» بولوب خبر واحد بولغان حدیثلردن آنگان ماده لر «تقلیدی» اسمنده بولور. اولگیلرینی انکار ایتوجیلر کافر بولورلر صدوکیلرینی انکار ایتوجیلرگه آندی نرسه لازم کیلماز. بزنگ اعتقاد کتابلرمنز بیک چوالمق بولغانلغندن حاجت اوتارلک درجه ده توگلر. مونلرده بولغان «اعتقادی» برله «تقلیدی» ماده لرینی آیروب باشقه کتابلر توزورگه تیوشلی. اگرده اسلام دنیا سینی بر نقطه ده جیوب طوتو تارالاشودن صاقلو ضرور بولسه بواشنی هیچ کیچکدرمی بوکوندن باشلارغه کیردک. یوقسه بیک زور شهبه لر توشو و مسلمان دنیا سینگک الوغ بر خسارت که اوچراو احتمالی بیک یاقین. اش اوتکان صولک اوکونده معنا بولماز. خطرلری نرسه لریدن ایرته رک صاقلانوب طورو یاخشی.

مینم اوشبو سوزلر مه قارشو احتمال: «اول اعتقاد کتابلری الوغ آدملر طرفندن تألیف ایتولدی و نیچه قرنلردن بیرلی اسلام دنیا سنده دستور طوتوب طوردی، آنلر سیندن مسلمانلر آراسینه شهبه توشمگان ایدی، ایندی موندن صولک غنه شهبه لر نیچوک توشار و اسلام اوستینه نیندی بر فلاکت کیلور؟» دیب قارشو چیقوجیلر بولور. فقط بو آدملر معذورلردر. ایشته سزگه مونگ سببی و بیانی: اعتقاد کتابلری، یاگا قنلر و تجربه گه مبنی علم و فکدرلر دنیاغه چیقمازدن مقدم یازلغالر ایدی. اول وقتده مسلمانلر آراسنده مادی فلسفه شهرت تاچاغان شیکلی بو کونگی شخصی حریتلر، هر تورلی دین و مذهب اهللرینگ بر بری برله قاتناشوب یورولری، غالبلرنگ مغلوبلرگه تأثیر بیرولری یوق ایدی. اما بو کون. شوشی اشلرنگ هر بری بولدی، مونی هر کم کوروب طورادر. شوشندی بر وقتلرده ایسکی اعتقاد کتابلر مزدن فائده بولما سزانی، باشلرمنزنگ کوللرینی اسلام دینینه باغلاب قویارغه یاردم بیرما سزلیگی بیک زور تجربه لرگه محتاج بولماسه کیره ک. اوشبوگا کوره، حاضرگی عصرنگک اوز روحینه موافق روشده اعتقاد کتابلری توزومک شوشی عصرده بولغان دین عالملری اوستلرینه فرضدر. بو کتابلرده قطعی دلیللر برله گنه ثابت بولغان موضوعلر تلورگه و شوشی عصرده غی فن و علملرگه موافق بولغان دلیللری هم برلکده ذکر قیلورغه تیوشلی. بزنگ بو کونمزده هیچ بر مساهله قیلورغه یارامی طورغان مسئله لرنگک مهمی اوشبودر.

«المغربی» مقاله سندن انتخاب ایتکان سوزلرمنز اوشبو

اورنده تمام بولدی.

قالسه تگی کشی ننگ ده شول حالده گی صورتی ذهنگه اورناشوب
قالا.

مزاج و طبیعتنگ بر کوزگیسی اعضانگ قیافت و طوری
بولسه ایکنجیسی بازوده غی طور و حرکتدر. هر کمنگ اعضاسنده
اوزینه مخصوص قیافت، طور و حرکت بولغان کبک هر کمنگ
بازووندهده اوزینه مخصوص طور و حرکت بولا. سز بر کشینگ
طورشدن، کوز قاراشلرندن نیندی مزاجده گی کشی ایکان بر
درجه بلرب آلاسز. شولای اوق بر کشینگ نیندی بولسهده بر
اثرن اوقوواج آنک بیان واقاده رهوشندن مزاج، و طبیعتن، اخلاقن
بلوب آورسز. بو حالده اسلوب دیگانمز اثرنگ سوز و جمله کبی
طشقی یاغندن عبارت بولوب قالمی. آنده محررنگ احوال روحیه سی
ده انعکاس ایته. سز اسلوبنی تعیین قیلغانده «فلان محرر جمله لرنی
یک چوالچق رهوشده یاصی، یا که فلان یازوچینگ جمله لری قصه
ویک شما هم یاقتی بولوب معنی نی کوزگی کبک آچق کورسه نه» کبی
سوزلرگنه سویلب قالمیسز. آنک اوستینه «فلان محرر بوی یتمه سلک
بر غرورغه، عزت نفسکه مالک، آنک موبنی هیچ نرسه و هیچ
کم قاشنده ایلمی. فلان محررده ایس کیتکچ بر محویت، باشقه لر
غه یول بیرو بار. فلان محررده قلنی قرقعه یاردای بر دقت و هر
آدومن صاناب آتلاغاندای بر احتراز بار. اول طنچقنه، آشفمیچه
غنه، شاو شو قوبتارمیچه غنه، باشقه لرغه فاغلمی صوغلمیچه غنه بارا.
فلان محرر ایسه جیلر چغاروب، طوزانلر طوزدروب، بورانلر
اوچروب، قارشى طوروچیلرنی تابتاب، قروب بارالنج» دیب
ئه بتورگه ممکن. بونده البته فکر و مسلک آیرماسینگ قاشنی
یوق. بروک مسلکده بولغان ایکی محررنگ بروک فکرنی ایکیسی
ایکی طرزده افاده ایتوی ممکن. شول صورتده که سین برسینگ آلدنده
تزله نوب قول باغلیسک، آنک قولن اوبهسک کیلور. ایکنجیسن
ایسه قول چابوب، براوا، بهشه! دیب آلفشلاب یوغاریلرغه
کورتوروب یورتهسک کیلور.

هر محررنگ اوزینه کوره اسلوبی باردزکه آنک آرقلی محرر
نگ مزاج و اخلاقده اوزن کورسه ته. لکن بونده غی مزاج و
اخلاقنی محررنگ شخصی وعادی معامله سنده کورنگان طبیعی مزاج
و اخلاق ایله بوتونله ی اوک بر ایتوب آورغه یارامی. محررنگ
تفکر واقاده اشده یعنی محررلک صنعتده کورسه تکان مزاج و اخلاق
گرچه آنک فطری و طبیعی بولغان مزاج و اخلاقندن نشأت
ایتهده، اول ایجاد و تألیف حقنده باشقه اسباب و احوالنک تأثیر
ایله فطری بولغان اخلاق و مزاجن بایناق تعدیل و تربیه ایتهرگه
مجبور بولا. بعض محررلر باردزکه عادی معامله لرنده و شخصی
طورمشرلرنده شاقتی واق هم توبه ن بولدیقلری حالده ادیبانده

بر فائده ادبیه

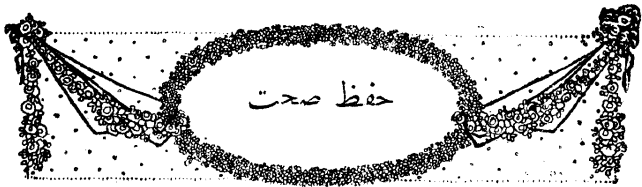
قیافت هم مزاج و طبیعت آراسنده مناسبت. اسلوب هم محررنک
مزاج و اخلاقنی. بونلرنک تصورغه تأثیر.

بز، آدملر بر برسندن اوزلرینگ طشقی قیافتلری، هم
بسیخالوغیاری (اخلاق، طبیعتی، مزاجی) بله ن آیرلا دیغز.
هم بو ایکی جهتی بر برسندن یک نق آبروب پورته مز.
بونلر فی الحقیقه ایکیسی ایکی نرسه. لکن آنلرنک آراسنده
یک زور و تیردن مناسبت بار. روحنی اوزینه بر عالم دیب
بلسه کده بز آنی آدمنگ طشقی قیافتده، سیماسنده کوره مز.
اعضالنک قیافتی، طوری، حرکتی انسانده بولغان بر مزاجنک،
بر خلقنک سیموولیدر. صور خارجه ننگ دماعده انطباعینه
واسطه بولغان کوز، ایکنجی طرفدن روحانیت انسانیه ننگ ایک
آچق و طوغری کوزگیسیدر.

انسانینگ روحانیتی آنسک طشقی یاغی ایله شولقدر
باغلاغمشدرکه بر کشینی کورو ایله آنک روحانیتی حقنده کچکنه
گنه و طومانلغینه بولسهده بر فکر و تأثیر آلاز. شولایوق
نیندی بولسهده بر معلوم طبیعتی، خلقی ایله مشهور فقط اوزن
کوروب بله دیکمز بر کشی حقنده آنسک شول خلق و
ومزاجینه موفق بر تصور حاصل ایته مز. حضرت محمد، حضرت
عمر، حضرت عثمان حقنده اوقوب یا که ایشتوب بلوچیلرنک
ذهنده آنلرنک نیندی بولسهده، آچقی طونوقی بر صورتلری
بولمیچه ممکن توگل.

بو صورت کوب وقتده بالغزغه و اتفاقی غنه بولمی، بلکه
معین جهازلی بر لوحده هم کوب وقتده اول کشیلرنک تاریخ
حیاتلرنده، آنلرنک ماهیتن وصف اساسیسن کورسه نو یاغندن
خارا کترنی بولغان بر معلوم وقتده غی صورتلری حالده ذهنگه
اورناشا. مثلا حضرت محمدنی مسجدهده اصحابقه وعظ ئه یتوب
اوطورغان حالده، حضرت عمرنی قولی ایله برلکده توبه گه
نوبته شوب آتلا نوب قدس که بارغان حالده، حضرت عثمانی
دشمانلردن بیکله نوب قرآن اوقوب اوطورغان حالده. بونلرنی
مثلا گنه ئه یتدک. شولوق کشیلرنی باشقه حاللرندهده تصور ایتو
مکن. اول کشینگ تاریخ حیاتنده بولغان اهمیتلی حال و واقعه لرنک
قیاسی آرتغراق دقتنی جلب ایتوب، کوکدگه نغراق اورناشوب

قیسه‌ده شول قدر جفا چیکدم. ماتمز خلقن تاتار تسمیه قیلسام یاراتادیلر، تاتار تلی دیسه‌م یاراتمادیلر» دیگان سوزن کیتراگان ایدم. ناصرینگ ترجمه‌ حالینه عائد «شورا» ده یازلغان معلومات و خاطرهلرنی کورگان کشیلر بو سوزلرنیگ آنک سیماعنده‌غی ایگ بهم بر صزقنی صزوب کورسه‌توونده شبهه ایتمه‌سهر کیردک. جمال‌الدین ولیدف.

عصیلر ایچون حفظ صحت

IX

باشی آورو

بو کتانبک باشنده عصیلضنگ علامتلرن صاناغانده باش آورولری حقدده بر آز سویله‌گان ایذک. باش آورولری عصیلرنک بیک کوب زارلاندفقرلی نرسه بولغانه بو حقدده اوزونراق سویله‌ونی تیوشلی تابدق.

باش آوروننگ توری کوب. بر تورلی باشنگ یارطیسی‌غنه آوری؛ بو - «شقیقه» دیب یورتوله طورغان بر آورو بولا. بونده یارطیسی دیگاچده آنک آورو کی دیگان معنی آگلاشماشون؛ فقط یارتی یاغیغنه اورغانه، یارطیسی دیب نه‌یتلدی. هر حالده بو، ایگ مشکل آورولردن حساب ایته‌در. شقیقه اویه‌نهک شیکلی بیلگولی وقتلرده‌غنه بولا وهر کیلویونده بر نیچه دوره کیچره‌در. برنجی دوره‌سنده آورونک یاقنلاشون سیزدره طورغان بر نیچه علامتلری بولا، که بو علامتلر آورو باشلانودن بر کون نلک بلنه‌در. بو آوروغه مبتلا کشیلر مذکور علامتلرنی بلهر، ایرته‌گیسن خسته‌له نولرن آگیلر.

مثلا: بر کوتی یوقیدن اویانغانده آدم‌اوزینی باشقه وقتده‌غیغه قاراغانده بیگل و شاد حس ایته. آشارغه اچهرگه اشتهاسی، اشلهرگه تله‌وی - حتی - بیک قوتلی بولا.

قایسی وقتده مونک کیریسیده بولادر: بعضلر اوزلرنده قوتسزلک و اشتهاسزلق سیزنه‌لر. جانلری هیچ بر نرسه‌نی تله‌می. اشله‌سیلری کیلمی. ایرته‌دن کیچکه قدر ایسنه‌ب (*) - کییرلوب، یوقومسراب یوریلر. نه‌لله نیندی بر آورلق حس ایته‌لر. لکن

(*) збывать ایبو.

اوزلرن یاخشی اوق عالی و وقارلی بر سیما ایوب نانوتلر. بعض محررلرنیگ یازغان نرسه‌لری جانغه یاغملی، کو‌گلگه جلی و یومشاق طویولدیغی و هر بر سوزندن ادب و نزاکت آگقدیغی حالده اوزلری واقعه‌ کشی ایله صوق و طویاس معامله‌لی بولالر. بعض محررلر کابینتیلرنده یاغز قلوب قوللرینه قلم طوتوب اوطورغانده آرسلان بولوب ازغردیقلری یعنی فوق‌العاده بر حریت و جسارت ایله قلم قوللاندیقلری حالده کشی ایله سویله‌شکانه و جمعیتلرده اوطورغانده اوزلرن ایگ مسکین بر قیافتده کورسه‌ته‌لر.

بر کشی حقدده ایشتو یا که اوقو ایله آنک یوغاریده نه‌یتدکمزچه ذهنده صورتی حاصل بولغان کبک، بر محررنک اثرن اوقو ایله‌ده آنک صورتی ذهنده اورناشمیچه بولمیدر. البته هر بر اوقلوب چقغان کتانبک اییه‌سی تصور ایتمی. بونک اوچون اول اثرنک آبروم بر قوتلی تأثیر بررلک دماغه، قابکه قازلوب یازلورلق درجه‌ده خارا کترنی و اهمیتلی هم نیندی بولسه بر یاغی ایله ممتاز بولووی لازم. حاصل بر اثر سینک مفکره‌گنی نیقدر کوب و نق مشغول ایتمه آنک اییه‌سی ده سینک مخیله‌گنی شول درجه‌ده کوب و نق مشغول ایته.

محرر اوزبنگ تفکر و افاده ره‌وشنده نیندی طور و قیافت کورسه‌تمه آنک شخصیتی‌ده ذهنده شوگا موافق ره‌وشده ترسم ایته‌در. بوگا قیافت ادیه دیب اسم بیررگه ممکن. محررنک ترجمه‌ حالندن هم آنک نه‌یتکان سوزلردن بعض بر خارا کترنی و اهمیتی‌ده‌کلری قیافت ادیه‌نی گه‌وده‌لندرو، جانلاندر و ایچون ماتیریاک بولوب خدمت ایته‌در.

مرجانی حقدده یازدیغیم بر اورنده مرحومنی «ای مسکین، بالفرض مسلماندن غیر بر اسمگنی دشمنان دین و ملتک بامه‌سه، البته سینی مسلمان دیب تسمیه ایدر ایدی، تاتار اولماسه‌ک عرب، تاجیک، نوغای و خطای روس و افرنج دخی دگل، ایمدی کم بولورسگ! حمیتسز غافل! اول تقدیرده اوزگنی چیرمش، یا موقشی صاناب یورر ایدگمی؟» دیگان سوزی ایله کوز آلمه کیله دیگان ایدم.

مرجانینگ دینی اثرلری، شرح و حاشیه‌لری ایله مشغول ذاتلر احتمال آنی باشقه اشی، باشقه سوزی ایله باشقه بر حالده تصور ایته‌لر. لکن مرجانینگ تورک - تاتار مؤر-خلگنده‌گی طرز تفکر و افاده‌سی اعتباریله یوغاریده‌غی سوزلر مینمجه، آنک قیافت ادیه‌سی اوچون ایگ کیله طورغان سوزلردر. شولوق یرده، شولوق طوغروده قیوم ناصری حقدده اول مرحومنک «اما تاتار تلمزده خدتیچی من بولایم دیب اوظنیشیل اوزدردم. لکن کوب معنی چقمادی. تون کون اجتهاد

شقیقه قابسی وقتده طشقی بر سبب تأثیری بله‌نده باشلانا .
مثلا: هوانگ کیسه‌گگنه آلماشنوب کیتوی، هضمسزلق، بوروتنی
یاروب کرد طورغان - قوتلی بر ایسلی مای ایسی، بعض آشدر
آگار سبب بولعالیلر .

بو آوروده یاراطلشده شوکار قابیلنی بولوب طوغان
کشیلرده گنه بولادر . یوز آوروچینگ طوقسانده بو قابلیت آتا
آناسندن کوچه . ریوماتیزم . عصیلیق، آز قانلیق . . . لرغه مبتلا
کشیلرنگ ده بو آوروغه استعدادلری بولا . شوگا کوره بو آوردن
داوالانغانده ایک ئلک دقتکه آوناقچ نرسه . شول آوروغه
بولغان استعداددن قوطلورغه طرشودر . حالبوکه بو آوروغه مبتلا
کشیلر . بو اویهنه کیلمی طورغان وقتلرده اوزلرن بوتونله
طازا - سلامت حالده دیب اویلاقلرندن ، داوالانونی ایسلینده
طقمیلر . آورو کیلوب آزابلی باشلاغاچقنه . آندن قوطلونگ چاره‌سن
ئزلی باشیلر .

شقیقه‌یلرغه ایتنی صاقالانوبراق آشارغه کیرهک . لکن بو
سوزنی ایتنی باشوق آشارغه یارامی دیب آگلارغه تیوش نوگل .
یهش ایتر ، مثلا : قوی ، بوطاو ، چیش و کوگرچن ایترلی ضرر
بیرمی . لکن آو ایترلی آلاز لوجون ضرلیدر . ایترلنگ باش ،
آیاق کبی حیلکلی بیرلری ، می طرفلری آلارغه یارامی . آشی
طورغان نرسه مایسز بولورغه کیرهک . دارچین ، قفر کبی
نرسه‌لر بلن یاصالغان آشاملقلر ضرلیدر . سبزلرننگ بیگلارن
آشارغه یاری . جیمشلرنگ حتی ناچارراقلری ده یاری . ایکمه‌کنی
آز آشارغه کیرهک . صوده پشکان بهره‌نگی آشارغه یاریدر .
هر حالده بر یولی کوب آشماو تیوشدر . آشاغاندن صوگ
یاری ساعت قدر یورو فایده‌لیدر .

صوووقدن ، یووشلکدن صاقالانونگ تیوشلگن سوبله‌سی ده
یوق ایندی . لکن بولای دیب اویلاب اویده بیکه‌نوب اوطوروده
یارامی . بلکه مونگ کیرینچه اولاراق ، شقیقه‌لی کشیلر آچق ،
صاف هواغه ، گیمناستیکه‌گه ، آرماو شرطی بلن یوررگه محتاجلر در .
ایرته بلن دوش یاصارغه تله‌سەرلر ، جامصا صو بلن دوش یاصارغه
کیرهک . قایچاغنده جلی صو دوشلری ده ضرر بیره . بو وقتده
چوندن یاکه بهیله‌گان نرسه‌دن بییه‌له‌لی بلن قوری کونچه‌گنه
ته‌تی اووارغه کیرهک . خصوصاً ریوماتیزم‌یلر هم قول و آیاق
بارماقلری ششوب آوروچیلر اوجون بو تدبیر بیگرهک مهمدر .

شقیقه‌نگ ایک مهم سببلرندن برسی هضم‌نگ ناچارلنی در .
شوگا کوره بو اورنده آش باطماو حقتده‌غی سوزلرمزنی
تکرارلیمز : رزقتی هر وقت آقرنلاب هم یاخشی چینه‌ب آشاب
صونی آز و آقرنلق بلن اچو ، مایلی ایترلر ، قوری سبزلر ،

کیچ بلن یوقل آلایلر . کوب وقتده بوتون توتنی یوقیسز
اوزدرالر . ایرته‌گین اویهنه‌ک اوزی باشلانا؛ ئلک ما گفایده ، یاکه
کوز بلن قولاق آراسنده‌غی چوقر یرده (کبربرک صول یاقده)
بیکچه بر آورو سیزله . لکن شول آورو آقرنلاب کیکایه و
قوتله‌نه‌در . صوکنندن بر یاغن بوتونله‌غی قابلاب آلا ؛ اول وقتده
آورو (ردنجو) جداب بولماسق درجه‌گه ییتهدر . باشنگ آرتندن
چوکیچ بلن قینالغان توسلی ، سویه‌کلر بر بر سندن ایرلغان کبک
بولا . بو جه‌نچشو طورا طورغاچ بر آز کیمینگن شکللی ده بولا ؛
لکن بتونله‌غی بتمی . باشنی آرنه حرکتله‌ندرو بلن-مثلا: توجکرو
و یاکه قاقرو کبی اشلر بلن - آورو (صزلاو) یا گادن آرتا .
بو آورو دوام ایتنکان وقتده آدمنگ توسی ده اوزگره‌در .
قایچاغنده قزل بولا ، اول وقت آنی « قزل شقیقه » دبلر . بعضا
صاپ صاری بولوب ، آسن « صاری شقیقه » دیب آطیلر . بولاردن
باشقه‌ده مونگ راحتسزلگن بلدره طورغان تاغن بر نیچه تورلی
علامتله بولادر . . .

بو وقتده حسلرده‌ده ، مثلا: ایسنو (اشتمام - обоняние)
دده اوزگره بولا: آوروچی تورلی ایسرگه ، خصوصا ایسلی مای
(духи) ایسلینه جدی آمی . یاقیتلیق ده آنک کوزلرن بیک ظالقلدرادر .
شول وقتده آدمنگ خلقی ده باشقارا: صبرسزلق قزولق . کیریلک . . .
کبی عصیلیق علامتلری کورینه ، بر اش اشله‌رگه ممکن بولیدر .
قایچاغنده ، مذکور آورو وقتده کوزنگ آلدنده بر آق
طاب حاصل بولا . بو طاب طورغاندن طورغانه دده‌ویه ، چیتلری
ئهلله نیچه‌گه ایرلغاندی بولا باشلی . . . اورطه‌سی آق کونچه
قالوب . چیتلری تورلی توسکه کیره: مونه آق ، مونه یهشل ، مونه
کوک . . . بولا . توسلری آلماشغاندای بولا ، طاب‌ده ساکنوب
طورا-مونه بر افلاشا ، مونه یاقنایا ، مونه توپان توشه . مونه یوغاری
منه . . . نهایت بوتونله‌غی یوق بولادر . لکن اول یوقغه چقعاچ
کوزنگ بر یاغی کورمی باشلی . کشی قاراغان نرسه‌سینگ بر
یاغن‌غنه کوره آلا . شقیقه‌نگ ایکنجی بر تورلیسی بلن آوروچیلر
نگ کوزی قرن قاری باشلی . بو حال . اوج دورت کون ، بر
آطنه ، قایچاغنده آرتغراقده دوام ایته‌در .

لکن بولار بیک سیرک بولا طورغان حالدردر . عادتده
شقیقه‌نگ مدتی برگنه کون ؛ بر کوندن صوگ اول آز آز
بیگله‌یوب بته باشلی . هم بته‌ده .

بو آورونگ کیلو وقتی هر کمده بر تورلیگنه بولمی . اول
آطنه‌ده بر ، اونیش کونده ، آیده‌ده بر کیله آلا ، ایکی آیده بر
طابقر کیلگیلی . اما بر ئیه‌له‌نگاچ اوزینگ کیله طورغان وقتن
یاغشمیدر .

نه چکتم و بورچلی نرسه آشاماو، آش قازانن نق طوترماو،
تهه کینی بوتونلهی طاشلاو. بوتونلهی طاشلاو ممکن بولماسه، آز
استعمال ایتو تیوشلیدر.

عصبی اعضالرننگ ضعیف بولووی، قانلرننگ آزلقلری
سبیلی شقیقه چیرینه مبتلا بولغان کشیلر، نلک بو آورولردن
قوطلورغه طرشسونلر.

بر یاقدن. یوقاریده سویله دکز، شقیقه غه سبب بولا طورغان
چیرلردن آرینو، ایکنچی یاقدن شول اوینه کینک حصولینه سبب
بولغان نرسه لردن صقلانو تیوش. بو سبیلر، کشیسینه قاراب،
تورلیچه بولالر. قایسی کشی آراچ، قایسیسی کوب آشاغاج،
قایسیسی ایسلی مای ایسی ایسنه گاج شقیقه بلن آوری باشلی.
اچمک، نپی وقتده غنه اچلسده شقیقه باشلانادر. حتی انگلیزلر
شقیقه نی «دوستلقه مانع بولا طورغان آورو» دیب آطیلر.
چونکه انگلیز اوچون اچمکدن باشقه دوستلق ممکن توگلدلر.

قایچاغنده بو اوینه نلک باشلانغاچده بر استاکان قویبی کوفی،
یاکه چای اچوده آنی بتره در. قایسی بره ولر باشنی آرقاغه
طابا ایو، بوتک شیکری (мятная лепешка) قابو کبی
چاره لرغه طوتتار. لکن بولار، کوب وقتده، اوینه نلک کیلوگه مانع
بولمیلر.

هر تورلی باش آورولردن یاخشی دارو بولغان نه سپیرین،
خین کبی پراشوکلرده شقیقه بلن آزابلانغانده بر آز جیگمالک
کیتره. لکن نه سپیرین نگ ضرر بیرو احتمالی ده بار. بعض بر
بوزوغراق یورده کلی کشیلرننگ حاللری کیتوگده سبب بولا ایش.
قایسی کشیلرننگ تهینه جوان چفوغه سبب بولا دیب اویلاوچیلرده
بار. لکن مونی دووقوردن تعیین ایتدرو آرتقدر.

آش قازانی طازا بولغان عصیلر آزابولغان شیکلی، باش
آورو بلن آزابلانماوچی عصیلرده بیک آزدلر. عصیلرننگ
یوزگه سیکسانی باش آورولردن زارلانار دیورگه یاری.

قایسیلری باشلرنده آور نرسه اوستره ب یورگان کبی. یاکه
بره نه بیر بلن قستزلغان کبی حس ایتلر. قایسیلری باشلرننگ
آرت یاغنده یاکه کوز بلن قولاق آراسنده بر قصلو کبی
اوگفایسزلق طابالر. قایسیلری باش اچلرنده صیق نرسه بار کبی،
حرکتلننگان وقتده شول صیق نرسه ساکننگان کبی ایتوب
خیاللانلرده، قورقولردن باشلرن ساکنتمه سکه طرشالر. باشنگ
اچنده بوشلق حس ایتدرو طورغان باش آورویده کشینی بیک
راحتسز ایتدرو. گویا کوزنگ آلدنده بر په رده نار شیکلی بولوب،
هر نرسه طومان اچنده کبی کورینه، بر نرسه گه دقت ایتو، بر نرسه

اوقو واشلهو ممکن بولمی. باش آورویننگ ایکنچی بر تورلیسی،
باشنگ توبه سینه، آرتینه، یانلرینه اینه بلن تورنگان کبی بر
چه نچشودن عبارتدر. مونسی کوبره نلک عصبی خاتونلرده بولا.

بو آورولرننگ کوبسی دائمی بولا. لکن هر وقت بر نولچه
بلن بولمی، قایچاغنده آورراق، قایچاغنده بیکلچهره نلک بولا.
کوبره نلک وقت ایرته بلن - قارن آج چاقده بورچوچان بولا.
باشقه کشیلر کیچکه قاراغانده ایرته بلن اوزلرن یاخشیراق حس
ایتدکلی حالده، عصیلر اوچون مونک کیریسیدر: آلا کیک بله
راحتدک بولالر.

آشاغان وقتده باش آورویننگ بیکلچه یوبن سویله ب اوزغان ایدک.
شونده ده آورو بتونلهی بتیدر: آشدن بر یا که یارطی ساعت
قدر وقت اوظغاج یا کدن باشلانا. اوزون سفرلرده، واق توبه نلک
دوبرده ولرده باش آوروون آرتدرالر.

موندی عصیلق بلن بهیلی بولغان باش آورولردن
دارولاو آنصات اش توگلدلر. بولارنی آسپیرین بلن بترو،
حتی کیمتوده بیک سیره نلک وقتده غنه بولا. ایلک یاخشیسی آورویننگ
سبب بترو، یعنی عصیلقندن دارولانودر.

باش آورو عصیلقه مخصوص بر آورو توگل، باشقه
تورلی خسته لرده ده باش آورولری بولا. عموما آش سکوننگ
ضعیفله نووی هر وقت باش آوروینه سبب بولا. لکن شونسی
بار، که باش آورویننگ قاطیلغی هضم ناچارلغیننگ درجه سی
بلن متناسب بولمی. چونکه بیکلچه گنه بر معدده راحتسزلیگی
قوتلی باش صزلاونی حاصل ایتکان شیکلی، بعضا ایلک قورقنچلی
معدده آورولردن بیکلچه گنه باش آورو سیزله. معدده بوزوقلقدن
حاصل بولغان باش آورولرن داوالو باشقه تورلی باش آورولرن
توزه توگه قاراغانده بیکلچه کدر. چونکه هضم اعضالری تازاروب
هضم رده نه باشلاغاچ ده باش آورووی اوز اوزندن بتره در.

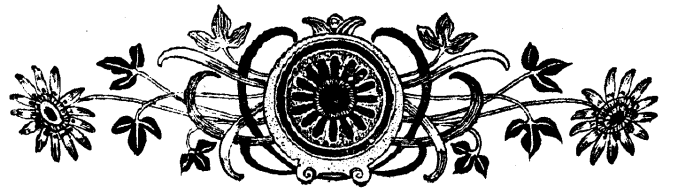
ع حطی .

عبرتلی سوزلر .

محرلرننگ وظیفه لری تیک طوروچیلرننگ معنوی سوزلرینی
کوچروب یازمقدن عبارتدر .

الوغ محرلرننگ یازولری شیکر شرتینه اوخشار: صوی
کوبه یو نسبتده ته می آزابور.

قارانغو تونلرننگ سوکنده، یاقتی کون بولور.

تنقیدچیلر مز آراسنده

کیرهك نیندیگنه بر اش بولسون. آنک کیتشندن، بارشندن خبر آلاطورونی هم آتی آجق بله بارونی آرزو ایتمه گان- نلهمه گان کشتی یوقدر. عمومی واجتماعی، ملی و ادبی اشلرگه کیسهك، یوره گنده نه زرهك ملی روح بالقی طورغان، یا که ملی واجتماعی اشلرگه اهمیت بله قاراوچی هم اوزنده نه زده بولسه، ادبی ذوق (تام) سیزلگان کشیلر البته آندی اشلردن حساب آلا بارونی تاغنده آرتغراق هوس بله نله ولرنده شبهه یوق.

ملی هم اجتماعی اشلر زدن زورسن. مطبوعات و ادبیاتقونی آلیق. منه بونک بارشندن، کیتشندن، اوسووندن یا که کچره- یووندن خبردار بولا باروغه ملی مطبوعات و ادبیاتی سویوب او قوچیلر توگل، حتی آکا قرن کوز بله قاراوچیلر ده هوس ایسه لر کیرهك. درست، ملی مطبوعات و ادبیاتقونی کوزه توب او قوب باروچیلر. بلکه هر برسی اوزینک ذوقینه، علمی و ادبی درجه سینه کوره آنلرنک بارشندن اوزلرینه اوزلری بر قدر حساب بیره بارا تورغانلردر. لیکن بولای، هر کم اوز بیزمه نی بله نگنه بو حقدده درست هم آجق معلومات آوروغه ممکن توگل. بونک ایچون یعنی ملی مطبوعات و ادبیاتقونک هر تورلی حاللرندن، محرر، ادیب و شاعرلر مز نک درجه لرندن، یتشملک یا که یتشسز لکلرندن عمومگه آچقدن آجق هم توغری حساب بیره بارو ایچون، شونک اوزینه مخصوص خادملر کیرهك. شول اشنگ اوزینه متخصصلری بولوروغه تیوش.

بوندی متخصصلر البته تنقیدچیلر در. تنقیدچیلک، شرطلری تمام تابلوب یتکان وقتده، شبهه سز آدم بالاسی ایچون بیک زور بر کمالندن سانالا. بونک ایچون اول اوک طبیعی بر استعداد کیرهك. آنک اوستینه هر فنده خصوصاً تنقیدچینگ اوزینک توتقان هم کروب کیتکان یولنده تیره ن معلوماتی، اوته سیزگچ بیزمه نی بولو شرط.

نه یتورگه ممکن، که مطبوعات و ادبیات حقدده یازوچی تنقیدچیلر اوزلرینک درست و عدالتلی هم اشانچلی میز انلری بله ن ادبی آغمنی اوزینک تیشلی یاغینه کیتوب کیتمه ون کورسه ته باروچی یول باشچیلر بدر. یا که آد اشقانه اطرافنی کورسه توچی قبله نامه (قامپاس) کیدرلر.

شولای بولغاج. تنقیدچیلک آرتق مسئولیتلی بر اشدر. جن معناسی بله ن تنقیدچی بولوب یتو ایچون، تنقیدچیلک ننگ باشقه هر بر شرطلری تابلغاندن صوگ ینه، وجدانلیق، عدالت، جن چندن بیطرفاق صاقلاو، صووق قانلی هم تو یغیسینه (حسیاتینه) بیرلی و اوز فایداسن آرتق کوزه تمی تورغان حقیقت قوی بولو کبی خصوصیتلر نک تابلووی ده تنقیدچیلک ننگ ایگ بر نجی شرطلر بدر. گرچه اوزلرنده تنقیدچی بولا آلورلق قدر علمی و ادبی قوت بولسه ده، بو صوگنی اخلاقی شرطدن محروم قالغان تنقیدچیلر، یول کورسه توچی توگل، یول آد اشدر و چی و عمومی آغمنی صا تا شدر و چیلر غنه در.

بوندی تنقیدچیلر، اوزلرینک علمی و ادبی قوتلرن اوزنسر استعمال یتوچی اوصالردر. بونلر قوتلرن، حسلرینه چیکوب، بره و دن اوج آلو، آنک درجه سن توشرو، یا که بره و نی حقسز کوته روب، آکا حقسز شهرت آوب بیرو ایچون قوللانورلر. نه لله نیندی شخصی نله کلر (اشیربغله لر) ایچون آقنی قارا ایتوب، یا کنتی پچراتودن بونلر هبچ چیرقاغاسلر. بوندی تنقیدچیلر نی مین، مساعده قیسه گز، ادبیات دیناسنده غی یول با سوچیلر (قطاع الطریق) دیب نه یتور ایدم.

ایندی اوزمزننگ تنقیدچیلر مز که کیلیک. بو اورنده اول اوک «بزده جن معناسی بله ن متخصص تنقیدچیلر و چندن منقد بولوب آتالوروغه حق قازانغان ذاتلر بارمی؟» دیگان سؤال کو گلگله کیله. بو سؤالغه، البته بایتاغنه اویلاب تورمیچه «بار» دیب تیزگنه جواب بیرو چیتن طویولا.

شونک بله برابر، بزده تنقیدچیلر برده یوق دیب نه یتورگه ده تل بارمی. مدنیتمزننگ علمی و ادبی کوته رلوومزننگ درجه سینه قاراغانده اوزمزه کوره تنقیدچی دیب آتالورلق کشیلر مز یوق توگل. البته اوزمزه کوره باتمانلر مز باردر. هم، بو تنقیدچیلر مز، هان اوز اشلرنده جدی دوام ایسه لر، اوزلرینک کرگان یوللری بیک مهم هم بیک آرتق مسئولیتلی بر یول ایکانن آجق آکلاب ده طبیعت طرفندن بوله ک ایتوب بیرلگان استعدادلرن، علمی و ادبی قوتلرن هان وجدان و اخلاق قانونلرینه بوی صوندروب، شول یولده تاغنده آرتغراق ملکه حاصل ایته توشه لر، کیله چک بر زمانده بونلر ایله افتخار ایتوگه ده حقمز بولا چنده شبهه یوق. بزده حاضرگی کونده آتاقلی اوج تنقیدچی بار. بونلرینک برسی دینی و علمی تنقیدچی، ایکسی ایسه ادبی تنقیدچیلر مز در. دینی و علمی تنقیدچیمز، ییگیلی، حرمتلی استاذ والوغ فیلسوفمز، موسی افندی ییگیف حضرتلر بدر. بو حرمتلی استاذ بو خصوصده

عالمجان افندی ننگ تورك - تاتار تلينگ يه شر نلكلرينه . بايلقرينه خزينه لرينه آرتغراق تانش بولغانلغندن و بو حقدده سرمايه سي كوبلكندن بولسه ده بولور .

جمال الدين افندی ده يازووندن . تنقيدلرندن آگلاشلووينه كوزه عثمانليچه لاشو طرفنده غي كشي بولميچه . تورك - تاتار لاشو بولن قبول ايشكان كشي . تاتارچه تلني كيگه يتورگه ، بايوتورغه ؛ چيتدن ، مثلا : عربچدن كرگان سوزلرني تاتار تلي تلي روچينه موافق قبول ايتورگه ، آنگرغه تاتار تلينگ اوز كييمن ياكه شوگا ياقنراق بر كييم كيدررگه تله وچي بر كشي . اول بو حقدده منه بولاي نه يته تورغان كشي :

« بو وقتقه قدر اونكان ۱۵ يل اچنده تل ميداننده ايجادمز شول قدر زوردر ، كه حاضر مطبوعاتمز ننگ هر نوعنده تاتار سوزي خوجهلق ، غرازدانلق ايته ؛ قورقيچه . . اويالميچه . قزارميچه آغارميچه طور . اولده كتاب ايجون نه لله نيندي يات هم كيلشسز طويولغان آنا تلمز حاضر آزاد ايتلدي . آنگ اچنده هنوز بايتاق عربچه فارسچه سوزلر بار . لكن اول حاضر آلارننگ ده اولگي كيگك حقوقلرن . كاپيتولاتسيه لرن بتررگه ، آلرني اوز قانونلرينه ، اوز قاعده لرينه بوي صوندررغه طرشا . بر وقت بونده كيلوب خوجهلق ايشكان « سلسله اجمال وضمائر منفصله » ، « بحرسيه » - لرن اوز مملكتلرينه سوروب ، آلر اورينه اوزيننگ « تاوتزملرن » ، « آيرم آماش » لرن ، « قارا ديكنگر » لرن قويدى . « ممالك » و « سلاطين » لرن ، مملكتلر ، سلطانلر اسميله اوز تبعه ليگينه قبول ايتدى » دى ، شوگا قوآنا . هم ، بونلرني يكلرهك - نارراق معناسي بله ن بزنك بر تورلي ايجادمزدن صاني .

بو سوزلر بو فكرلر البته طوغرى و درست فكرلردر .

لكن بز بو اورنده شوني نه يتور ايدك : ادبياتمزده بوندى ايجاد خدمتي جغرافيا و حساب كتابلري يازوچيلردن ، ياكه غزته - لرده واق تويهك خبرلر يازوچيلردن بيگرهك ج . افندی ننگ اوزي كبي تل واديات متخصصلري ، تل واديات حقدده تنقيد يازوچي جدي تنقيدچيلر اوستينه يوكه ننگان بر وظيفه در .

البته . تلمزني هيچ بولماغانده ، ممكن قدر ، عربچه سوز - لرننگ بيك آور هم يات بولغانلرندن ايكي قاتليلرندن يعنى تركيب و صفييلرندن (اوزلرن آگلاب يتو ايجون عربچه صرف - نحو او قورغه كيرهك بولا طورغانلرندن) پاكلاو ، ج . افندی ننگ اوزيننگ درست تعبيرى بله ن نه يتسهك ، عربچه سوزلرگه بيرلگان كيگك حقوقلرني ، كاپيتولاتسيه لرنى بتروب ، آلرني اوز قانونلرمز و اوز قاعده لرمزگه بوي صوندررغه طرشو . شوگا قولمزدن كيلگان قدر بولوشو هر بر يازوچيلرمز ننگ بورچيدر . فقط ، اوزلرنده

كوزمزگه چن معناسي بله ن وجدان و عدالت قانونينه بوي صونوچي حقيقي بر تنقيدچي بولوب كورنه آلا تورغان الوغ بر سيمادر .

ادبي تنقيدچيلرمز ايسه ، عالمجان افندی (عبدى) ايراهيموف ايله جمال الدين افندی (جهلهى) وليدف در . عالمجان افندی مطبوعات ميدانينه تنقيدچي صفق بله ن ايك نلك آلوچيلرمز ننگ برسي ديه رگه يازي . جمال الدين افندی ننگ تنقيد يازا باشلاوينه هم تنقيدچي بولوب تانلووينه ايكي يلغنه نه لى . شولاي بولسه ده ، بو تنقيد چيمزني خلق ياراتوب قارشى آلدى ، چونكه بونك بردن علمي و ادبي كوچي ، ادبي استعدادي ياخشى اوك كيگك ؛ ايكنه چيدن بو ذات اوزن بولدرآ آلمانى قدر وجدان و عدالت يولي بله ن آلوب باررغه . شخصيتك طوقونماسقه و تويغيسينه اسير بيرلمه سكه طرشا . توغريس ن نه يتسهك . قدا قداغيلق ، دوست ايشلك ، آغا اينلك خاطر ن صاقلو كبي شخصي اشلرني تنقيد يازغان چاغنده بر آز اونوتوب يازا . اوزيننگ علمي و ادبي كوزي كوره آلمان قدر سنگنه عمومگه . تقديم ايته . منه شونك ايجون ده اول اوزن نه ز وقت اچنده عمومگه اشانچلي قيافت بله ن تانوتا آلدى . بز شولاي آكليمز .

عالمجان افندی ايسه . بر آز باشقه چه راق يول بله ن بارا . درست آنگك ادبي استعدادي ، علمي و ادبي قوتى ج . افندی نكنندن بلهك آرتغراقدر . بلهك اول ادبيات باينده تيره نرهك چوما آلا تورغاندر . لكن ، مع التأسف ، اول ، بر آز حسيات تاثيري آستنده راق اش كورگان گبي طويولا . تنقيدنده بيطرفلغ ن ق صاقلاب يته آلمى . دوست ايش هم خصوصيت ايله اوز خاطر ن بتونله ي قروب بياروني اول بيك ياراتوب يتمى . اوزينه بيك دوست بولوب يتمه گانلرني اوستك چغاراسى كيلمى .

تنقيدلرن انقلاب تيكشروب اوقوب بارومزدن بزده شوندى بر فكر حاصل بولدى .

عالمجان افندی بله ن جمال الدين افديننگ تاغى بيك اهميتلى بر نقطه ده بر برسندن بايتاقنه آيرلغانلري كورنه . بونده ايندى اوستونلك عالمجان افندی طرفنده . شويلهك : عالمجان افندی اوزي طرفندن تنقيد ايتلگانلرگه تل واسلوب جهتندن ده آچق اورنهك بولوب بارا . يعنى عالمجان افندی تورك - تاتار تلينگ روچينه اويوشوب يتمه گان عربچه تركيب و صفييلر قوللانو ، دخي كيرهك عربچه كيرهك روسچه و باشقه تالردن (تاتارچه و تورچك دن تابو نمكن بولغانده) سوزلر آلوب ملي تلمزني چوارلاتو ياراماغانلغ ن قورى سوزي بله ننگنه نره له ب اوقى ، بلهك شوني اوزي اوك تنقيدنده اش (عمل) بله ن كورسه ته بارا . منه بو جهتدن آنگك تنقيدى ج . افندی نكيه قاراغانده البته طولى چغا . بوده ، احتمال ،

تلمز که نه الله نیندی روسچه سوزلر قاتشدروب، ملی تلمزنی چوارلاب بترولندن زارلانا هم خلقن نیچک بولسه ده سویله شکانده روسچه قاتشدروب سویله شمه سکه قوشا ایکان ده. شول چاقده «تاتارچه سویله شکانده نیکاغدا روسچه قاتشدروب سویله شرکه یارامی» دی ایکان. بزنگ جمال الدین افندی ننگ تقیدلرن اوقوغانده ده منه شول امام ایسه توشه.

بز اوزمزه جمال الدین افندی ننگ مخلصلرندن بولغانده، آنک هر بر اثرن هم تقیدلرن تیکشروب اوقوب بارامز. هم شول وقته تقیدنده و اثرلرنده گی غریب واجنبی سوزلرنی یا که تعیرلرنی چوبلهب آلوب یازا بارامز. بو، هر بر تقیدچی ننگ اثرلرن اوقو-غانده بزنگ بر عادتمز. لکن، نأسف، که ج. افندی ننگ بوگانچه یازغان تقیدلرندن چوبلهب آلوب یازغانلرمنی یوغالتدق. ایندی یاکیدن بر یازوب آورغه لزوم بار. شولایده سوزلرمن سندسز بولوب کورنمه سون ایچون «مطبوعات عالمنده» دیب ۱۶۱۹ نومر «وقت» ده یازا باشلاغان صوگنی تقیدلرندن بر نیجه مثاللر کیلرهمز:

«اصطروگی کریتیکا (جدی تقید)، بسیودانیم، تیمپیراتور، منبت بر ملی یوچوا و ملی آتاسفیرا کیرهک، (منبت بر ملی توپراق و ملی هوا کیرهک)، بلیتریستیکا، غرازدان (وطن کشیسی یا که بالاسی)، پیرسیبکتیوا، کریتیجیسی، ژورنالیستیکا، یوبلیستیکا، بسیخالوگیه (علم روح)، ایندیالیزیراوات، اسکوچنی (اچ پوشورغیچ یا که یالقدرغیچ)، اینتیریس (اهمیت، اهمیتلی، فیدما، منفعت)، سیموول. پازیتسیه، لبریک، آرگینال، فورما (رهوش، قیافت)، خارا کتیر (طبیعت)».

بولاری یاوروبیا تللرندن کرگانلری. ایندی عربچه وفارسیچه لرنده بر آز کورسه تیک:

«آشیان حسیات، فوران (قایناب چغو، قایناب آنلو)، ارباب انقلاب (انقلاب ایهلری)، بیت العنکبوت (اورمه کوچ اویاسی)، سرمایه ادبیه (ادبی سرمایه)، تجربه علمیه و ادبیه (علمی و ادبی تجربه)، شرائط حیات، قوه ایجابیه (ایجاد قوتی)، خدمت علمیه و ادبیه (علمی و ادبی قوت) مطبوعات موقوته (وقتی مطبوعات)، تقدیس (مقدس کورو یا که پاکلاو)، اتبیه (اوبغانو)، فعالیت روحیه، قوه انباتیه (اوسدرو قوتی)، فنون و صنایع (فن و صنعتلر)، تقسیم اعمال (اشنی بولشوب آلو)، ابتلا (بالانو)، مترافق (متاسب)، مناقشه و مجادله (تالاش و چقرش یا که سوز کوره شدرو)، خاصه لازمه (لازم بولغان خاصه)، اعصاب حسیه (تویفی تامرلری)، مجمع ناس، حجم (کوله م)».

مرحوم استاذ اسماعیل غصبرینسکی حضرتلری حقنده بر

علمی و ادبی کوچ، اختراع هم ایجاد قوتی بار دیب ایشانلغانلرمن ننگ موینلرینه یوکه ننگان بوندن ده ارتق زور ملی یورچ بولمسه کیرهک. خصوصاً بو ملی یورچنی اوتو، بو آحق اورنمنزنی طوترو یگرهک جدی تقیدچیلرمنن کوتوله. یوغیسه آنلر «تقید یکل، اشله و آور» دیگان محمولرگه قارشی طوراً آمیجه. تقیدلرننگ بازارن توشورولری ده بیک احتمال. تقیدچیلر ایسه منه بو اوستدن اویلاب نه یتلگان سوزنی: «اشله و آور، تقید آندن ده آور» ره وشنده درست بر افاده که آشدررغه تیشیلر. شونی یگرهک اش بلن کورسه تورگه، اش بلن آشدررغه بورچیلر. جمال الدین افندی ایسه، اوزننگ جدی بر تقیدچیمز ایکانن اونوتوبمیدر، نیچکدر، بو نقطه نی اعتبارسز قالدر. یعنی بو حقده بر آز مساهله ایته. حتی عرب، فارسی هم روسچه تلمردن بوگانچه ادبیاتمزغه قاتاشماغان بیک کوب آیرم سوزلر هم ترکیب لرگه ده هیچ قایومزغه کیگهش ایتمیچه اوزلگنندن کیگ ایترروب ادبی امتیازلر (کاپیتولاسیه لر) بیره. شولای ایتوب عملده بزنی تل جهنتدن بولگونلکگه آلوب بارا کبک بطویولا.

جمال الدین افندی جدی بر تقیدچیمز بولوب تانلغاج، البته آگا، آنک تلینه، طرز افاده سینه اسلوینه بایشاقنه یه شلرمن ننگ تقید ایتوب (ایهروب) کیتوزی ممکن. ادبی کمالتنک برنجی باصهچی ایسه تقلیددر. بو کمالتنک تابا برنجی آدمونی هر کم بر استاذغه تقید بلن باشلی. صوگندن بارا باراغنه اوزینه آیرم بر یول طوتسه طوتا آادر.

منه شوننگ ایچون جمال الدین افندی کیلرمن ننگ بو حقده نه زگنه مساهله لریده عقو ایتلمه سه یولسز توگلددر.

جمال الدین افندی ننگ یازغان تقیدلرننگ هر قایوسنده شوندی بیک کوب عربچه یا که روسچه و باشقه اجنبی سوزلر بار. که آنلرنی تاتارچه یا که تاتار روحنده غی عربچه سوزلر بلن نه یتورگه تعیر قیلورغه بیک ممکن. بوته نلر ننگ قولندن کیلمه سه ده، ج افندی بلن عالمجان افندی لرننگ قولندن کیله چک. بونی بولدر اوا ایچون آحق آرتراق مشقتتی گنه یوکه لرگه آورسنماو یته. فرض ایتکر: بر معلم، سوزنده دائما شاگردلرن یاخشی خلقلی بولورغه اونده سه، نه اوزی عملده آنک کیرسن کور-سه ته بارسه، یا که بالالرن روسچه سوزلر قاتشدرومی تاتارچه سویله شرکه تکلیف ایتسه ده، اوزی همان سویله گان چاغنده روسچه سوزلر روسچه تعیرلر قاتشدروب، تن چوارلاب بترسه، بو معلمننگ تعلیمندن، نه یتگرچی زنه ار، نیندی بر عملی فائده چغار؟ آنک سوزلرننگ شاگردلری قاشنده نیندی بر اهمیتی قالور؟

خاطرمنده: بر وقت بر بهش امام مسجده و عظنده، تاتارچه

نومرده یازغان مقاله لرندن خاطرمده قالغانلرننگ بعضیسی شونلر: «اوپتیمیست (یاخشینی یاقیغنه کوروجی)، دا کوهینت (سند، حجت) عزت نفس ملی (ملی نفسنگ عزتی)، حروفات (حرفلر)، یواقیت و جواهر (یاقوت و جواهرلر) کلفت (زحمت، مشقت)».

اخطار: جهیه اچینه آلتانلری بزنگ اوز طرفزدن اول سوزلرنی تاتارچه یا که تاتار تبعهسی ایتوب نه یئورگه ممکن بولغان ره و شلریدر.

منه کوردیگر. «بحر سیاه، ممالک، سلاطین، سلسله جبال» کبی تعبیر و اصطلاحلرننگ کیتووینه، تلمزدن بتونله ی چغورلینه یا که اوز تبعه لکمزگه کروب، اوز قانونمزغه بوی صوندرلورلینه قوانغان، شونی یاراتوب یازغان بر تنقیدچیمز اوزی عملگه کیلگچ نی اشهب تاشلاغان. نیندی سوزلر قوللانغان!

خصوصاً «منبت بر ملی پوچوا و ملی آتاسفیرا کیرهک» کبی تاتارچه ده توگل، روسچه ده توگل، یه بتونله ی عربچه یا که عثمانلیچه ده توگل، نه لله نیندی بر سوز جینتقلرینه هم «اصطروگی کریتیکا، ایدیالیزیراوات، بیللیتریتیکا، پسودانیم» تاغی نه لله نیندی شونلر بک اوزلرن آکللاو ایچون کوب لغتلر هم محیط المعارفلر (энциклопедія) قارارغه تیش بولغان سوزلرگه دقت ایتگر!

بزگه، «بحر سیاه، ممالک، سلسله جبال، سلاطین» کیلرنی بتروب ده، آنلر اورنینی روسچه و باشقه نه لله نیندی نه یئورگه تلمزده کیلوب یتمه گان یات تعبیرلر طوترودن، عربچه لرگه عثمانلیچه لرغه بیرلگان امتیازلرنی (کاپیتولاسیهلرنی) شولای ایتوب بولارغه تارتوب آلوب بیرون نیندیگنه بر فایدا کیلور ایکن. هم بزنگ ایجاد دیب آتالا تورغان یا کی اشلمز شولای بولا تورغان بولسه، بزنگ ایچون آندی معناسز ایجاد و اختراعلرننگ کوبمیلک اهمیتی قالور؟!

شولای اوق «فوران، آشیان حسیات، عزت نفس ملی، شرائط حیات، مترافق» و باشقه شوندیله کبی تورک - تاتار ادبیاتینه ایاق باصدرغه یاراماغان بلکه «بحر سیاه، سلسله جبال» کبی تعبیرلردن کوب مرتبه ناچار، آور هم کیلشمز بولغان ترکیلرنی طوترساق تلمز بارا بارا نیندی بر ره وشکه کرر؟ بو وقت، عربچه و فارسیچه سوزلردن جناب نیچک ایتسه آلی، اوزلرنجه شعر اوقاشدروچیلرغه، شولای ایتوب کوچله نوب شاعر بولورغه طرشوچی بنده لرگه قارشنی اعتراض و تنقیدمزنگ اهمیتی یوغالماسمی؟

حاصل، جمال الدین افندی عثمانلیچه بلهن روسچه ویاورویاچه تلرگه نق جو تولغان هم آلازنگ آراسنده تمام قسرقلانوب

قالغانه اوخشنی.

بز عثمانلیچه لاشوغه نیجدلی قارشنی کیلسهک، روسلاشوغه هم آرتق ایسروب کیتوب یاوروبلاشوغه ده شول حدلی اوك قارشنی باررغه تیشلیمز. یوغیسه، بر تورلی آورو اوستمزدن کوته رلو بلهن، ایکنچی آندن ده یامان، یوغوشلی و مهلك آوروغه، اوزمزده سیزمیچه، دوچار بولوب بتونله ی بر باد بولوومز احتمال. هم، تلمزگه آنسی سوزلر قاتشوغه راضی بولوب طورساق،

آنلر شولای هان قاتشا برسهر، «مختصر جغرافیا» و «قواعد ترکیه» لرده نیچک عثمانلیق بلهن تاتارلق قاتشسه وشولای ایتوب بوتقه بولسهر، بوندن شوکفی کتابلر مزنگ روسچه، تاتارچه، عربچه فارسیچه بلهن قاتش بولامق بولوب نه ورلوروندن کیم امین؟ بو، اسملری یوغاریده نه یتلگان اثرلرننگ اچنده گی تاتارچه سوزلر، آنلرننگ «وطنندن، استانبولندن آیرلوب، اوزننگ عثمانلیق قوتینی یوغالتقان هم تاتارلق تأثیری بلهن بعض سوزلرن اونوتقان یا که یا گلشقان، غربنده گی تورک حالینی بلدرسه لر»، روسچه ویاورویاچه سوزلر قاتش تاتارچه یازغان مقاله یا که کتابلر دخی غربنده گی روس حالینه یا که قاجرغه اوخشاماسلرمی صوگ؟ یه بولماسه، روس بلهن تاتاردن طوغان، یه روس یه تاتار بولوب یتشمه گان وقانی بوزولغان اشانچسز بر بالا کبی بولماسلرمی؟

بزنگ کوکلمزگه منه شوشندی شهبه لر کیله.

بز بوسوزلرمزنی، جمال الدین افندی ننگ حقیقت سوبوچی طبیعتینه تایانوب، شوگا ایرکه له نوب، بلکه اعتبارغه آلور دیب هم آچولانماس دیب اشانوب یازامز. سوزلرمز خطا بولسه، دخی خطالمزنی بلوب اوزمزننگ شخصیتمزگه، کاملله شومزگه زور فایده بولور دیب امید ایتهمز.

شوننگ بلهن برگه، صاف تاتارچه یازوب ده. آکلانورغه تله گان نیندی تیره ن و نیچکه معنارنی بولسون آچقغه ایتوب آکلانوب، قولمزغه طوتدروب بیرگانگی ایچون اوزن ماقانغانی. آکلان تاتار تلی ننگ آتاسی عنوانن بیرگانگی وشوننگ ایچون اوزینه مریدلرچه احترام کورسه نکانی زور ادیب عیاض افندی اسحاقی نزی بلهنردک باروون تلیمز.

سوزمزننگ آخری اوله راق، جمال الدین افندی ننگ غایت زور کمالاتن ده اعتراف ایتوب اوتهمز. که اول، ادیب و شاعر - لرمزنی اولچه وده بیک درست هم توغری بر بیزمه نگه مالیکدر. سز قاراگر آننگ عیاض افندی، رضاء الدین حضرت فالحلر، شریف کمال، دردمند، عبدالله توقایف هم سعید رمیفلر حقدغه ی سوزلرن. منه بولار، بیت، غایت درست هم بیک چندن نوشونلوب، آلازنگ ادبی درجه لرن بیک توغری اولچی

بلوب سویله نگان سوزلر، بو ذاتلرمز حقنده آندن ده آرتق توغری اولجه ونی اویلا رغه بزنگ عقمز ایرشمی . هم بو اولجه وگه کوبارمزننگ قام قانع بولغان ایکنایچیلکله رنه ده بیک امینمز .

علمی و ادبی قوت ، ادبی هم عادل بر میزان . منه شول کمالتر سزنی دائما یاد ایندره چک ، سزنی دائما صاغندر اچقدر . تیک اسلوب و افاده کزنی بر آز تورک تاتارچه لاشدر کزده ، نه یدده ، توجه ایتمکان قبله کزدن یوز دوندرمه کز ، یولکزده دوام ایتمک ، برادر!

«عه بهی» .

دفع توهم

(گستان ترجمه سی حقنده)

محترم شاعرلرمزدن ایکنچی دفعه رجا (۱) :

شیخ سعدی گستاندن ینه اوج عدد شعرننگ کویلی ترجمه سن جنابلر کرگه تقدیم ایدوب شولرنگ اوزنینه تاغنده بر مرغوب ، مؤثردهک و شعریتی ده کوجله ردهک اسلوبده کویلی ترجمه لر یاساب «شورا» مجله علمیه سینه یبارما کزنی اوتهمز . تقدیم ایدلمش اوج عدد کویلی ترجمه لر مز اوشبو اوج دانه گستان شعرلرندن صوگ یازلغان کویلی ترجمه لر در .

(۱) وقت ضروره چو غانده کزیز

دست بگیرد سر شمشیر تیز

کویلی ترجمه :

اگر مظلوم تابا آلماسه ظالمدن قاچمه امکان

توتار اول چاره سز لقدن قولین کیسوب قلیج اوچین

(۲) اذا یش الانسان طال لسانه

کسنور مغلوب یصول علی الکلب ،

کویلی ترجمه :

تلی اوزون بولور انسان ، حیانتدن امید اوزگاج

یپچاره مغلوب اولغاج ماجییده بیت اتنی طرنیدر

(۳) هرکه شاه آن کند که او گوید

حیف باشد که جز نکو گوید

کویلی ترجمه :

پادشاهه (۱) سوزی اوتعلمی کشیلر ،

اگر یخشلیق آیتماسه ، ظلم قیلور

مونه بو ذکر ایدلگان ایکی عدد فارسی شعر و بر عدد عربی شعر ، اوتکان یلنگ ۱۰ نچی عدد شوراسنده باصلغان ایدی کویسز ترجمه لری بله گنه . ایندی بولرغه کویلی ترجمه قوبدق هم اگ صوگنی شعر فارسینگ کویسز ترجمه سنده قسقارتوب آکلارغه جیکرک بر طرزده تغیر ایتدک (۱۰) نچی عدد شورانی قارا کز . ایندی بولای ترجمه قوبدق : « پادشاه غه سوزی اوتعلمی کشی ، پادشاهنی یخشلیقغه غنه دیمله ب تورماسه ظلم قیلغان بولور » .

محترم شاعرلرمز طرفندن اوشبو دانه کویلی ترجمه مزدن گوزله ردهک شعرلر آلساق ینه ایلمی آلمش قدر کویلی ترجمه نی یگدان تقدیم ایتممز . چونکه کویلی ترجمه لریمز حاضر بیک کوبایدی . یدی یوز (۷۰۰) عددکه ایرشدی هم گستانننگ ترجمه سی ده تمام بولوب بار .

سعید افندی رمییف جنابلرینه « دفع توهم » عنوانیه «شورا» غه درج ایدلور ایچون یبارگان مقاله مزده «گیرم که غمت نیست - غم ما هم نیست» جمله سن تهکم و استهزاءنی مشتمل بولغان بر جمله بولووی جائز دیگان سوز بار ایدی هم تهکم و استهزاء طریق برله یمانتی یاخشی ، یارلینی بای دیب تعبیر ایتولر هرلسانده بار دیگنه کیتسه مده آکا هیچ بر نظیر کیتماگان ایدم . ایدی شوگا نظیر اوله رق شیخ سعدینک گستانندن ۷ نچی باده غی جپان (عقرب) بالارینک اوز آنارینک قارنن جاروب چقوب تولد ایتولری حقنده غی «درحالت خردی بامادر و پدر چنین معامله کردند لاجرم در بزرگی چنین مقبول و محبوبند» دیگان جمله سن نظیر کیتهم .

ترجمه سی : « جپان بالازی آنا آنلرینه اوزلری کچکنه وقتده شولای معامله قیلغاج (شوگا جزا اوله رق) اوزلری ده ضرور بولغاج مقبول و محبوب بولدیلر » در .

« میگفت » لفظینی « ماضی استمراری صیغه سی » قیاب کورساتکان « منبی » شهرنده باصلغان بر قواعد فارسی کتابن ذکر قیلغاغده شول قواعد فارسینگ اسمن آیتمی اونوتوب قالدراغامن . ایدی معلوم بولسون ، آنک اسمی « آمدن نامه » ایدی . « دفع توهم » عنوانی مقاله مزنگ اولگی بیتنده « ساده لوح و ساده دل خلق ننگ آزران فارسیچه و عربیچه بله گانلری یگردهک طنجه سز بولا » دیگان ایدم . واقعا موندی خلقنک آزران عربیچه

(۱) « پادشاهه غه دیب یارله یازلوی وزن ایچون ، یاسز یازغانده بعض بر اولر دانی ساکن برله اوقوب وزن طولی دیب توهم قیلو احتمالی بار .

(۱) بورجا باشلاب اوتکان یل ۱۸ نچی عدد «شورا» ده باصلغان

ایدی .

آچی بولسدهده مرضنی دفع ایدوب سلامتک کیتره در» .
گستاننی ترجمه قیلوجی .

شورا: اوتکان یلغی عددلرنک برنده ترجمه حقنده بولغان
فکرلرمزنی ایتورکه وعده برگان ایدک . بزنگ فکره زنگ
حاصلی شوشی : اگرده محکمه لر، حاکم وقاضیلرغه باراحق بولسه
آندی ترجمه لرنی ظاهری کورنشینگ کیلوشسز بولوینه التفات
ایتمی مطلقا حرفیا ترجمه قیلورغه ، اصلی برله ترجمه سینی ممکن
قدر بر توسلی یاصارغه تیوشلی . ادبی و علمی نرسه لرده مجرد
معنا ومفهومی گنه ترجمه قیلوب حرفیا ترجمه دن صافلانورغه
بلکه آنک ترجمه ایکانلگینی بلدرمازلک درجه ده قیلوب ترجمه
قیلنه طورغان تلنگ ادبیاتی اسلوبینه کیتورکه تیوشلی . ادبی
و علمی نرسه لرده کی حرفی ترجمه لر بیک کیلوشسز بولوب چفالر .
موگا مثال ایتوب استانبولده « اقدام » مطبعه سنده ایکی جلدده
باصلغان « موضوعات العلوم » ترجمه سینی کورساتورکه ممکن . بو
ترجمه ننگ نی تورکه و نی عربچه بولمی بیک کوکلسز روشده
چیقغانلغینی بر آز ادبیات برله شغلانوجیلر بلسه لر کیردک . اوشبو
سوزلردن ترجمه ننگ : (۱) لفظنی ترجمه . (۲) مفهومی ترجمه
اسمنده ایکی که ایرلغانلغی معلوم بولور .

شعر:

بختمه

سینگنه بختم عمرنک بار یه می
سین شولای عمرم بویینه نورلی بول
باش نیمه هیچ طاش کوکلی دنیاغه
آداماسون ، اول ، یغلساک بیرمی قول .
ابرار سعیدی « قازان » .

معلم آهی

کیدلی الله تقدیریلن طورمشمنگ دهشتی .
اما ، ملت تقدیرندن اوچدی عمرم بهجتی
بز معلم ، بز قهرمان ، قایده بزنگ قدرمز
آخری قدرمز قبرده طارتا بزنی قبرمز .
گر معلم عمرکه سین ایت وداع ملت ایچون !
هیچ دیه سلر : « های نهرم بولدی بز بر بفرمز ! »

معلم : کشف حمزه .

وفارسیچه بلگانلری بیگرمک طنچسز بولالر . بر آزغنه تجویده بلگان
اول مؤذنی ننگ اوشبو روشده طنچسزلق چفالرغان موندن اون
یلر مقدم بر حکایت کتابنده کورگان ایدم :

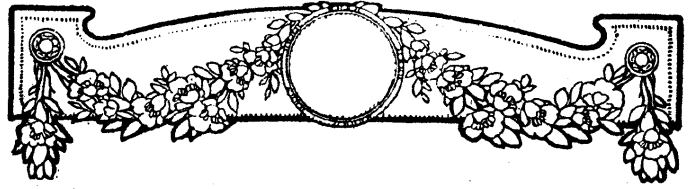
قایسیدر بر شهردن یاخشی قرأت اوقوب قایتقان بر شاگردنی
قرائتی ناجار بلکه بوتون یاگلش اوقی دیب کورساتو ایچون بر
صالا مؤذنی شوشی روشده بر قزق تدبیر قیلمش : اول مؤزیکلرینک
یازو طانیغانلرینک قولینه قرآن وهنتیک بیره ایکان ده درست
قرائتی شاگرد قرآن اوقوغانده مؤزیکلردن طکللاته ایکان . مونه
قرآنده یوقنی اوقی دیب خلق غه کورسه ته ایکان (درست قرائتی
کشی ادغام ، قلب . قلقله قیلغانده انه یوقنی اوقی یاگلش اوقی
دیپ کورساتکان) . مؤزیک افندیلرده مونی اوز کوزلری
برله کورگاج بیک ضرور حقیقت که مطلع بولغان توسلی « مؤذن
درست آیه ! قرآنی بیک بوزوب اوقی ایکان ! » دیب قناعت حاصل
قیلر ایکان . سعید افندیگ ۱۶نجی عدد « شورا » ده غی نمونه
توغرسینده بزنگ بله توروب تزید و تقیص و اصول ترجمه دن
بولغان تبدیللرمزنی خطاغه نسبت بروب « شورا » ده یازووی
مذکور صالا مؤذنی بی اختیار خاطرکه توشره در ویر آرشول
مؤذن قصه سینه اوخشاراق کیته در . اوخشاراق کیته در دیدم .
چونکه غام اوخشی دیارکه قیونراقدر . چونکه اول مؤذن افندیگ
بر غرض خسیسی بولغانلغی بتون عالم که معلوم بولب طورادر (۱) .
بز ایسه سعید افندی مقاله سنده آندی غرض بولور دیب آیه آلمیمز .
چونکه بر فرض آندی غرض بولغانده آنک مقاله سینک ده
حقیقت اهللری قاشنده ذره قدر اهمیت یوقلغی :

« مکن گوش بر قول صاحب غرض که درسینه ازکینه دارد مرض » .
« بهم برزند دردمی عالمی پریشان کند عالمی دردمی »
دیگان فارسی شعردن بیک یاخشی آکلانه در . اما غرض خیشدن
پاک بولغان نصیحت که جان فدا قیلورغه لائقلی :

« نصیحت که خالی بود از غرض چوداروی تلخ است ودفع مرض »
شعرندن یه یاخشی آکلانه در .
اولگی ایکی یوللی شعرنک قصه چه ترجمه سی : « غرض
خیث ایسه سی بولغان کشینک سوزینه قولاق طومه ، چونکه آندی
کشینک کوکره گنده ، کینه وعداوت اسملی مرضلری باردر .
آندی غرضلی کشی عالمی برین برینه صوغار ویر صولوده عالمی
فته وطنچسزلغی برله ویران قیلور » .

موکفی یالفز بر یول شعرنک معناسی :
« غرض خسیس دن پاک بولغان نصیحت ، آچی دارو کبی .

(۱) احتمال مؤذن افندی مونی هیچ کم سیزمی . دیب بلگاندر .
عرب مقالی : الاعمی فوق السطح وبحسب الناس انهم لایرونه .

فته

II

قد بالفوا في الكلام بان زخره بوهي العيون ولم تثبت له عمد
وما يزالون في شام وفي يمن يستبطنون قياسا ما له امد
قدرهم ودناياهم فقد شغلوا بها ويكفيك القادر الصمد

بتونمزگه معلومدر، که: انساندن صادر بولغان هر خطانک
زور بولسون کچکنه بولسون فساد - یامان نتیجه طودرووی
طبعیدر. اول فساد، استهسه آخرتکه فالسون، استهسه دنیادوک
ظاهر بولسون قایچان بولسهده بر ظاهر بولاجقدر. علمای اسلام
نکده اوتکان مقاله مده سویله دگچه احکام فقهیه استخراجی ایچون
قواعد توزودکاری وقت توشدکاری خطالری، عالم اسلام ایچون
حسابی یوق فسادلر طودرمشدر. گرچه اوزلری، شول فسادلر نی
دنیاده کورمی کیتولری کبک، شارع کریم حضرتلرینک بیاینه بنا
آخرتده کورمیه چکار ایسهده. شبهه یوق عالم اسلام، شول
خطالرنک یامان نتیجه لری بله زهره له نمش، بو کونده زهره له نمکدهدر.
واقعا بر وقت بتون دنیانک ایك منور، ایك آلدغی ملتی
بولوب یاشاگان مسلمانلر، بوگون ایك توبه ن، ایك رذیل، ایك
سفیل - اسپر بر ملت حالینه توشمشلر.

بر زمانلر علم، معرفت لفظلرینه مرادف اسلام کله سی،
بوگون جهالت، نادانلق اورتده استعمال ایله چک برسوز اولمشدر.
اوتکانده مدنیت مرکزی، علوم، معارف منبجی بولغان بلاد
اسلامیهده، بوگون خرابه لک - مزارستان حالینه کرمش، مسلمان
نلرده جانلی جنازه که دونمشلر. عموما روح بتمش، عزم بتمش،
شجاعت قلبیه بتمش. مسلمانلرنک بویله عمومی سقوطینک ینه
عام بولغان برسبجی، بر مؤثری بولورغه تیوش. آوروپاده، آسیاده،
آفریقاده، خلاصه دنیانک بتون قطعه سنده مسلمانلرنک همه سی چاغاب
آلغان بو آوروونک بتون اعراضلری - حاللری بر توسلی بولو،
آوروونک سببجی برکنه بولوغه دلالت ایتهدر. مسلمانلرنی باغلاب
طوتنا طورغان مشترک رابطه شبهه یوق «دین» کنهدر. بنا علیه
«بزنگ شول سقوطمزنک سببجی ده دینمزد» دهرکه طوغری
کیهدر.

لکن شولوق «دین» نک تابعلری شولوق دینگه منسوب
مسلمانلر، اوتکان عصرلرده بتون دنیاغه حکم ایتمشلر و شولوق

دیننگ ارشادیه بو کونده تفاخر ایتمکدن غایت بیوک مدنیت تأسیس
ایتمشدر ایدی. بر زمانده انسانلرنک تکامل و تعالیسینه سبب
بولغان «دین» بر آز سوکره ق آنلرنک اقتراض واضمحلالینهده
سبب بولماز. دینک: اوتکان زمانده مسلمانلرنک تعالیسینه سبب
بولغان دین ایله بو کونگی کونده آنلرنک اضمحلالینه سبب بولغان
«دین» لری آراسنده بیوک بر فرق باردر. یعنی اول زماننگ
«دین» ی بزم زمانمزد «دین» طانغان نرسه که باشقهدر. شبهه
ایتمیم شول باشقهلق، علمای اسلام اللری ایله شاه نمش «فقه»
واسطه سیله کیلمشدر. شول سوزلرم، تاریخ اسلامیتنی دقت بله
ملاحظه ایتوچی هر کشیگه معلوم بولسه کیرهک. زیره عصر
سعادتدهده، اصحاب کرام عصر ندهده دین ایله دنیا بر برینه باشقه
نرسه لر ایدی. اول عصرنگ «قهرمانلری» ده دیننگ اساسی -
تعلیمات الهیه ایله وحی ربانی؛ دنیاننگ اساسی ایسه - عرف،
عادتلر همه عقل ایله وجدان بولوینه قناعت ایتمشدر ایدی.
شوننگ ایچون بولورغه کیرهک، اول عصرلرده تعلیمات الهیه دن
عبارت بولغان کتاب ایله رسول الله ننگ اقوال و افعالندن عبارت
بولغان سنت، دینی اشلرده قماماً کفایت ایتمیک، آنلرغنه
اساس طوتولدغی حالده دنیوی اشلرده هر وقت اجتماعی عرف،
عادتلر اساس اعتبار ایدلور، انسانلرنک مصلحت و احتیاجلری هر
نرسه دن آله طوتولور ایدی. اول وقتده غی مسلمانلر قاعده اسپری
توکل، بلکه مصلحت اسپری، قیاسگه عبادت ایتوچی توکل بلکه
عرف، عادت قولی ایدی. آنلرنک فقهسنده نکاحنی سرقه که قیاس
ایتوب احکام چقارو کبک عقلسز لک، ۲۰ یاشنده بوغالغان کشینک
خاتونن ۸۰ سنه کوتندروب، سوگندن ۴ آیده ۱۰ کون عدت
ساقلا توب کیاو که کینه رکه رخصت بیروکک منطقسزلق، انتظامسز لقلر
بولماس ایدی؛ زیره آنلر، دینی رسول اکرم حضرتلرینک
اوزندن اوگره ندکلرندن آننگ اساسینه تیوشنیچه واقف بولولریله
برابر دین اشلرنده الله ورسول اسمندن سوز سویله وودن احتیاط
ایتهر ایدیلر. دنیوی اشلردهده رسول الله ننگ بتون حرکانی
آنلرنک کوز آلدنده بولغانغه، غیر محصور بولغان حوادثنی کتاب،
سنت جامعدر اعتقادنده بولمازلر، آنلرنی آیت، حدیثلر تحینه
چیو کبک عقلسز لقلر دن بتون کوچلریله ساقلا نورلر ایدی. شونک
ایچون ده آنلرنک دینی، اوزینک تابعلرینی مدنیتنگ ایك یوغاری
درجه لرینه آشدردی، آنلرنی انسانیت قائم بولغان مدنده شرفی
باقی قلاجق بیوک اشلر اشله رکه سوغی ایتمی. واقعا «دین» بله
اویناونی درست کور ووجیلرنک قولی تحریف ایتمه گانده، اسلام
شریعتینک اوز تابعلرینی هم دنیوی هم آخروی سعادتکه آلوب
بارووی شبهه سزددر. زیره، اسلام شریعتنی غایت اوزون مدت

وقد اهلكهم الله ثم قال شيء صنعته النبي عم فلا نحب ان نتركه» - صحیح البخاری - دیووی بزم شول سوزمزننی تقویه ایتهدر. معامله اشلرنده ایسه هیئت اجتماعیه نك مصاحتی هر نرسه نك اوستنده در. جناب رسولنك بو حقدغه غی امر و نهیلری مصاحتیكه تابعدر. یعنی معامله امرنده رسول الله نك خطاء ایتووی درست بولو، رسول الله نك اوز اقراریه ثابت اولدغندن آنك معامله حقدغه غی امر و نهیلری بله عثمانك لزومی، حیات بشریه نك آغومینه، اجتماعی عرف، عادتلر نك انتظامینه خالل بزمه سالك بولغان صورتده گنه در.

جناب حقدغه مسلمانلر نك فضائلنی صانادغی وقت سویله دیگی «والذین استجابوا للربهم واقاموا الصلوة وامرهم شورى بينهم ومما رزقنهم ینفقون» آیت کریمه سنده اسلامك ایك بیوك ركنلرندن بولغان نماز سوکندوق «وامرهم شورى بينهم» جمله جامله سننی ذکر ایتوب، زکاتدن کنایه بولغان «ومما رزقنهم ینفقون» جمله سندن تقدیم ایتووی، عرف و عادتیكه رعایت ایتو عبادت کبگوك مشروع بولووی جهتنندن بولسه کیرهك. زیره «شوری» کلهسی، بال جیمق معناسنده بولغان «شار» فعاندن مشتقد، که ایك گوزله نخبه لرنی حیو معناسنده در. دیک: خلق طرفندن مصاحت بولووینه قناعت ایتلگان اجتماعی عرف، عادتلر که رعایت ایتوب آنلر نك حاجتلرینی اوتیه چك، حقوقلرینی صاقلایاچق ایك گوزله قانونلر جیمق زکات کبک ایك مهم عبادتلر دنده مقدمه کدر.

اشته شریعت اسلامیه نك اصل اساسلری شولرددر. اولگی عصرلرده شول اساسلر تیوشنچه رعایت ایدلور ایدی. انسانلرنی تکامل و تعالیگه سوق ایتکان «دین» شولدر. لکن انسانلرغه یکلک ایتمک قصدیه احکام فقهیه توزور که کرشمش فقها باشلاب، دین - عبادت امرلرنده الله نك تعلیماتیله گنه قناعت ایتمه مشلر. اوزلری طرفندن یا تعدیل یا تکمیل صورتیه بعض نرسه لر الحاق ایتدر اولمشلر. بوو ایکی صورتله «دین» که الحاق ایتکان نرسه لرنی «قیاس ایله ثابتدر. قیاس ایسه اصول شرعیه نك بریدر» دیهر اولمشلر. سوگره، معامله اشلرنده جناب الله نك یا محرمانتی بیان، یا که بنده لرنی ارشاد ایچون ایندرگان حکملرینه قاراب: «احکام فقهیه نك همه سی جناب الله طرفندن تعیین ایتامشدر. فقط هر نرسه کلی صورتده گنه نازل اولدیغندن آنلرنی قیاس اصولیه تفصیلا سویله مک بنده لر اوستینه یوکه تلمشدر» ظننده اولمشلرده آیت، حدیثلر که استنادا قواعد فقهیه توزومشدر - قیاسلر ترتیب ایتمشلر. قیاسنک الله قارشنده معتبرلیگینه «فاعتبروا یا اولی الابصار» کبک آیتلر بله استدلال ایتمشلر. مسلکلر نك طوغریلغنی اثبات ایچون «واذا جاءهم امر من الامن او الخوف اذاعوا به ولور ردوه الی الرسول والی اولی

ایچنده تورلی عصرلرده تورلی پیغمبرلر واسطه سیله اصلاح قیلنه کیلمش شریعت سماویه در. قوانین الهیه نك ایك مکمل و ایك گوزله نخبه لرینی جمع ایتمش بر تعلیمات الهیه در؛ انساننك عقلی، فکری تکامل ایتدکن سوکغنه ایتمشدر. شونك ایچون بولورغه کیرهك، جناب حق بو شریعتنی انسانلرغه تبلیغ ایتدیگی وقت محدود - چیکلی: غیر محدود - چیکلز کبک بر برینه مخالف ایکی اساس اوزره برینه بناء ایتمشدر. یعنی: جناب حق عبادت امرلرینی بتون رکنلرن، شرطلرن ادبلرن تیوشنچه بیان ایتوب ایندرمشدر، که اسلام دینیه متدین انسانلر نك هر یرده و هر عصرده بر گنه تورلی بولورلی قصد ایدلمش اولسه کیرهك. شریعت اسلامیه نك بو قسمنده عقل ایله اش کورمک، یا که الله طرفندن تعیین ایتلگان رکنلر، شرطلر نك فلسفه لرن تیکشرمک گناهلر نك ایك زورسیدر. دنیا اشلرنده - معامله قسمنده ایسه بونك کیرسنچه، غیر محدود اولاروق بیان ایتلمشدر. بلدی حیات، عائله حیاتی، مدنی معامله لر، اخلاق تربیه سینه، بنده لر نك بر برینه قارشى معامله لرینه عائد امرلر شول جمله دندر. جناب الله طرفندن بو اشلر نك هیچ برینه معین بر یول قویلماو، انسانلر نك وجدانلرینه، عقللرینه اعتماد سببلی بولسه کیرهك. زیره اجتماعی عرف، عادتلر نك ارشادیه عقل بشر، انساننك حیاتده ضرور بولدیغی فائده لری، آنک دنیوی سعادتینه کیرهته بولاجق هم خصوصی، هم عمومی ضرورلرنی بلوده بر نییدر.

«ایها الغران خصصت بعقل» فاسألته فکل عقل نبی» .

بو بر. ایکنچی جهتن انساننک دنیوی اشلری عرف. عادتلر نك باشقارووی بله باشقاروب طوررغه محکومدر. اگر جناب حق معامله اشلرنده عبادتده گی کبک معین چیکلر بله چیکله مش اولسه ایدی تعلیمات الهیه انسانلر نك سعادتلرینی تأمین ایتمه س ایدی. بنا علیه مقصد الهی باطل اولور ایدی.

رسول الله نك مدینه که کیلگچ خورمه آغاچلرینی تلقیحندن (آشلاو) نهی ایتوب سوگره «انما انا بشر فاذا امرتکم بشیء من دینکم فخذوا به واذا امرتکم بشیء من رأیی فأنما انا بشر» - صحیح المسلم - دیووی یوقاروده سویله دکم ایکی اساسکه ارشاد ایچون بولسه کیرهك. یعنی: جناب رسول، دیندن بولغان بر شیء بله امر ایتدیمی؟ عقلغه موافق بولتتون، بولماسون قبول آیت! زیره عبادتک، حیاتک طبیعی آغومینه تأثیری یوقدر. حالبوکه عقل بله ادراک ایتلمه گان صورتده آنک قدسیتی طاغی محکمه کدر. خلیفه عمر رضی الله عنه نك حجر اسودنی اوبوب: «أنی اعلم انک لا تضر ولا تنفع ولو لا انی رأیت رسول الله عم یقبلک ما قبلتک» همده «فانالنا والرمل انما کنا رأیناه العشرکین

الامر منهم اعلمه الذين يستنبطونه منهم» هم ده «بإيهما الذين آمنوا اطيعوا الله واطيعوا الرسول واولى الامر منكم فان تنازعتهم في شيء فردوه الى الله والرسول ان كنتم تؤمنون بالله واليوم الآخر» كذب آيتلرنى تحريف ايتودنده طارتمامشدر.

علماء اسلامنگ شول حر كترلرى بر ياقدين سلفلرنگ يولينه قاميله مخالف چقمش، ايكنچيدن مقدس دينى الله ننگ تعين ايتديكى وضعسندن كوچروكه خدمت ايتمشدر. زيره عبادت امرلر نده قياس درستدر ديدكدن صوك قياسي عالملى، الله قاشنده علاوه كيتنگ ثبوتى معلوم بولغان بيك كوب علاوه اختراع ايتمشدر. نظر باشقهاق، علاوه اختلافي موجب بولمش. نتيجه سنده جناب الله ننگ بتون مسلمانلرنى بر قباله غه توجه ايتوب دينى عنعنلرنى توحيد - برله شدر و قصدى هدم ايتامشدر. اسلام عبادتده بتون وحدتى يرگان نرسه قياس، تحليلرگنه بولونى دعوا ايتميم؛ شبهه يوق، بوننگ كوب عامللى - سبيللى بار. فنظ ايكنگ بيوكى شونلردر. بلكه قالغانلرى ده شوگا عائددر. زيره بتون اختلافلر هيچ شبهه - ز يا تحليلر واسطه سيله طوغان مذهب اختلافندن، يا فلسفه دن چقمشدر.

ديوى اشلرده قياسنگ درست كورلووى اساس اسلاميه ننگ ايكنچيسنى يرمشدر. زيره قياس ياردهيله احكام فقهييه استخراجى فقهاننگ اتفائيله وحى الهيه كه استنادا بولغانده غنه درستدر. وحى الهيه استنادا توزولگان قياس، قاعدهلر بتون مسلمانلر طرفندن وحى الهى كيك تاقى ايدلمش. دين اسلامنگ قدسيينه ايمان كيتورگان مسلمان، مذكور قياسلر، قاعدهلر واسطه سياه چغارلغان احكامه مخالفتنى درست كورمش. مذكور احكام فقهييه بتون دنيا مسلمانى طرفندن قبول ايدله رهك تعليمات الهيه يرينه ترفيع ايدلمش. كه نتيجه سى: جناب الله ننگ بندهلرنى سعادت دينويه كه ايرشدر و ايجون، وضع ايتديكى معامله اشلر نده كى اطلاق - چيكسزلك اساسنى ابطال ايتمشدر. بو بر.

بو قواعدنى توزودكلى وقت اجتماعى عرف، عادتلىر بر ياقفه طاشلانوب، قياس وقواعدننگ اطراد و كليتكه قصد ايتدكندن اول قاعدهلر واسطه سياه چغارلمش احكام، انسانلرنگ ضرورى حاجتلر نده ادا ايتمه دكى حالده آنلرنگ حياتنده بيوك بر كيرته بولوب توشمشدر. بو ايكنچى.

فقها قاشنده قياسننگ، قاعدهلرنگ معتبر بولووى، اطراد و كليتكه قارابدن. بر قياس يا قاعده نيقدر مطرد بولسه شولقدر معتبردر. شوننگ ايجون ده قياسنى «اصول شرعيه دن در» ديوجى علما، طابقان قياسلريننگ قاعدهلريننگ اطراكى ايجون بتون كوچلر ينى صرف ايدله رهك قياسننگ خلافتنده بولغان آيتلرنى، حديثلرنى

تاويل، تحريف ايتهر اولمشدر. بو اوچونچى. قاعده ياكه قياس نك اطرادى ايجون علاوهلرنى تعين ايتوده علماء اسلام اختلاف ايتدكلى كيك هر بر مجتهد اوز آدينه غنه ده بر يرينه مخالف علاوهلر تعين زلندن قورتمامشدر. كه نتيجه سنده اسلام فقهى، حسابى يوق تافضلر. اختلافلر جيويتنى بولوب قالمشدر و انتظامسزلكه سبب بولمشدر. بو دورتچى.

فقهاننگ احكام فقهييه استخراجى ايجون قاعدهلر توزودكلى وقت دوچار بولدقلى خطالرنن طوغان ايكنگ بيوك فساد، عتفى معطل قالدردمدن. زيره قياسلر، قاعدهلر وحى الهيه استناد ايدلدىمى - آنلردن چغارلغان نرسه لر كه شرعى توس يرلور. شرعى بولغان نرسهلر قاعده، قياسكه موافق بولسه علماء اسلامنگ ايكنگ زور موفقيتى حساب ايدلگندن آندى نرسهلرده فبكر يورقك عادت اولمامشدر. بولغان و بولاجق بتون احكام. قواعد تختينه جيولدقن صوك، خصوصاً اول احكامه شرعى توسده يرلگنج، الله نك شريفينه بويصوچى مطيعلر كه تعين ايدلگان جنتنگ خور و غلمانلرى مسكين مسلمانلرى بتونله ي صوقر لاندرمىش.

اشته عالم اسلامى استلاء ايتمش اشكسزلك، روحسزلك عزمسزلك عقل وفبكر توبه نالگى كيك آورولرنگ منشأى شولدر. يوقاروده بزم دينمز، بزنگ اضمحلال و انقراض غه سببدر. زيره بزم دينمز ايكنى اسلام دينينه باشقهدر، اول باشقهاق علماء اسلام ثليله اشله نمشدر ديومنگ سببى شول نقطه لر كه نظر آدر. يوقسه بزم دينمز ننگده اسمى اسلامدر.

سوزمننگ آخرى بولارق شونى ده ثديتم: مبن، احكام فقهييه استخراجنده قياسنى انكار ايتميم. انكار ايشكان نرسم وحى الهيه استنادا الله، رسول اسمندن سويله ننگن قياسقنه در. زيره وحى الهيه استناد ايله سويله ننگن قياس ايله عمل، اعتقادمه بنا قطعاً درست توكلدر. درست توكلدر دينم، زيره آندى قياسلر ايله ثابت احكام. احكام عقليه ده، احكام شرعيه ده توكلدر. احكام عقليه توكلدر؛ چونكه بونلرنى استخراجده عرف، عادتلىر اساس طوتولمادى. انسانلرنگ صلاحتلرى رعایت ايدلمادى. احكام شرعيه توكلدر، زيره احكام شرعيه كتاب، سنت ايله ثابت نرسهلر - كنه در. قياس بله استخراج ايدلگان احكام، الله ننگ، رسول واسطه سيله بندهلرينه تبليغى مطلوب بولمسه، احكام شرعيه بولماوى ظاهر در. تبليغى مطلوب بولسه ده مجمل قالدردسه رسول الله نك رسالت وظيفه لرنى ادا ايتمه وى لازمدر. زيره جناب حق «وانزلنا اليك الذكر لتبين للناس ما نزل اليهم» ديه رسول ننگ وظيفه سى، مجمل بولغان نرسهلرنى بيان ايتو بولوونى اعلان ايتمشدر. بناء عليه بوده ممكن توكلدر «اليوم اكملت لكم دينكم واقمتم عليكم نعمتى

حياتي شول ايكي نهرسه بله ن به يانه ننگن . شونك ايچون اول ايكي مسئله توغروسنده مصاحبه ومذاكره ايتيشرگه هر بر كشي ننگ حق بار . شونك ايچون كيتاب نى اوقوغانده ايسكه توشكهن بعض ملاحظه لرنى ، مؤلف حضرت لرى نك مساعده سينه تابان ، بو اورنده بازوب كيتهرگه تيش تابدى .

۶۳-۶۵ نچى صحيفه لرده اجماع نك نيندهى نهرسه دن عبارت ايكنن بيان دن صوگ ، ۶۶ نچى صحيفه ده اوشبو سوزلر بار : « اجماع معاملات (مصالح عامه) حقنده غنه بولاچقدر . شوندن باشقه لرده اجماع بولو صورت توقاس . اعتقادات ، قطعى دليل - لردن گنه آنووى ، عبادت ، قرآن وسنت طرفندن غنه تعليم ايدلووى لازم بولديغندن بولارده اجماع ننگ لزومى ده يوق ، معناسى ده يوق » .

درست ، اسلاميت ده اعتقاداتن بولغان : الله تعالى كه ، فرشته لركه ، كتاب لرغه ، رسول لركه : قيامت بولاسينه ، تقدير كه ، اولگه ندىن صوگ تريب قوبارلوغه ايمان ره وشى بار ؛ عبادت لردن بيش وقت غاز ، روزد ، زكات ، حج بار . شولاردن بره رسن كيمتو ياخود بره ر عبادت فلان آرتدرو ايچون بز كه دى اجماع كبره ك توگن . بولار قطعى دليل لر بله ن ثابت بولغان اشلر . بولاردن بره رن آرتدررغه . ياخود كيمتوگه اصلا ممكن توگن . لكن شول حكم لرنى اسلاميت نك مقصدينه ، غايه سينه موافق ره وشده امت كه تبليغ و تعاليم مسئله سى بار . حاضر كه قدر شول ايمان مسئله لرى ، شول عبادات حكم لرى تمام عصر سعادتده كى ره وشده امت كه تبليغ ايتاگهن مى ؟ بو كونگى عقیده لر ، بو كونگى عبادت لر شول اسلام دىنى بو برغاچمه مى ؟

شبهه يوق ، عقیده هم عبادت حكم لرى ، ره وشلرى اسلاميت بولندن بر ياق چيت كه بورولب يبه رلگهن .

مثال ايچون «تقدير كه ايمان» ره وشن آلايق . «و القدر خيره و شره من الله تعالى» ديب (يعنى : تقدير ننگ ايزكى سيده ، ياوزيده الله تعالى دن ديب) ايمان كيلتره مز ؛ لکن اول ايزكى لك دن مراد نه ؟ ياوزلق دن مراد نه ؟ موندن هيچ خبرمز يوق . «اسلاميت ده قدر» (تقدير) مسئله سى غابت بو يوك مسئله در . شول مسئله بو كون كه قدر لايق ايله حل ايتلمه كه نلگدن اهل اسلام بيك كوب زبان كوردى ، هيچ اوكلما سلق يارالى بولدى . بو كونگى نيچه تورلى خورلق ، زبون لق ، يارليلق ، يالقاولق ، نادانلق ، عموما اهل اسلامنى خراب ايتكان هر تورلى سبب لر همه سى شول «تقدير مسئله سى» (ياخشى آكلشله او) شوملنى در . بو كونگى عالم مدنيت ده كى بو يوك حايته لر قارشنده اهل اسلام ترله ننگن حالده ، عقیده سندن ، دنياغه قاراشندن ، استقبالي كه

ورضيت لکم الاسلام دینا» آيت كرتيه سينگ اقتضاسينه بناءده قياس واسطه سيله چغازلغان احكامننگ بزده لر كه تبليغى مطلوب بولماوى آكلانادر . عمل ايچون معتبر بولغان قياس عرف ، عادت لر كه استاددا مصالحت علمه سيله ثابت بولغان قياسدر . شولايوق قرآنده مذکور قصه لر ، تاريخى واقعه لر كه قياس ايله احكام استخراجى ده درستدر . فقط بو قياس فقها عندنده معروف بولغان يول بله توگدر . وقيله اول حقدده سويابه چكمز . والله الموفق .

ذاكر آيوخانف . (مدرسه حسينيه ده علوم دينيه معلمى) .

«دينى اجتماعى مسئله لر» حقنده

(عيناً)

شول اسمده مهم بر اثر نك مطبعه ده باصليوب ياتقانن ايشتوب «صوقرننگ تله گهنى - ايكي كوز» ديب ، كتاب ننگ ميدانغه چغوون زور شوق بله ن كوتب يورگهن ايدك . نهايت . كتاب ، ساتو بازارينه قوبيلدى . «كوك دن ازله گهنى خدای چيردن بيردى» ديب ، آلوب مطالعه قلدق . مطالعه قلدق فنا توگن ، بر نيچه دفعه درس ايتوب اوقوب چقدق .

بز دينى مدرسه لرده «دين درسلى» ناهينه هر تورلى نهرسه لر اوقوغان ايدك : تفسير اوقودق ، حديث اوقودق ، اصول فقه اوقودق ، وشولارنى اوقوغانلغمز غه شهادتنامه لر آلدق ، كشي كه اوقوتامز ديب اجازتنامه ده آلدق . لکن اسلام دىنى نه نهرسه دن عبارت ايكنن ؛ آننگ نيگرى ، مقصدى ، غايه سى نه ايكنن بله گهن ايدك . اسلام دىنى ننگ ماضى سى ، حاضر كى حالى هم استقبالي حقنده اصلا خبرمز يوق ايدى . «دينى و اجتماعى مسئله لر» كوك دن كوتكهنى بز كه چيردن تابوب بيردى . مونك آرقاسنده بز اسلام دىنى بله ن ياقندن تانشساق بو كون كه قدر اوتكان عمرمز ضايع بولماغانغه حساب . نيچه زمان دن بيرى آچينوب آرنوب يورگهن كوگلمز نك يازاسى بو كتاب آرقاسنده مه كگى كه نوزه لسه آرتق نه حاجت ؟ مونك آرقاسنده جن اسلام دينن و حق اسلاميت يولن تانوب قالساق آرماغز يوق .

كتاب ننگ اسمى «دينى و اجتماعى مسئله لر» اولديغى كى ، مندرجاتى ده هم دينى ، هم اجتماعى مسئله لردن بحث ايتده در . هر بر كشي ننگ شول ايكي مسئله بله ن مناسبى بار ؛ هر بر كشي نك

المعارف» دن عبارت بولب قالدی. اولده ابتدائی ننگ برنجی وایکنچی صنف لرنده غنه اوقولوب، مکتب دن چققانده مکتب بوساغاننده اوق قالادر. رشدی واعدادی مدرسه لرنده گی باش اوسمرلرننگ اوسووننه متناسب، تدربیح اصولینه بنا قلوب، ایمان و عقیده رکن نرینی اویره ترکه تیش ایدی. لکن آننگ ایچون تدربیح فلنگان بولباشچی قایدہ؟

حضرت رسول جنابلری «الایمان بضع وسبعون شعبه. فافضلها قول - لا اله الا الله؛ وادناها - اطاعة الاذی عن الطریق» دیگان. بوگا کوره ایمان ننگ شعبه لری و رکن لری غایت کوبدر. شعبه لرننگ ایک باشی و ایک افضلی «الله تعالی ننگ برلگینه وبارلغینه ایمان کیلترمک»؛ ایک آزی و توبه نی «بول دن اذی نی کیتهرمک» در. شول ایکی ننگ اورتاسنده ایمان ننگ غیر محدود رکن لری و شعبه لری باردر. آلازی بو امت محمدیه که قای عصرده و قای اقلیم ده اویره تلدی؛ بو زمانغه قدر اویره تلمه کهن بولسه موندن صوگده شولای طوررغه تیش می؟ شو سؤال لرننگ جوابی بره فرردن توگل، اهل حل و عقد دن کوتوله در.

ایمان ننگ رکن لرندن بولغان زکات ایگ ترتیب سز و نظام سز تاشلانغان بر عبادت بولوب قالدی. قرآن کریم ده (*) کورسه تالگان مصارف الزکات نی شریعت محمدیه ننگ مقصدینه موافق، جمعیت اسلامی ننگ احتیاجینه مفید صورتده تعیین ایتهر که احتیاج بار. فقه کتابلرنده بر «تملیک» مسئله سی اورتاغه قویلوب، آله بولسه شول مسئله دن اسلام عالم لری ننگ باشی چققانی یوق. اگر شول مسئله هامان شولای فردلرننگ فکرینه تاشلانسه مه کگی شولای چبالق حالده قالاچاق. بو مسئله نی توزوک بولغه قویسه یالغز اهل حل و عقد قویبار.

اجماع، قیاس باب لری «دینی واجتماعی مسئله لر» ننگ روحی وایگ قیمتلی و زینتلی بحث لری در. اسلام دینی ننگ صافلانوی یولنده و جمعیت اسلامی ننگ تعالی سی خصوصده صوگزممانلرده بیان ایتلگان چاره لرننگ ایگ تیشلی سی در. شوندا ای اهمیتلی قورولش (مؤتمر) نی نه ایچون یالغز دنیاوی معاملهلر خصوصده غنه ایتهر که؛ مؤلف حضرت لری ننگ بو خصوصده احتمال آیرم فکری باردر. حسن علی.

عبرتلی سوزلر.

بعض وقت، مقصودننگ حاصل بولووی، حاصل بولی قلووندن ده آور بولوور.

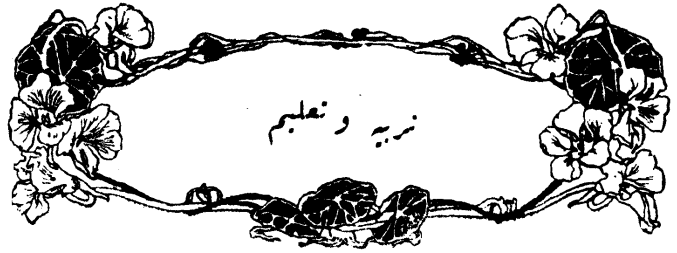
(*) سورة توبه، ۶۰ - آیت.

عموما حیات نزاعینه حاضرلگی ننگ بارلغندن یوقلغندن امتحان توتماقددر. شول مدنیت امتحانده آلاچق درجه سی شبهه سز «نول» بولاجاق بولسه، مونی ایسه بو کونگه قدر تعلیم ایتلگان ایمان ضعیف لگندن، تلقین ایتلگان عقیده ننگ بوزوقلغندن کورمه ی، نه دن کوره چکمز؟ اگرده ایمان، ایکی دنیاده نجات و فلاح ایچون بولسه اهل ایمان دنیاقدنه نه کیی سعادت که ایرشدی؟ ایمانی برکه سنده حائز بولغان شرفی، عزتی قایدہ؟ کسی ننگ دنیاده پاکلگینه، توزوکلگینه، امانتینه، طرش بولووننه، کوکل بایلغینه، عزتینه اساس بولورلق ایمان شبهه سز قرآن تعابعتده باردر. لکن شوندا ای ایمان بو کونگه قدر قرآن دن استخراج قلوب، تعلیم قلوب لورق ره و شده توزولگه نی یوق. ایندی مک ده اوچ یوز یل اوتکان، شول اشله نمه کهن. موندن صوگده شول حالده تورولاجقمی؛ شبهه یوق. مونی اشله رکه کیره ک. اشله گانده مونی بر هیث اشله رکه کیره ک. اول هیث ده شول اجماع (اهل حل و عقد) بولورغه تیش.

دیمه ک: اجماع یالغز معاملات حقننده غنه بولماسن؛ اعتقادات هم عبادت حقننده ده اجماع غه لزوم بار. اجماع، اسلامیت ننگ اساسینه، روحینه موافق ره و شده اوهام و خرافات دن صاف عقیده توزوب امت که تلقین ایتدر، بوزوق و باطل اعتقادلرنی آچقدن آچق اعلان ایتب. امت ننگ قلبن آندن پاکلارغه طریشر. الله تعالی یالغزدر، عالم در، قادردر، مریددر دیب اینانو بله ن کنه اش تمام بولماس. شولرغه مترتب بولغان نتیجه لرنیده شولر بله ن برکه تلقین ایتهر که کیره ک. بر مجدد چموبده شول اشلرنی باشقارغانی کوتوب تورساق وقت اوتوب کیتهر. کسی لرننگ دنیاوی معامله لری حقننده قانون و نظام توزی تورغان اجماع غه احتیاج بولسه، ایکی دنیا نجاتینه سبب بولغان ایمان و عبادت حقننده ده اجماع ننگ لزومی بار. ابن تیمیه، ابن حزم، امام غزالی، ابن عربی کیی مجدد. لرننگ عقیده و فکری لری اوزلری کبک متفکرلر که گنه نصیب بولدی. اگرده شولرننگ فکری لرن بر اجماع نشر و تلقین قلوب طورسه احتمال اسلامیت دنیاسی بو کونده موندای رذالت که توشمه گان بولور ایدی.

استاذ موسی آفندی جنابلری طرفدن قوزغاتلغان اوزون کونلرده روزه مسئله سی، روزه ده رخصت مسئله سی، روزه ننگ کفارتی کیی عبادت مسئله لری یالغز کاغز اوزه رنده قالا بارادر. اگرده شولر اهل حل و عقد مجلسنده قارارلاشترلسه یامان بولور ایدی می؟

بو کونده مکتب و مدرسه لرده پاک کوکللی، صاف ذهن لی اسلام اولادینه تلقین اولنور ایمان درسی ننگ دستور یالغز «بداء

تل و ادبیات اوقنو اصولری

تطبیق اصولسره نیندی بول بلنه باررغ کیرهك -

املا اشینك بو تورلیسندن کوتولگان مقصودقه ایرشو اوچون، اوشبو توبه ندهگی قاعده هم وظیفه لرنی هر قایچان کوز آلدنده طوتارغه وشول خیرلی یول بلن باررغ تیش:

(۱) بو املا، ابتدائی صنفلرنگ برنجیسندن هم برنجی درسدن اولك باشلانوب. صوگیلرینه قدر دوام ایتهر.

(۲) باشده تیک صوتی املاغنه قوللانورغه تیش یعنی باشده ایستلگانچه که باشقه یازلا تورغان سوزلرنی یازدرماسقه کیرهك.

(۳) ٹلك، بر آزغه قدر، آیرم سوزلرگنه؛ آندن صوگ، تدریجا، قسقه قسقه جهلهلر یازدرلور. بونگ اوستینه. بالالرنی خطا یازودن قوتولدرو هم شول حقدده آلازغه بولوشو ایچون، املا ایته طورغان سوزلرنی ایچکگه و تاوشقه آیرتدرلور. بیگره کده، بالالرغه اوزن درست یازا آلو آورراق تویرلغان سوزلرده شولای ایتلور. لیکن، بالالرنك صوتی املاغه و سوزلرنك تاوشلرن آچق آبروغه کونوگه بارولرینه قاراب، ایچک هم تاوشقه آیرتدرو کیتمله بارلور. صوگنه تابا اول بتونلهی بترلور.

(۴) املا وقتنده شاگردلرکه، سوزلرنك درست املا لاری نیچک ایکانلگی توغریسندده دایما تنیه یاصالا بارلور، چونکه سوزلرنی شاگردلردن. ٹلك یا گلش یازدروبده صوگندن شونلر نك یا گلش یازلغان ایکانن آ گلاتوب توزه تدروگه قاراغانده، شاگردلرنی، باشده یازغان چاقلر نده لوق. یا گلش املا بلن یازدرماو چاره سن کورو، مقصودقه تیزرهك یشوگه برنجی سیدر. بهس. بالالر بر سوزنی نیچک یازارغه کیرهك ایکانی توغریسندده آبدراوده قالسلر آلازغه شول حقدده ٹه لگی سوزنی یازماس بورون، معلمدن صوراب آلوغه مجبور ایتلورگه تیشیلیر. آلازنی شوکا عادتله ندررگه کیرهك.

(۵) بالالرنی املا ایله، بیک کوب بولغانده ۲۰-۳۰ مینوتدن آرتق شغلله ندرلمهس. آندن آرتق بولسه بالالرنی بتونلهی یالقدرا باشلار.

ایک یاخشپسی: املا درسلی اوچون ٹهز وقت باغشلارغده

شونك برابرینه و مکافینه آنی حیشرق قیلورغه طرشو تیش. (۶) املا ایته تورغان قطعه و فقره لر یعنی مثاللرده فقط اوقولغان قاعده لرگنه اوچراسون. شول حالده اوزلرن نیچک یازارغه کیرهك ایکانی توغریسندده قاعده لری اویره تلمه گان سوزلر هم جهلهلر. املا ایته تورغان مثاللر اچینه قطعاً کر تلمه سکه. آندی یات سوزلر ایله بالالرنی چوالتدرماسقه کیرهك. اگر آندی سوزلر چاره سز اوله ردق مثاللر اچینه کروب کیته ایکان اول وقتده معلم، صنف تاقناسینه یازوب آنلرنك املا سن کورسه توب اوتددر.

(۷) مثاللر شول روشده ترتیب قیلنورکه آندرده یاکی اویره تلمگان قاعده ٹه لله نیچه اورنده تکرار تطبیق ایتلورگه توغری کیلور. شونك بلن برکه. اولگی درسلرده اویره تلوب ده یا کیدن تکرار ایتلوی بیک مطلوب بولغان قاعده لرنی اوچرا تورغه طرشلور. (۸) املا ایته طورغان مثاللر، معناسز قوری سوز جییتقلریغنه بولماو اوستینه بالالر آ گلازلق درجه ده بولورلر.

(۹) بر توتاشدن ایکی- اوج تورلی قاعده اویره تلمهس بلکه تدریجی صورتده آشقمیچه غنه بره ماهب اویره تاه بارلور. هم، شاگردلر برسن کامل نغتب و عملگه قویا آلورلق بولوب یتمیچه طوروب ایکنیچیسن اویره توبه که آشفلماس. چونکه بر توتاشدن ایکی- اوج تورلی قاعده اویره تلمه یا که برسی نغوب یتمدس بورون ایکنیچیسنی کورسه تلمه بالالر برسن ده باشلارینه یاخشیلاب اورنلاشدرآ آلمایه چقلدر. شولای اوق بر قاعده نك تارماقلری هم استثنای ده اصل قاعده اوزی بالالرنك کوللرینه عام سگشوب یتکاج و آلاز شونی تمام اشک تطبیق ایته آلورلق بولغاچقنه کورسه تلمور.

(۱۰) قاعده بیان ایتلگج معلم شول حقدده املا ایته تورغان سوزلرنی قطعه و فقره لرنی. حاصل مثاللرنی املا قیلدردن ٹلك شاگردلرگه ققروبو اوقوب چغار و مفهولرن آ گلاتور. هم یاکی اویره تلمگان قاعده نی تطبیق ایته تورغان سوزلرگه یتکانده توقتاب توقتاب شونلرغه شاگردلرنك دقتن آبروجه جاب ایته بارر. شوندن صوگ یعنی املا ایته تورغان مثاللرنی توتاش اوقوب مفهولرن آ گلاتوب چققاج معلم، آچق. قاتی هم تیز ٹه توب، حاصل سوبله شکنچه قیلوب باشدن برنجی جمله نی اوقور. صوگره بالالردن شول اوق جمله نی اوزی ٹه یتکانچه ٹه یتدروب قارار. لیکن، اول شه بردك و باشقلرغه قاراغانده آلدونراق بالادن ٹه یتددر.

اوشبو روشده شاگردلر جمله نی تمام معناسی ایله آ گلاب کوللرینه آغاچ معلم، جمله ده گی یاکی اویره تلمگان قاعده گه مثال بولا تورغان سوزلرنی نیچک ونی ره وشده یازارغه کیرهك کلک حقدده هم طنش بیلگیلرنك قایسلرن قویو توغروسندده شاگردلرینه

کیلو اوجون شاگردلرنگ اوایلرینه وظیفه ایتوب بیروب قایتارر. هم درسه شول مقاله یا که شعرنگ املا قیلنه چفن آ گلاتور و شونی ایکنچی درسه املا قیلوب یازدرر.

بولای ایتو آرقاسنده شاگردلر اوایلرینه اختیارسز اوله رق ئه لگی مقاله و شعرلر ده غی سوزنگ املاسن نچکه له ب تیکشرو که و شولرغه کوزلرن ملکه له ندروب کیلو که مجبور بولورلر. بونگ اوستینه باشلار نده غی قاعده لر نی یا کیدن ایسلرینه. کو کلرینه تاغنده نغراق برکتو بلن بر که آنلر نی عملگه تطبیق ایتکان چاقده ده کیره گنجه آ گلاب و توشوب تطبیق ایتو که کونگورلر. بو وظیفه نی بعضا توبه ن صنفلرغه، مثلا: ابتدائی ایکنچیلر گه ده بیرر که ممکن. لکن اول چاغنده آنی منه بولای ایتوب بیرر که تیش: معلم، نلک آ گلاتوب اوقلوب اوتکان مقاله لر اچندن حاضر اویره تکان قاعده سن تطبیق ایتورده ی بر نیچه جمله لر نیگنه صایلاب آلوب کورسه تورده شولرنگ املاسن تیکشروب کیلور که قوشار. البته ایکنچی درسه شولر نی املا ایتو چکن بولرغه ئه ایتوب بیارر. معلم عبدالرحمن سیدی «یکاترینبورغ»

بالا ترییه سنده عائله

ایندی بزده آنه شول خطا یولنی و یا گلش دورنی بالذات اوزم کوروب اوتکازیک دیمه سه ک. شول قرداشلر مزنگ آچی تجربه لر نیدن آغان عبرتقز ایله قناعت له نه تورغان بولسه ق، بالار- مزنی اجنبی ترییه چیلر قولنه طابشر ماسقه و شول اصولنی ماتمز آراسنده ممکن مرتبه تاراندن ماسقه طرشورغه تیوشلی اولسه ق کیره ک. یوق، اگر بز کشی تجرب به سینه کشی پراقیق سینه غنه نیگه قناعتله نیک، بز اوزم بالذات تجربه یاصاب قارارغه تیوشلیمز دیسه لر موگ بر دیه چکمز یوقدر. فقط عمومی وثابت اولغان بر قاعده درک: عین حادثه و عین واقعه لر عین نتیجه نی احداث ایدرلر. بو قاعده لر زمان و مکان ایله مقید تو گلدرر. شوگا کوره قارا دگزننگ تگی یاغنده اولغان حادثه لر نیندی نتیجه بیرر ایسه، شولوق حادثه لر بو یاغنده ده شولوق نتیجه نی بیرلر. بناء علیه یا گلش اشلرنگ درست می نوگلمی ایکانن بلو ایچون تجربه لر یاصاب یورگانچی، ایکنچی بر اوزم صواب دیب بلگان یولمزغه کروب اش کوره تورساق نیچگره ک بولور ایکان؟

نانکه واسطه سی ایله بالاغه تل اویره تدرونی یاخود مکتبکه حاضرلاوتی اوز ماتمزدن آونغان نانکه لر ایله ده ممکن بولور دیب اویلیم. مونگ ایچون نانکنی اوقوغان قزلرمز آراسندن طوتارغه تیوشلی بولور. اجنبی بر تلنی بلوب آنی کما نیغنی بالاغه

سؤال بیرر و شاگردلری ایله مذاکره ایتوب آلود. منه شوندی تفتیش و مذاکره لردن سوک معلم ایندی شاگردلرینه ئه لگی جمله نی یازارغه قوشار. باشقهرن هم شول ره ووشچه قیلور. اوز آلدینه معلوم که. ایشتلگانچه یازلا تورغان یا که شاگردلر اوزن نیندی املا بلن یازارغه کیره ک ایکانی توغریسند کیره گنجه ملکه له نگان سوزلر ده بولای کوب تفتیش یور تولماس.

بو اورنده شونی ده آچق آ گلاتوب اوتور که مجبورمز: املا یازدرغانده جمله لر نی سویه شکانچه اوقومیچه و بتون قیلوب ئه تیمیچه بلکه جمله کیسه کلرن هر برسن بر بردن تمام آیروب، سوزلر نی ایچکه له ئه ایتوب یازدرودن صافلانورغه کیره ک. بو زور تیشسز لکدر. اوکچکه، بو آورده بزنگ آرمزده بایتاق نارالغان کبی کورنه. املانی بوندی یول بلن آلوب باروچی معلم و معلم لرنگ شاگردلری درست املاغه بر وقتده ده کیره گنجه اویره نه آملسلر. چونکه سوزلر نی درست یازا آلو ایچون کوب بالالر جمله اچنده کی سوزلرنگ بر برسینه به یله نشلرن آ گلا رغه تیشیلیر. بو ایسه ایچکه له و جمله اچنده کی سوزلر نی بر برسندن کیسه که له ب املا قیلدرغانده ممکن تو گلدر.

(۱۱) ایشتلگانچه که باشقه یازلا تورغان سوزلر نی (مثلا: تلمز که کرگان عربچه سوزلر کبی) املا قیلاجق بولغانده نلک شولر نی شاگردلر قاراب کوزلری ایله کوروب اوقوب چفارغه تیشیلیر. چونکه آندی سوزلر نی بیگره ک کوز ملکه سینک یاردمی ایله گنه درست یازا آورغه ممکن. شونگ ایچون آنلرنگ املا سینه اول بالالرننگ کوزلرن ایله شدروب آورغه کیره ک.

(۱۲) بالاررغه قاعده نی اویره تو بلن اولک املا قیلوغه باشلا غاس. بلکه قاعده نی بلدرو بلن بر که معلم آتک بلن نیچک فایده لاورغه و آنی عملگه نیچک تطبیق ایتور که کیره ک. لکن ده اویره تور که هم کورسه تور که تیش. مثلا: معلم، اویره تکان قاعده سی حقتده صنف تاقناسینه بر نیچه مثاللر یازوب قاعده نی شولرغه تطبیق ایتوب کورسه تور. شوندن سوک املا قیلور.

(۱۳) املا قیلوب یازدرا تورغان مثاللر نی معلم اوزی آلدن حاضر له ب یازوب آلوب کیلور یا که املا تمیزیلری ایچون مخصوص ترتیب ایتلگان قطعه و فقره لر نی یازدرر. حاصل قولینه تیگان تله سیه نیندی بر کتابدن املا قیلماس.

(۱۴) ابتدائی صنفلرنگ سوگنی یلارنده شاگردلر درست یازو هم تلنگ صرف و نحو سی حقتده بایتاقنه قاعده لر نی بلوب برکچ معلم، صنفده اوقوتلا تورغان قرائت کتابلری اچندن اوزنده شاگردلر که اویره تلگان قاعده لر کوربه ک اوچری تورغان برره مقاله یا که برره شعر نی املاسن قاراب تیکشروب و اویره نوب

نانكهلر مسئلهسى توشنله چك ، دقت و بيكده دقت ايتله چك بر مسئله در . (آصراولر حقنده كيله چكده) .
 مدرسه حسيه ماذولرندن عبدالحميد المسلمى .

ملى مکتبلمز همده حكومت مکتبلىرى

اوزمزننگ حاضرگى مى مکتبلمزنى زمانه سینه موافق اصلاح قیلو كیره كلگى حقنده مطبوعاتمزه بايقا فكرلر يازلدى . لکن اول يازلغان فكرلرننگ كوسى كاغد اوستنده گنه قالىدى . آنى عمليته چغاررغه طرشوچيلر كورنمهدى . حاضرگه قدر بزننگ مى مکتبلمز اوزمزه زور بر فائده بيرلك قدر اصلاح ايشامه گان حتى بر نيچه آتاقلى بولغان مدرسه لمزننگ ده معلمك و ملالق دن باشقده اقتدارى بولماغان كشيلىر يشدرگانى كوز آلمزده در . درست بز ، بالالمزنى اوقوتو ايچون اصول تعليمدن خبردار معلملرگه محتاج بولغان شيكلى شولوق اوقوغان بالالمزنگ سلامتنگن قاروا ايچون دوقتورلرغه فيلدشدرلرگه ده محتاجمز . بر دوقتوررغه غنه توكل بزننگ تاغن شوندى هنزلى كشيلىرگه احتياجز زور . طبيعى بزننگ : معلم برله ملا بولودن باشقده اقتدارى بولماغان كشيلىر يشدرگان مدرسه مز يوغاریده نه يتلگان كشيلىرى يشدرو احتمالى يوق . بزننگ آرمزده دوقتورلر و فيلدشدرلر ، تيخنيك و تاغى ده شوندى كشيلىرى يشدرو ايچون بر گنه يول بار : اول ده حكومت مکتبلمز كروب اوقو . صوگنى و قتلرده بعض بر كشيلىرننگ « حكومت مکتبلمزنده اوقوچيلرمزه مليت يوق . آلا ، چيت ملتاردن تاثيرله نلر » ديگان يا گلش فكرده بولغانلقلرى ده بلنگاله دى . مونارغه وقتى برله جواب يازلغان بولسه ده تاغى آنك اوستنه شونى غنه آيتمز :

حكومت مکتبلمزنده اوقوچيلر ، بر بز (تاتارلر) گنه توكل . شونده اوقوچى نهرمن ، يهودى ، پالاكلر شول چيت ملتاردن

دورونقلق ، استورژ وقاراولچيلقدن اوتنگان خلقده نيندى آقچه بولسوند ، نيندى سبيلر برله چيتلردن آقچه جلب ايتنه آلسونلر ! . بر گنه مملكت مسلمانلرى توكل بلنكه بتون ير يوزنده بولغان مسلمانلر اوزلرننگ جنت مثالنده غى يورتلرني ، ير صولرني ، بايق و دولتلرني قوللرند طونا آلمى تاراتوب بترگندن و اولگى و قتلرده اوزلرنده خدمت ايتوچيلرگه خدمتگه يالانغاندن صوگ ، چيتلردن آقچه جلب ايتو فرضلرنه كرو « بعد خراب البصره » بولغان فرضلردنر . بو كون بتون دنيا مسلمانينك بر گنه دانه اونيورسييتى حتى كسى توسلى غيمازبه وريالني ده يوق ايكانلگى خاطرلرگه توشميدرمى ؟ ايندى آقچه جلب ايتنه چك آدملر بزننگ آرمزغه فايدن كيله چكار ؟ . بتوز علملرى شرح و حاشيه اوقودن ، بتون همترى بر اورن غه جيولشوب آشاودن عبارت بولغان خلقلرننگ چيتلردن آقچه جلب ايتولرنده اميدمز يوقدر . شورا .

اويره ته يلور درجه ده اوقوغان بر قز . ياخود خاتوننى بزننگ اوز آرمزدن تابووى قيون بولو و تابلغان تقديرده هم كوب مصرفى موجب بولو احتماللى بار . فقط ئلگى فائده لرنى اعتبارغه آلغان وقتده بر آز آرتقچه مقدار مصرف طوتو اولقدر آور بولماسه كبره ك . ايندى اوقوغان قزلرمز آندى اشكه كرشمى تورغان بولسلر اول تقديرده بايلر و اوقاتلى كسهلر فقير كشى قزلرن ، ياردمچيسى يوق يتيمه و عاجزلرنى اوقتوب و تربيه له ب اوزلرينه موافق مريهلر يتوشددرگه كبره ك (١) .

هر شيدن اول ، بزننگ شيكلى اقتصاد باندنه بيك توبان دركده ده قالغان ملتلرگه هر نرسه طوغروسنده اقتصاد ياغنده بر آز اعتبار ايتهرگه تيوشلى بولور . يعنى اول نانكه يالاولر بوش بوشنه غنه بولمايه چنى طبيعى . شونك ايچون آلا رغه كيته چك آقچلرني اوزمزنكيه رگه ، اوز ملتزدن اولغان نانكه لرگه يباررگه تيوش . بز ممكن بولغان و امكان تابلغان قدر اوز پاره لمزنى چيتلرگه يباررگه توكل بلنكه چيتلر پاره سن اوزمزه و اوز كسه لمزه گه چاب ايتهرگه تيوشليمز (٢) . بو كوندن اعتبارا معارف نسواغه بر آزغنه بولسه ده دقت و اجتهاد ايتنه توشسه ك بيك تيز آرا ده اوزمزننگ خاتون - قزلرمز آراسندن اوز مطالبه رغه موافق مريهلر . نانكه لر تابو بيك اوگى بر حالگه كيله چكنده شبهه يوقدر . بو عصرده « مليت » مسئله سى بيك مهم بر مسئله بولغانلقدن ، دنيا ده غى ملتلر شونك ايچون طرشوب يانديقلرندن ، مين چيت ملتدن نانكه لرنى قطعيا آماو ياغنده من . هر حالده ملت مليت شيكلى زور بر جامعه نى كوز اوگنه كيتورگان وقتده چيت ملتدن آلونغان

(١) بزننگ بو كون گه قدر اوقوغان قزلر بزننگ يا كه بايلر اجتهادى برله موندن صوگ اوقوياچق بولغانلرننگ اوقوغان و اوقو طورغان اورنلرى بورونقى آبصطايلىرننگ آشاخانه لرى ولاچقمى ؟ آلاى بولمانده آنلر نيندى تل بله رده باش بالارغه تل اوگره و وظيغه سيني نيچوك اداقيه آلورلر ؟ اگرده اول اوقو اورنلرى غيمازبه لر بولسه ، اول غيمازبه لرده مى تربيه بيرلاو سببلى بزننگ ايچون فائده بيرماز سزلكى يوقا ريدسه سويله نوب كيلگان ايدى . بو شوشندى آور مسئله درك كاغد اوستنده گنه حل ايتوب بولمى . بو كون مشكل بولغان بو مسئله ، موندن بيش اون بللر مقدم بيگره كده مشكل ايدى مونى بالالرى بار كشيلىر بيك ياخشى آكليلر . اوغللرني ، قزلرني غيمازبه لر ، رياتيلرگه يوروب اوقوتو . فكرسز و جزاف قيلانو توكل بلنكه نى قدر عمرلر شونك قايفوسى برله مشغول بولغاندن صوگ اختيار قيلغان بر بولدر احتمال بو يول يا گلشدر ، شولاي بولسه ده حقلقى ازله ب بارغان وقتده غى يا گلشلق بولغانلقدن عفو قيلنورغه تيوشلى . اجتهاد صوگنده بولغان خطاقلر ، تصادفى و بيك ياتو سببلى بولغان صوابلردن ياخشير اقدر . شورا .

(٢) پاره لرنى چيتلرگه يبارماو بلنكه چيتلر نكنى جلب ايتو بيك ياخشى اش بولور ايدى . لکن مونى سويله وى گنه بيكل . قوللرنده كبره ك برله سبركن دن باشقده هتر قوراللى بولماغان ، كماللر يده قوچراق ،

قازان اطرافندہ غنی قریہ لردہ تربیلی مکتبہ آری۔ ماتنگ کو بردہ قسمی قریہ لردہ باشیلر۔ مادام کہ قریہ لردہ تربیہ یرندہ بولماز و آندہ تربیلی و اصولی مکتبہ بولماز، بزنگ ماتندہ تربیہ یرندہ بولماز۔ شہر لردہ اقامت ایتمکدہ بولغان کشیلر ننگ کو بردہ کی شولوق قریہ دن کوچوب کیلگان بولادر۔ یونلی باشلی ابتدائی مکتبہ لری بولماغان بر ملتکہ غیمنازیہ لر آچوغہ مصلحت بیرمک، بر چککنہ گنہ اورام کیتی آچارلق صوما و سرمایہ سی بولماغان بر کشی گہ مغازین آچوغہ مصلحت بیرمک کبی اورن سزرق مصلحت بولما سی؟ یوقاریدہ، کوب قریہ و اولردہ تربیلی مکتبہ ابتدایی یوق دیدم۔ بوسوزلرنی ایسہ مین ایرلر مکتبہ حقتدہ ایتدم۔ قزلر مکتبہ حقتدہ اشلر بتونلہی باشقہ چہ، آنلر ئلی ہنوز استاذ بیکہ آبتایلر ننگ بہرہن و بوزلو ایرلرندن چقغانلری یوق۔ اوقوغانلری ایسہ ہنوز شول بدوام، کیسک باش، یوسف و باقرغان کتابلری۔ بونلر ہم تیز بتمازلر۔ خصوصاً یازوب ماتاشوچیلر من شوندی غیمنازیہ لردن دم اوروب، بو طرفلرنی خاطرلرندن چقارلر۔

الحاصل: اولاً بزگہ ابتدائی مکتبہ لری کو بایتورگہ، بولغانلری تربیہ کہ قویارغہ و بولماغان اورنلرغہ بولدرغہ اجتہاد قیلورغہ کیردک۔ مادام کہ بزده ابتدائی مکتبہ لری یرندہ بولماز، خلقمزردہ ابتدائی تعلیم تیوشنچہ تعیم ایتماز، بزنگ ملت ترقی تابماز۔ تکرار ایتہ من: بزدر اول ایر و قز بالالرنی ابتدائی مکتبہ لردہ تربیہ ایلہ کو گلرینہ کچی باشدن اولک ملی روح سگدروب تربیہ قیلورغہ کیردک۔ آندن صوگ رشدی واعدادی مکتبہ لری اوز اوزندن آفرنلاب بولسہدہ وجودگہ چقار۔ بر فرض، مسلمی اقدی ایتکانچہ ملی قزلر غیمنازیہ سی آجدق، مونلک باشقہ طرفندن کوز یوموب، بو غیمنازیہ غہ روس دارالاننونلرندن چقغان استودیتلر تعیین قیلدق۔ بو افندیلر ہر بر فننی روسچہ و روس پروغراما و قواعدی ایلہ اوقوغانلر، مونلر نیچک ایتوب تاتار قزلرینہ تاتارچہ درس بیرسونلر؟ تکرار بولسہدہ دخی ایتہ من: ایر و قز بالالر ایچون تیوشنچہ ابتدائی مکتبہ لری بولماغان بز تاتار ملتہ، توگل ملی قزلر غیمنازیہ سندن بحث حتی ملی ایرلر غیمنازیہ سندن بحث قیلودہ ایرتہ در۔

قازان اطرافندہ غنی ایر بالالر مکتبہ لری (قز بالالر مکتبہ لری بر طرفدہ طورسون) نی درجہدہ ایدکنی بلہ سی کیلگان کشی گہ «بولدز» ننگ صوگنی نومیرلرندہ اوچیتل ف۔ سیفی افندینگ مقالہ سینی کوزدن کیچرو ایلہ توصیہ ایتہ من۔ شوندن صوگ بلکہ غیمنازیہ لردن توبہ ایتہ رسز۔

ہادی طاہری، «یکانریبورغ»۔

تأثیرلہ نمہ ولرینگ سببی نرسہدہ؟ بزنگ تأثیرلہ نوومزنگ سببی نرسہ؟

شول «تأثیرلہ نو» دن قورقوب بولسہ کیردک اوزمزگہ شوندی حکومت مکتبہ لرینگ پروغراماسن ایچنہ آغان «دارالعلوم» لری کیردک دیہ باشلادیلر۔ بر وقت بز مکتبہ لری یوبیلی یادکارینہ دارالمعلمین، دارالمعلمات و ۳۰۰ یلق یوبیلی یادکارینہدہ دارالمعلمین و قزلر غیمنازیہ سی آچاچی بولوب یورگان ایدک۔ لکن شول حاضر ایندی اول تہملی خیالرننگ ایسی دہ یوق... حاضر ایندی حکومت مکتبہ لرینگ بتون پروغراماسن اوز ایچنہ آغان «دارالعلوم» لری صالو برلہ خیالانہ باشلادق۔ یاری بز «دارالعلوم» لردہ صالیق۔ صوگ اول «دارالعلوم» لری گہ حکومت مکتبہ لرینگ پروغراماسی برلہ اوقوتوچی معلمنی قایدن آورمز؟ تاغن بزگہ شول «دارالعلوم» لردہ حکومت مکتبہ لرینگ پروغراماسی برلہ اوقوتوچی معلملرنی حکومت مکتبہ لردہ اوقوتوب یتشددرگہ توغری کیلہ۔ ایکنچیدن اول «دارالعلوم» لرنی صالماسدن آنک مادی جہتن تأمین ایتہرگہ تیوش۔ مادی جہتکہ کیلہکہ بزده ئلی ابتدائی مکتبہ لری گہ مادی جہتلری ناچار، آلارنی قارارغہدہ آچہ طابوب بولمی... عموماً بز باشقہ لری قاراغاندہ ہر جہتن آرتدہ بولوومز آرمزدہ «دارالعلوم» آچوب مادی یاردم بیروچی زور خیرات ایہلری بولماو سبیلی در۔

بو بولاجق «دارالعلوم» لرننگ فعلیت کہ چفوری ممکن بولماغان بر توبسز خیالغہ دیب ٹیتورگہ توغری کیلہ۔ حاضرگہ آندی خیاللرنی قویوب ابتدائی مکتبہ لرنی اصلاح ایتوبوللرن قارارغہ کیردک۔ اوزمزدہ «دارالعلوم» لری بولغانچہ غہ حتی جیت کشیلر نکلندن فائدہ لانونب طورو یاخشیراق بولور ایدی۔ احمد واحدرف، «اورنبورغ»۔

قزلر غیمنازیہ سی حقتدہ

معتبر «شورا» مجلہ سینگ ۲۰ نجی عددندہ، بالا تربیہ سی حقتدہ یازغان مقالہ سندنہ عبدالحمد المسلمی افندی ملی قزلر غیمنازیہ سی آچارغہ تیوش تابا۔ مقالہ سینگ اولندہ حاضرگی حالہ دیب ایتسہدہ صوگہ تاباراق «بو کون یاخود ایرتہ گہ دیہ من» دیہ در۔

فکر قاصرہ کورہ بزگہ غیمنازیہ لردن بحث قیلوق وخصوصاً قزلر غیمنازیہ سندن دم اورمق ایرتہرک۔ بزگہ اصولی و تربیلی ابتدائی مکتبہ لری کیردک۔ شہرلرننگ کوبسندہ تربیلی مکتبہ لری بولسہدہ قریہ یرلرندہ علی الخصوص روسیہ مسلمانلرنگ مرکزی بولغان

مخالفتی سوزینی ايشتم بر آز تردهه قلام. بزنگ كبك باشقه آدمرده بلکه باردر. تاج الدين بن محمد رضا بدلبايف.

شورا: «دینی واجتماعی مسئله» اسمی اثرنگ ۱۷۲ نجی پینده بولغان ۳۷ نجی ماده ننگ شرحینی آخرینه قدر اوقوب چیقسه کز سؤال کزنگ جوابلری انشاءالله تابلور. معترضلر طرفندن ذکر ایتولگان اسملر آراسنده بیک حرمتاو و اعتمادلی ذاتلر بار. لکن شونلر زمانلر نده ارواحلردن استمداد قیلو، حاجت سوراو ایچون بیک یراق یرلردن قبر و مزارلرغه سفر ایتو. اولکلر حضورنده قربان بوغازلاو کبک بدعتلر شایع ایدیمی؟ شایع بولسه شول معتبر ذاتلرنگ کوره و بله طوروب امر بالمعروفنگ بیش آتی مرتبه نندن برینی گنه بولسون قیلماولری ثابت بولدی؟ ثابت بولسه پیغمبرلردن باشقه آدملرنگ بله طوروب سکوت ایتولری بر نرسه ننگ مشروع بولووی ایچون دلیلمی؟ دلیل بولسه شریعت صاحبی ودین تبلیغ ایتوچی پیغمبر سوزی برله. آکا امات بولغان منبع العلم والعرفان هم ده صاحب الکرامات والحوار قننگ سوزلری و عمللری بر برینه قارشو کبلگنده قایسیلرنگ سوزلری و عمللری آده طوتولورغه تیوشلی؟ مونه معترضلر کز شوشی موضو علرنگ هر برنده توقتالوب جواب بیررکه تیوشیلردر. لازم جوابلرینی یروب اوتسلر آنلرنگ سوزلری حق بولور. رضا قاضی مشربنده بولوچیلر شریعت قاضیلرینی، شیخ صوفیلرینی، مکتب و مدرسه لرنی، طویلرینی انتقاد قیلیمی یام یاملرنگ آوچیلرینی، آسترالیاننگ بالقچیلرینی انتقاد قیلسونلر ایدیمی؟ مونلر قیاسی وقتنده و قیاسی آرنده ملائکه کی انتقاد ایتدیلر؟ اگرده معترضلر شونی اثبات ایته الماسلر افزا قیلوچیلر بولورلر یعنی نهایت درجه ده ادبزلک ایتولک صفتی اوزلرینه یاشوب قالور، مونی هیچ بسر طریق برله یووب بتره آمازلر. اولکلرنگ طنچ یاتولاری مطلوب بولغان ایچونده آنلردن استمداد قیلو و حضورلر نده قربان بوغازلاو، سجده و رکوع ایتو یاراماغانلغی بیان قیلنده در. ایندی نیچه یلاردن بیرلی مسلمانلر خواجه بهاء الدین، عبدالقادر الکیلانی، بدوی و خواجه احمد یسوی کیلرینی طنچ یاتقرمی عذاب ایتلر و هر برینی الله تعالی حضورنده حجیل قیلوب طوتالر. «شورا»، مسلمانلرینی میتلرینی طنچ و راحت طوتوغه اوندی. اوتنه، یالنا یالوارده در. اگرده شوشی اش بخارا و تورکستان عالملری قاشنده ادبزلک حتی نهایت درجه ده ادبزلک سانلور بولسه موکا تأسف ایتوله در. مگرده موندی فکر موندی عقیده. بخارا و تورکستان عالملرنگ هر برنده توکل بلکه بعض برلر نده گنه بولوب مسئله نی آکا اوچیلر آنلر آراسنده ده کوب بولسه کیردک صحاح ست مشتمل

مهرل آباد. بزنگ طورغان جایمز «جلال آباد» قصبه سی «حضرت ایوب مزاری»، «تخت سلیمان» و «حضرت یونس» دیگان مشهور زیارتگاهلرنگ اورتاسنده بولغانلقدن شول یرلرکه زیارت قیلور و مقصودلرینی سوراو ایچون کیلگان مسلمانلرنگ حاللرینی بیک بله مز. شوشی اورنلرغه بیک یراق مملکتلردن مسلمانلر کیله لر هر یل بر مک مقدارنده قربان بوغازلانا، کیلوچیلرنگ سفر مصرفلری صدقه و نذرلری بر یررکه جیولسه بیک کوب مگرکه یتونده شبهه یوق. مسلمانلر شوشی قبرلر و میتلر حضورلر نده رکوع، سجده قیللر، توپراقلرینی ایزوب ایچلر، شمعلر یاندالر، قربانلر بوغازیلر. شوشی حاللر اوز باشمزدن هم اوندی. «سمرقند» شهرندن زیارتلر حقنده صورالغان بر سؤالغه اوتکان یل ۶۱ نجی عدد «شورا» ده بر جواب یازلغان ایدی. مذکور جواب بو طرفده غی خلقلرغه بیک الوغ تأثیر بیردی. بعض بر آدملر: «بزنگ اهل حقیقت و صاحب کرامات ایشانلر مز. منبع العلم والعرفان بولغان خواجه بهاء الدین سلطان العارفینلر مز. مولانا برهان الدینلر مز، امام ابو بکر قفال شاشی، اسماعیل بخاری، عبدالله سمرقندی، حکیم ابوالقاسم سمرقندی، علامه تفتازانی، خواجه احرار، مولوی جامی، ابو علی سینالر مز بار ایدی، آنلر رضا قاضی قدر بلما دیلمی؟ بله طوروب آنلرنگ امر بالمعروف قیلیمی قالولاری صورت طوتامی؟ رضا قاضی و آننگ مشربنده بولغانلر، بزنگ عالملر مزی و شریعت قاضیلر مزی، شیخ و صوفیلر مزی، مکتب و مدرسه لر مزی، امام و قلندرلر مزی هم ده طویلر مزی انتقاد قیلولرینه قناعت ایتمی ایندی اوزلرنگ ادبزلکلر نده نهایت درجه ترقی ایتوب اسمانده بولغان ملائکه کی انتقاد قیلورغه کرشدیلر، یر آستینه توشوب اولیالر مزی کی مسوته باشلا دیلر، قویک میتلر طنچ یاتسونلر...» دیلر. شونگ ایچون اوشبو مسئله، دخی بر کره «شورا» ده بحث ایتلوب اوتسون، حلقق برله باطللق آیرلسون ایدی. اگرده خطا سویله گن بولسه «شورا» اوزی ننگ سوزینی قایتاروب آلسون ایدی. بز اوچ کته مزار اورتاسنده ترکک ایتوموز سببلی شوشی مسئله نی بز آز آکلیسموز و شریعت حکمینی بله مز کیله. «شورا» سوزینی اوقوغان صوگ اوزمنگ اولنگی حاللریمه پشمان بولام، اما آننگ

و شونی ده اوزلری امضا قیلوب اسییزدغه تابشردیلر. مونده عاشورا، بایرام و ماتم عبارتتی برله توگل بلکه «تعطیل کون» دیب قید ایتولگان ایدی. بزنگ اوز قاشمزده بو کونده بایرام یاصارغه آرنغنده وجه یوقدر، بیک الوغ و قوتلی وجهلر بولغان تقدیرده ده حضرت رسول بالاسی حقنده غایب یاصاودن، صاقلانو یوزندن بایرام یاصامازغه طریشقان بولور ایدک.

نا معلوم. حاضرند بیک کوب اولرده واق بورچ شرکتلی آچلا، کوبسنجه یاش ملالر شول جمعیتلرده اشیلر، اوزلری ده فائده کورلر، مسامانلرغه فائده ایتنر، خلقلر خاتونلرینگ جهازلرینی رهنلرگه صالو و کورشی آلوده غی کریستیانلر- گه قاحش صورتده پروتستنت تولو و عمرلک خدمتچیلری بولوب طورو بیک اشلدن قوتولا باشلادیلر. لیکن موکا اوزلرینه «دیندار» عنوانی بیروچی ملالر قارشو توشلر، مونگ ربا و شونک ایچونده حرام اش ایکانلگینی دعوی قیللر. حقیقت حالده بو لفظ مراد «دیندار» لرنک بو اشلری چن معنا برله بولغان «دیندار» لقدن توگل بلکه اوزلرینگ قوللردن اش کیلگانلک سببلی شوندن فائدهلر بلاولری و قوللردن کیلگان ملالرغه حسد و کونجیلک قیلولرندندر. شولای بولسه ده عوام خلقی موکا توشنوب بته المی، شول سببلی بر آز تردده قالار و وجدانلری عذابلانا، اگرده شوشی معامله ننگ درست بولوینه بر یول تابسه شونی یازووگرنی اوتهمز.

شورا: ۵ نجی جلد «شورا» ننگ ۴۶۶-۴۷۵ بیتلرند اوز طرفزدن، ۶ نجی جلدده ۴۸ نجی بیتده «بایرک» ده امام و مدرس مسعود افندی عیدالین طرفندن هم ده ۴۰-۷۳ نجی بیتلرده «تایصوغان» ده امام و مدرس ظاهر افندی بایتوگالوف طرفندن، ۷ نجی جلد ۷۴۲ نجی بیتده حرمتلو موسی افندی جارالله طرفندن یازغان مقاله لر بار. شونلرینی اوقوسه کر شاید مسئله نی آکلارسز. برر فرصت زمان کیلو برله شوشی مقاله لر برانکده جیولوب «وقت» طرفندن رساله روشنده باصلسه کیرهک. شونده بولغان مقاله لر حقنده ایته چک سوزلری یا که عموما ربا، باقی هم ده واق بورچ شرکتلی حقنده شریعت اسمندن سوبلی طورغان سوزلری بولغان کشیلر اوز مقصودلرینی یازوب «شورا» اداره سینه کوندرسونلر ایدی. تیز کونلردن مدرسه حسینیه معلملردن ذاکر افندی آبوخانوفنگ ده «ربا» حقنده مقاله لری «شورا» نومیرلرنده باصلاچقدر.

بولغان حدیثلرنگ مضمونلرینی سویله و سببلی اولیالر کیمسوغلر، کیمسنوچیلر بولسه آنلر اولیا بولمالر. کیردک خواجه بهاءالدین و کیرهک باشقلر بولسون رسول الله طرفندن تعیین قیلوب خبریرلمگان مدتده معلوم بر آدمینی «ولی» دیب حکم ایتو نهایت درجه ده خطرله لی اشدر. خواجه بهاءالدین حقنده «مسامان بولوب وفات ایدی» دیب قطعی صورتده حکم قیلو ممکن بولمسه «ولی» دیب حکم ایتو نیچک ممکن بولادر؟... مونی بر فکرله ب قرارغه تیوشلی ایدی.

طریقهای. حضرت حسین شهید ایتولگان کون بولغانلقدن شیعه لر «عاشورا» کوننده «ماتم» طوتالر. اما سنیلر شول کونی «بایرام» یاصیلر. بزنگ دوخانوی صوربانه مزده اوزینگ کالیندارنده «عاشورا» نی به برده ایتوب اماملر مسجدلر، منبرلرده «عاشورا» کونینگ بایرام بولغانغینی و شول کونده بولغان فضیلتلرینی صاناب بتره المی و عظم سویله گانلری حالده معلملر منبر شول کوننگ بایرامغینی «حضرت حسین طرفدارلرینگ ماغلرینه قارشو امویلر طرفندن احداث قیلنغان بر نرسه بولوب حقیقت حالده بو کونده بایرام یوق ایکانلگینی شاگردلرینه تاقین قیللر و شول کونده تعطیل ایتلر بو تعطیل بایرام تعطیلی توگل بلکه «ماتم» تعطیلی ایکانلگینی سویلر. بو کونده شوشی اختلاف، عمومی بولوب بار، شونک ایچون «شورا» ده شوشی سؤاللریمزغه جوابلر یازلسون ایدی: ۱) عاشورا کوننده بایرام بارمی؟ ۲) اگرده شول کونده دینی بایرام بولمسه دوخانوی صوربانه نی ایچون آتی بایرام ایتوب حساب قیله در؟ ۳) دوخانوی صوربانه کورساتووی سببلی شول کون دینی بایرام بولا آلامی؟ ۴) دوخانوی صوربانه عملینی حجت ایتوب بز شول کونده بایرام ایتونی عادت قیلوب قلدرساق کیله چک بونلر بزنگ شوشی عملارینی تحسین قیلولر می؟ کیله سی «عاشورا» کونینه قدر شوشی مسئله نی بر توری حل قیلوب قویو مطلوب بولغانلقدن مسئله نی آکلوچیلر، جوابلر یازسونلر، بلگان عملارینی یاشر ماسونلر ایدی...

شورا: شاید یازوچیلر بولور، بزگه یبارسه لر جوابلرینی درج قیلورمز. پیتروغراد شهرنده بولغان مسامان اسییزدی روسیه ده بولغان بایرام کونلرینی تعیین قیلو وظیفه سینی جمعیت اعضالردن بولغان عالمرگه تابشغان ایدی. سنی و شیعی عالمر بر مجلسده یاناشه اوظوروب مذاکره قیلدیلر و بر برینگ آرنغنده خاطرلرینی قالدیری کامل انصاف و بر برینی احترام ایتوب بر جدول توزودیلر

اشعار

بر ایچوچینگ زاری

(آراق ساتلو منع ابتلگاندن صوڭ ۲۲ آوغوست)

ای خدایم: دنیاده، طوره شده راحت بار ایدی
 قایسی وقت ایدی آنده، جن سعادت (؟) بار ایدی
 دوست و ایشلرگه جیلو برگه عادت بار ایدی
 دوست بولوب، دشمانده سیگه، بر یاشولر بار ایدی.
 سوز قویشوب بار طاشلر جیلولر بر کیچه
 شونده بای، یارلی، کچک، زور قالمانیچه کیلمیچه
 جمله: بار تابقانگنی آزمو، کوبمو دیمیچه
 بر ساعت ایچنده بوتکل طوزدرولر بار ایدی.
 اول وقتده کویچیلکنگ بر ایدی طوتقان یولی
 جیلوب بار دوست و ایشلر، ریستورانلرغه طولی
 «ساو یاشا! بو صاولنگه!» دیب کوتارولر قولی
 بر بریگه چندانوق قارداشچه الفت بار ایدی.
 رسمی ایدی بو جیونلر، یوق ایدی طیوچیلر
 صیلی ایدی هیج یاشرمی کوچله توب، قویوچیلر
 کوبده، کوب! دغزدی ایدی آندهغی بیوچیلر
 ییک قزوب کیتکچده بردن جیرلاشولر بار ایدی.
 هر برمز بر آرسلان بولا ایدک کوچ کروب
 چغا ایدک ریستوراندن آقرشوب، اوکروب
 یورطقه قایتقاج آقایا ایدک خاتونغه توکروب
 اول مالایلر هم خاتونتی قورقتولر بار ایدی.
 تتری ایدی، قورقا ایدی اول خاتون دیگان قویان
 «ای قهر صوقسون!» «ایمش» «ایسرک بوگون» «دی» «سین قایلان؟»
 منه کیلمه سن آچووک! ایده یوزرق برنی مان!
 باشی، کوزی دیمی، آنی ایزگه ولر بار ایدی.
 شاورده، کور جلاومی دیسن، ققرولرمی دیسن
 بر قیامت قویا ایدی یورط ایچنده شول کیچن

نرسه گه بو؟ نی سبب؟ کم عیلبی؟ کم ایچون؟
 آنی برده اوبلامیچه اوت چاچولر بار ایدی.
 اول مالایلر مین سیگه ایتیم: اویانلر قورقشوب
 ایده قاج! تیزرهك ایشکدن برسی - برسن تورشوب
 اول بالان آباق، بالان اوست، قشقی تونده اورکشوب
 درده - دز اویگه کره آلمی یغلاشولر بار ایدی.
 اول خاتون دیگانتی بتون جیکه سن تیوب، ایزوب
 یالوارا هم یغلی باشلی اول بتون امید کیسوب
 یا که قاچاده یوغالا نیندی بر برگه یوصوب
 منه صوکره جن یگنلک کورسه تولر بار ایدی.
 چاقراسک، قچقراسک کورنمی ده هم کیلمی اول
 منه: دیسک، سین ایچکدن نی بولاسن بلمی اول
 نی ایچون دیسک، مینم سوزگه اطاعت قیلمی اول
 بر بر آلوب کورسیلمرنی ارغتولر بار ایدی.
 بهره سک بر کوزگیگه، اول چاچله ده یوق بولا
 منه اشقاف، انه آبییر - شالطرده چلطر یورت طولا
 اول آرادده آتقانگننگ برسی، لامپاغه قونا
 اول قویو قوروم توتونگه یورت طولولر بار ایدی.
 ایرته طوراسک یوقودن سزلی هم چاتنی باشک
 اول مالایلر یغلاشه لر، آغزالر کوز یاشن
 اول چرایسز هم کیفسز یغلی تاغن یولداشک
 «بوسی قایغونی باصوغه» دیب سزولر بار ایدی.
 تاغی شولوق کیچه گیر، تاغی شولوق ریستوران
 سورتلوب طشقه چغام ده، تارایادر کیگ اورام
 آری سورتوب، پیری صوغلوب کوچک، مین یورطقه بارام
 تاغی خاتون، تاغی شول یورط طوزدرولر بار ایدی.
 نیندی کنده شوماغندن، قایده کیتدی شول زمان
 قایده اول کیف قورولر، قایده اول کیگ ریستوران
 کیتدی اوچوب، قابلانوب یوغالدی بتدی اول زمان
 بر اوزنک راحتله نوب دنیا تیولر بار ایدی.
 نه لده یاری آغای انی شفقتدن طاشلامی
 ازلیلر، یاشرنده بولسه هم تابالرده آنی
 ایچهمز یاشرنکنه قورقوب، بره و دیب سیزماسن!
 نرسه اول قورقو دیگان، اولده قایده بار ایدی.
 عبدالغیبر عبداللایف، کرکی (بخارا).

بارا شول يول بلەن بر يەش يىگت، آقرىغىنە آطلاب؛
 آشقىمى، بەرگەلەنمى اول - قاراب آطلى ... جانن صاقلاب ...
 ياوا ياگىر، قويا اوستىدن، بووشلى - پىجراتا يىرنى .
 اورە يىتەكە صووق جىل كوز آچارغە ھىچ ايرك بىرمى ...
 بولولطردن ياوا يالقنىلى اوقلر ھەمدە كوك كوكرى؛
 يورەك يارغىچ طاوشلرغە درلدى يىر - جھان تىرى ...
 ولەكن ھىچ برى اول يەش يىگىتى قورقتا آلەمى ...
 بارا طورغان يولندن بر مینوتقە طوقتاتا آلەمى .
 چىداملى، دزدلى اول ھىچ نرسەگە باقى ... بارا آلەمە:
 اميد، تاتلى تەك، ايزگى ... بختلر - ھەمسى آلەم ...
 مەلم: ع . يىگى . تاشكەند .

اللّٰهُمَّ

اوبلەندىم

كروب بىرەم بوکەمى - كرى قوچاققە!
 اوزگەدە كىرگە مانچىلدىك توگەمى؟ ...
 تأسف - آھ ... خطا اوى اويلاغانىك!
 ياشاىز دىب ايكەو برگە كوكلى ...
 ملەكەدى صاف، عىف، معصوم جەلىك
 يا كە گولەدى بيت آلەك، آندە آلەك ...
 اوزولەگەن آل چەخە كەدى شىلدى . بتدى
 نىگە اوزدم؟ ... نىگە كوندك جەلم؟ ...

رسول مەن ... كوكەن اىنگەن جىرائىلى
 توبەن دىيادە ... توگەرگە قوشدم ...
 كىسەلگە ج الھام، وھىم و شەرم
 خور ايتدىك آھ ... دىدم، نەسەنى اوروشدم .

شىرىزدان الباكرى . «تومسكى» .

»

ئەيدە ملت

بوگ آور، يول بولغاور بولسەدە ملت ئەيدەلى،
 آدە راحت قدرىنى بلەمەككە محنت فايدەلى؛
 ياقى نورلى كونىرك آلدە، بو - حق وعدەسى،
 آنە كورنە قىلە ياقىلاب يىك ماتور، آق شەولەسى ...

شىخ زادە . بايىچ

سؤاللر

خدايم نىك بو دىيادە راحت، شاد، آق طوروب بولمى؟
 عمرىنگ يالتراب شادلىقى مینوتن كوروب بولمى؟
 ماتور صاف يەم ياشل نورلى كوكلى بوندە زور طاولر
 راحتە كىك يالانكەدە تأسفدر يوروب بولمى .
 خدايم، نىك اوصال بو بندەلرگ نى ايچون جبار؟
 شولارىنگ قىلغاندىن بر مینوتدە قورتلوب بولمى .
 اوصال كوزلر، قارا يوزلر، قباح، بدبخت سوزلر
 ياوا نى ايچون اوستلرگە نىگە صوگ صاقلانوب بولمى؟
 خدايم نىك بختلى بندەلر يىك آز بختسزدن
 كورەسك گىل بختسزلر بخت، راحت كوروب بولمى .
 توگەلر ياش، صغىر قان كوكلدىن اىگرانەلر گىل
 بختدن كولىگانن كەتكەدە بر كرە كوروب بولمى .
 خدايم نىك بتون دىيا توگى دوستلر ھەن دشمان!
 عمرگە دوست محبتلى ايكى آدم كوروب بولمى .
 قوئاش كوك يالتراب چىكسىز محبتلى ماتور يوزدن
 عمرگە يالتراق نورلر ساچلىگانن كوروب بولمى .
 خدايم يتمە دىمى، صاقلانورغە بار خلققە نور؟
 قارا اچدن قارا يوزدن پاك آدمى تابوب بولمى .
 خدايم نىك بتون دىيا حىتالى بولمىلر نىگە؟
 كىرەكلى بولسەدە يەملى حىتالى ذات تابوب بولمى؟ ...
 سەيدە . «قازغالى» .

.....

بىر ايرك يەش كوكلىگە كورسەن جھاننگ يەملرن
 بات اولار، يات خاقلرىنگ اوين - بەرەملرن .
 بىر ايرك يەش كوكلىگە كورسەن بتونلەى دىيانى
 طاولر، اورمانلر، صولارنى نق طانىسون اللەنى
 بىر ايرك يەش كوكلىگە اول گىل بر ایلدە طورماسون
 چىتەكە چىسون چن محبت برلە سويسن اللەسن .
 ابرار سەيدى . «قازان» .

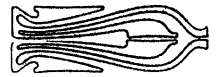
»

يەش يىگت

قاراگىر، جىل - داوولى تون؛ يەشەن يەشنى - بولولطلر بار .
 بوررگە بول بووش، طايقاق، چوقورلىق ھەم اوزى يىك طار .

متنوعه

ایسکی بر اسلام اثری. انگلترده «مانشستر» شهرنده گی «ریلاندس» موزه خانه سنده موسی بن عطاء طرفدن هجری برله ۱۲۷۱ هجری یلده یازغان بر خط صافلانادر. موسی ایسه اوشبو یلدرده مصر مملکتنده بولغان بیت المال مدیری ایدی.

موسیقی برله دوا قبولو. عقلی ضعیفله نوجیلر، خیال برله مبتلا بولوچیلر ایچون هر توری اویون تاوشلری فائده لی ایکنانلگی تجربه برله بلنمشدر.

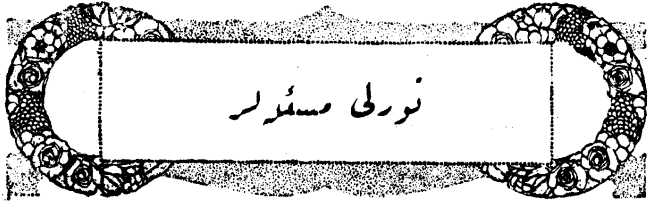
قبیله کتاب. اوشبو کونارده یازیرده ایران شعرا سندن حافظ شعرلی مندرج بر ایسکی یازما اثر ۷۲ مک فراتیق (۲۷ مک صوم) غه ساتلدی. بو اثر ۱۶ هجری عصرده غی ایران رساماری طرفدن یازغان کوب رسملر ایله مزین در. «ریح»

ماهر نغمه میفروسی. فونفل اسخنده بر طیب، چاخوتقه میقروینک صوگ و قتلرده بر یوزینه جیت بولدزلرنک برندن توشکان بولونی ظن قیله در. موگا سبب ایتوب ایسکی زمانلرده بر یوزنده چاخوتقه خسته لگی بولوغه علامت تابلمغانلغن کورسه تدر.

کیمه، باتقانه صوکنده نی اسلی؟ دگرلرده کیمه لر هر وقت باتوب (غرق بولوب) طورالز. موندلر باتقاندن صوگ نی اشلیلر؟ اوشبو خصوصده علمی مجموعه لر دن بری اوشبو روشده یازادر: اگرده کیمه اچنده تیمر، چوین کبک آور نرسه لر کوب بولماسه باتقان کیمه صو توینه بیک آقرون کیمه در. بعض وقت توشار توشماس روشنده گنه توبان بارا و آخرنده ده آقرون غنه باروب دگر توینه یاتادر. اگرده اچنده تیمر کبک آور نرسه لر کوب بولسه اول وقتده آز وقت اچنده توشوب ییته در. هر حالده کیمه باروب توقتاو برله بتون حشرات کیمه نی ساروب آلار و ایچینه کروب آشارغه یابوشلر. کیمه ده اوزلرینه اویالز یاصیلر و شونده کون کوره باشلیلر. تیره یاغینه بالچق و تاشلر اویوله، آخرنده ده کیمه بالچق آستنده قالادر. نیچه یوز یلار اونکان صوکننده شول کیمه اچنده مرجانلر، صدفلر اشلنه باشلیدر. باتقان کیمه لرنگ الک تیمرلری بوزولوب اشدن چقا، آندن صوگ آغاج نرسه لری جروب بوزلوب بته در.

قطای خلفزده بولغان تکلف که سال. جیتدن ییارلگان بر مقاله، غزته که کررک درجه ده یاخشی ترتیب ایتولمه کان سببندن باصلمی قالغان همده غزته ننگ محرری شول مقاله نی اییه سینه قایتاروب ییارکان و مقاله برله برلسکده اوشبو مضمونده بر

مکتوب یازغان: «ای قویاش برله آی ننگ طوغانی: آیاق باصقال پر کرده تزله نوب بر اوبوچی بنده گر، سزنگ شفقت و مرحمت کنگرگه آرقالانوب، حضور کرده سوز سویله رگه اذن صوریدر (بو محرر اوزینی قصد قیله در). مقاله گزنی بیک یاراتدق، آتا و بابالرمز برله آند ایتوب ایتهمز که: عمر مزده موندی گوزل بر مقاله نی کورگنمز یوق ایدی. اگرده شونی غزته که درج ایتسه ک ایدی، البته امپراطورمز، شول مقاله نی مثال ایتوب طوتارغه فرمان چیقارر همده شول مقاله غه اوخشاماغان مکتوبلر نی باصودن طیار ایدی. آنک روشنده بر مقاله یازو بو زمانده توکل موندن اون مک یل صوگ و قتلرده ده ممکن بولماز. مونه، شوشندی گوزل بولغان مقاله گزنی بتون ته نمز قاتراغان، اویالغازر حالده جنابگرغه قایتارمز همده بو عیبمز ایچون مک توری عذرلر قیله مز. باشمز آیفار کنگ آستنده در.»

معلم حالی

(بر معلم طرفدن «اورنیورغ» شهری برله مناسبتلی بولغان بر آدم گه یازغان مکتوب. مکتوب، یازمش آدمک تله وینه کوره عینا درج قیله در).
الشیخ الفاضل، استاذ محترم داملا حضرت جنابلرینه!

ید بیضالگری پوس ایده رده ک. تواضعانه جمله قارنداشلرمزه خیر خواهلرنگ ننگ دوامن رجا ایتهم. سلمکم الله و عافاکم! اما بعد: استاذ حضرتلری! بو فقیر، جنابگره شخصاً مجهول بر آدم بولسه مده، غائبانه بتون وجودم ایله مخلصگر اولدقدن هم یاوز دنیام تمام یار یاقاسینه کیتروب تره دکندن، توبه نده یازلاچق شخصی رجامنی فضیلت مآبلر گره عرض ایده رگه جرأت ایتدم. مین کندم بو بختسز سنه که قدر ۵ سنه معلم بولوب طوروب، بو سنه مدهش توپیرکولیز ایله ن صرخاب اورنسز قالدورغه مجبور اولدقدن، کسه مده شول توپیرکولیز سرایت ایتوب، شوننگ اوستینه، جیلکه مده کچو ککنه اولسه ده عائله تریه سی اولوب، دنیام غایتده قسوب، حیاتم نی تأمین ایده رگه هیچ بر یول طابودن عاجز قالدقدن ایک اتفق چادرغه طوتوب نیچه یل لردن بیرو یوق حال ایله ن حیوب کیلگان کتابلرمی ساتارغه باشلام. هر

كوك كو كره كم نى ، باغچه كوك باش عمر منى فدا ايتكانم ايچون ديناوى اجر منى شونده تابار ايدم هم شوگا طيب نفسم له قناعت ايدوب دنيادن كيتار ايدم . والسلام .

عاجز معلم : قاسم حسن الدينوف . « ياشمره » .

آدرس: Kazan. уезд. и губ. Станц. Чепчуги, д.

Ямашурма. Кашфию Хамзину. قاسم افندى گه .

ياقن دوستم زه افنديگه

نه بيكيتاسدن (بر آز اوزگار توب) .

بلا وقضالرننگ ظهورنده اوزمزنى نيچك ادااره ايتهر كه كيرهك؟ هر كون باشمزغه كيلگان و كيلوب طوراً طورغان وقوعات بزنگ قارشمزغه بر نيچه تورلى سؤالدر قويدر كه بولارغه جواب ييرو برله بز بو وقوعاتغه قارشى نى يولده حركت ايتو كيره كلگنى اوگر نسهك كيرهك .

بره وننگ اوغلى ئولگان . بو حقه نى اويديسز؟ جواب : بو اختيارسز كيلگان بر واقعه . بناء عليه بر ناچارلاق توگل . كمدر آناسى طرفندن ميرادن محروم ايتولگان . موگارغه نى ايتهمز؟ بو كشينگ اوز اير كنده توگل ، شوگار كوره بو وارنگه بر كيمچيلك كيره آلمى . - قيصر آنى ئولومگه حكم ايتكان . بوده بزنگ قولمزددغى اش توگل ، شوننگ ايچون مونى بر قياحت اش ديب صانارغه يارامى . تيك اول بو اش آرقاسنده قايعغه توشكان . - موندى نرسه لر ايچون قايعرو آدمنگ اختيارندهغى اش ، مونه بو ايسه ناچارلقدرد . - اول بلا وقضالارغه چراينده صتمى صبر ايتدى ، - بوده اختياردهغى اش ، شوننگ ايچونده بوسى الوغ بر ايندگولك .

شاپد اوزمزنى شسوشى يولده مشقتلرگه جداملى ايتوب عادتله ندرسهك . اصلاح نفس ايتكان بولورمز . چونكه بز وقوعاندن باشقه هيچ بر نرسه كه بوين صونماز بولورمز (رذالت ، سفالت ، قباحتهگه) . بر بالا ئولگان - نى بولغان صوك؟ - بر بالا ئولگان . - آرتق بر نى دهى بوق؟ - هيچ بر نرسه . بر كويمه يوغالغان . - صوك نى بولغان؟ - بر كويمه يوغالغان . بر آدم سياسى يولده حبس ايتولگان . - نى بولغان؟ - بر آدم سياستنا حبس ايتولگان . اول بلا وقضار سيبلى بختسز ايمش ، بو بر تاغالغان نرسه كه ، هر كم اوز اوزينى (بوق نرسه لرگه اهميت يوروب وقوعاتغه بولغانى كيك بو بصناو برله) بختسز قيله . - « تيك تگري بو اشترنى يولسز اشلى » . - نه ، نرسه دبسگ؟ نى ايچون؟ اول

كتابمله وداع لاشقاندن جانندن آيرلغان كيبى عائله م له برابر يغلاشمى قالمى ايدك . ايندى اتفاق قوليمه توشكان فقط بر عزىز اثرم قالدى . اول ايسه فارسىچه « انجيل شريف » نسخه سى بولوب بوندن يوز يل مقدم زا گرايتسه ده طبع ايدولمش نادر بر اثر در . ايمدى بن عاجز شونى صاقاچقى اولا ايدم . بونده بر كشينس ۱۲۰ صوم ييره در ، شول بهاغه بيرسهم عاقبه محسور ملوم بولماغاييم ديب ، جنابكزه مصاحت ايدوب چيكسز اشلى مبارك باشكرنى بورچيم - قيمت ساعتكرنگ بر پارچه سن سدى مشغول ايتهم . استاذ حضرتلرى ! شول بهاغه بيرو مصاحت مى؟ ياخود باشقه بر آثار عتيقه ايله ن شغل له نوچى ذاتقه مراجعت ايتيمى؟ كم گه مراجعت ايتيم؟ بو اثرنگ قيمت بولو احتمالى بوقى؟ اورنوبورغ موزه سى آلماسى؟ نسخه نك حرف كليشى ايسه قرانده ايگ اول باصلغان « كلام شريف » حرفلرى كيبى يعنى نه ق قران باصمه سى . جبه سى ۲۰ × ۱۵ سانتيمتر اولوب بورنغىچه كون ايله ن غايت محكم جلدله نگان . برنجى صحيفه سنده اينستراتى حروف ايله ن اوشبو روشده باصلغان :

NOVUM-TESTAMENTUM

DOMINI ET SALVATORIS NOSTRI

JESU CHRISTI

E GRAEGA IN PERSICAM LINGUAM

a viro reverendo

HENRICO MARTYNO

Translatum

IN URBE SCHIRAS

nunc vero

CURA ET SUMTIBUS

SOCIETATIS BIBLICAE RUTHENICAE

Typis datum

PETROPOLI

Apud

Jos, Joannem

1815

ايكنچى صحيفه سنده غايت گوزله ، خط تعليق ايله ن شويله يازلغان : « پيمان تازه خداوند ورهاندن ما عيسى مسيح كه افضل الفضلا غيرى مارتين آگلىسى از زبان يونانى بفارسى در دارالعلم شيراز ترجمه خودماست طبع فى سنة مسيحية ۱۸۱۵ » . استاذ حضرتلرى ! انسانيت نامنه رجا ايتهم : تنزل ديمه سكر ، شول سؤال لريمه بر مصلحت يازوب ييارساگر بزم وضيمتمز نقطه سندن انسانيت نك ايگ على وظيفه سن اوته گان بولوز ايدگر . مين عاجزده ۵ سنه معلم بولوب طوروب آلماكوك يوزمى ، كوپر

وجدانگنی طرنی تورغان یا که طرنارلق اشلردن صاقلانوب، علوی بولغان اشلرنی قیلسه ک استراحت وجدانغه مالک، قواگنده بولماغان غیر اختیاری اشلرگه صالقون قانلیلق کورسه تو برله ده قلبگنی طنح قیلغان بولورسگ. بوندن آرتق تاغی نیندی بخت بولسون؟

زینو (۱) فلسفه سینگ اینگ کبار پرافیسورلردن بولغان (میلادی ایکنجی عصرلرده یشمش) بو محترم ذاتغه نسبتا بلا وقضالرنگ آدهگه قایغی وحسرت کیترووی بر امر اعتبارگنده در. آدملر چنلابده کویمه ننگ باتوونینی، بالانگ نولوونینی، سیاحتا حبس ایلوننی اوزلرینگ قوللرندهغی اختیاری بر اش همه زور بر قباح و جنایت دیب فرض ایتلر، شوگر کورده موندی اشلر باشقه توشکاج یوقغه قایغروب پوشوب اوزلرینی بختسز قیلر. گویا آلا بو اشلردن قوتلو ممکن دیب اولیلر و یالغشار. فضیلت، بلا وقضالردن قورقوده توگل، بلکه بولاردن بختلی بولوب چغوده در.

تهیکتیتاس: «یا که بلا وقضالرنی هیچ آدرمیچه بختلی بولو اختیارینی سیگا بیرگان ایچونمی؟» ننگ صوگینه: «بولماسه آلا سیگا کیلشمه کان اوخشامان مدنده چغار ایچون ایشکنی آجوب قویوندنمی؟ ای آدم، طشقه چق، یوقغه شکایت ایتمه دی.

دوستم! مونه مین بو الوغ فیلسوفنگ یالغشوب طابوب کیتکان اورنینه اسلامنگ شول سوزلرنی سیگا تهیم: بولماسه الله ننگ کیگ رحمتی جمله سندن سیگا بیرلگان امید ایچونمی؟ نهی آرقاداش! امیدگنی اوزمه، امید سیگا قارانغی تونلرده یولداش، یالغزلرده ایندهش بولور. سینگ امیدک ایدبالکنگ طاکی اول. قورقا! طاگدن صوگ قوباش اوزاق طورمی چغا ایندی. عبدالله سلیمان.

(۱) زینو میلاددن اوج عصر مقدمگی فیلسولردن. ع.

محرری: رضاء الدین بن فخرالدین
ناشری: «محمد شاکر و محمد ذاکر رامیفیلر».

سیگا آقلرگه فارشی طورلوق باطراق بیرگان، شونگ ایچونمی؟ اول سینی قایغیلرغه چدارلق صبری و توزلمی ایتوب یاراتقان، شوگر کوردهمی؟ الله اول سینگ اختیارگده بولماغان نرسه لرنی یامان اشلر جمله سندن قیلما دغندنمی؟ یا که بلا وقضالرنی هیچ آدرمیچه بختلی بولو اختیارینی سیگا بیرگان ایچونمی؟ تهیکتیتاس شونده ته.

مقصود بارلق پجراق، قباح، رذیل بولماوغنه. مادامکه بالانگ نولووی، سینگ حبس ایتلووک بر قباح تشکیل ایتی، شولای بولسه بونگ ایچون قایغیررغه، بولارنی بختسز لکدن حساب ایترگده یارامی. جن بختسز لک ایسه وجدانسزلق، اوز اختیارگده بولغان نرسه نی سؤ تصرفدر.

تهیکتیتاسقه کوره: بعض نرسه لرن بونگ اختیارمزده بولوب بولار برله بزنگ شادلانورغه هم قایغیررغه حقمز بار. مثلا: مینم بالانگ تریه سی اوز قولمده بولوب، مین آنی یاخشی تریه ایتسه شادلانورغه تیوش. چونکه مین زور یاخشیلقده بولونغان بولام. تاغیده توغریسی مین اختیارمنی سؤ تصرف قیلماغان بولام. شولای اوق مین بالانمی ناچار تریه ایتوب، اول غایت بوزوق قباح بولوب جقسه، مونده مین عیبلی بولغانه کوره قایغیررغه تیوش. بو وقتنی مین اختیارمده سؤ تصرف ایتکان بولام. اما شول اوق بالانگ نولوب کیتوونه مین هیچ اهمیت بیرماسکه کیرهک. چونکه بو مینم اختیارمده توگل، بنا علیه بر قباحنده تشکیل ایتی.

بو بیوک فیلسوفکه کوره آدمنگ بختسز بولووی اوز اوزندن بولوب غایت الوغ کیمچیلکلردن سانالا. کشی اوزینگ اختیارنده بولماغان بلا وقضالرنگ ظهورندن اصلا قایغیرماسقه، بلکه بولارنی جناب حقنگ تقدیری شولایدر ایندی دیب تاشلارغه. موندی اشلرنی جناب قادر مطلقنگ اوزینه تفویض ایتارگه تیوش. آدم اوز اختیارنده بولغان نرسه زده غایت صاقلق برله حرکت ایتوب، رذالت، قباحندن قاجارغه، فضیلتلرگه چیلتنورگه، ایدگولکگه ایکی قوللاب یا بشورغه کیرهک. حاصلی دنیاده تورغان مدنده

«شورا» اورنبورغده اوله بشمه کونره بر مفقاه ادبی، فنی و سیاسی مجمرعه در.

ТАКСа ЗА ОБЪЯВЛЕНІЕ: НА 2-Й СТРАНИЦЪ СБЛОЖНИ 30 КОП., НА 3 И 4. СТР.—20 К. ЗА СТРОКУ ПЕТИТА.
Адресъ: г. Оренбургъ, редакция журн. „ШУРО“.

آبونه بدلی: سنه لک ۵، آلتی ایلوق ۲ روبله ۶۰ تین.
«وقت» برلن برگه آلوچیلرغه:
سنه لک ۹، آلتی ایلوق ۴ روبله ۶۰ تیندر.

ياڭا باصلوب چىقىدى:

حقى ۱ سوم . پوچتەسى برلە ۱ سوم
۱۵ تىن .

باش اسكلادى « اورنىورغ » دە
« وقت » اداره سنده .

شعبەلىرى: قازاندا « معارف »، اوفادە
« چولپان » كىتەبخانەلىرى .

دىنى واجتماعى مسۇلەر

محررى: رضاءالدين بن فخرالدين .
ناشرى: « وقت » ادارهسى .

كوندەلك ، وقت ، غزته سینه

۱۹۱۵ نچى يل ايچون ابونه دفترى آچلدى .

« وقت »، غزتهسى اوزىنىڭ حر ، معتدل و ترقيپرور مسلگى بويونچە دوام ايتوب سياسى ، اجتماعى ، اقتصادى و مىلى مسۇلەرگە كوب اورن يېرەچك . كىچىر مكدە بولدىغىز مھم واقىلەرگە دائر بولغان خبرلارنىڭ ايكى درستلرن وقتدە بلدروب طور اچق ، ممكن بولن رسملارده درج ايتلەچك .

بىلقى حقى ۵ سوم . آلنى آبلق ۲ سوم ۶۰ تىن . اوچ آبلق ۱ سوم ۳۵ تىن . بر آبلق ۴۵ تىن .

۱۵ كوندە بر چغا طورغان « شورا » ژورنالينه ۱۹۱۵ نچى يل ايچون

ابونه دفترى آچقدر .

« شورا » مجموعهسى اوزىنىڭ كىسكايىنلىگان ياشى پروگرامى بويونچە علمى ، فىنى ، ادبى ، تارىخى ، دىنى واجتماعى مسۇلەر ابلە طولو بولاچق . تعليم و تربيە مسۇلە سینه آبروچە دفت ايتلوب كيك اورن يېرلەچك . « شورا » نىڭ بىلقى حقى ۵ سوم . آلنى آبلق ۲ سوم ۶۰ تىن . اوچ آبلق ۱ سوم ۳۵ تىن . « وقت » ابلە برگە آلوچىلرغە ۴ سوم . آلنى آبلق ۲ سوم .

خاتون - قزلىر ايچون بولغان

ژورنالينه ۱۹۱۵ نچى يل ايچون
ابونه دفترى آچقدر .

سوويم بيكە
۱۳۳۱

سوويم بيكە - ژورنالى خاتون - قزلىر نىڭ « چن ملت خاتونى ، چن ملت آناسى هم چن يورط خواجەسى » بولولر يە خدمت ايتەچكدر . سوويم بيكە - ژورنالينىڭ توب مقصد ايتوب طوتقان نرسەسى ، خاتون - قزلىر نىڭ اوزون بولغان يوقىلر ندىن اوياتوب ، آلارغە اوز حقولر يىنى ، اوز وظيفلر يىنى تانتو ، ملتدە آلارغە تىوش اورنى كورسەتو ، آلارنى علمگە تحريش قىلوب اشكە - هنرگە اوبرەتودر . سوويم بيكە - دە بالار تربيەسى ، خاتون - قزلىر نىڭ بىك كېرەكلى بولغان آش پشرو ، آش حاضرلەو ، يورطى اداره ايتو ، ياعو وياقتوتو ، خادملرنى قاراو ، قول اشلىرى ، اورو ، چىگو و بەيلەو كىيلر درج ايتلور . سوويم بيكە - دە فىنى و ادبى مقالهلر ، ادبى و اخلاق حكايەلر ، ياخشى يازوچىلر طرفىدىن يازغان كوگلى هم مىلى رومانلر و شعرلر بولنور . سوويم بيكە - ژورنالينه ياخشى يازوچىلر چاقردى هم خانم و طوتاشلردن بىك كوبسى يازارغە وعدە ايتدىلر . فخرالبنات خانم سليمانيه « سوويم بيكە » ژورنالينىڭ دائىمى يازوچىلر ندىنر .

سوويم بيكە ژورنالينه بلىق يازوچىلرغە نوياىر و دىكابىر آيندە چىققان دورت نومرى بوش يياربلەدر . ناشر و محررى : يعقوب خليلى . بهاسى : بىلغە ۴ سوم ؛ آلنى آبلغە ۲ سوم ۵۰ تىن ؛ اوچ آبلغە ۱ سوم ۳۵ تىن .

آدرىس : . Kazanь, редакция журнала „Сюемъ-Вика“ .

Ш У Р О

№ 1.

ЯНВАРЬ 1 = 1915 ГОДА.

„Кتب سته و مؤلفلى“

رضاءالدين بن فخرالدين اثرى

حديث وسنت عالملى قاشنده «كتب سته» ديب مشهور بولغان صحيح البخارى، صحيح مسلم، سنن ابى داود، جامع ترمذى، سنن نسائى، سنن ابن ماجه، موطا مالك كتابلى حقنده يازلغان بر رساله در. حديث علمى برله شغلله نوجيلر ايچون كيره كلى معلوماتلرده بار. ۱۳۶ بيتدن عبارت بو رساله نك حقى پوچتەسى برله برلكده ۵۵ تين.

آدریس: Редакция газ. „Вактъ въ Оренбургъ.“

دير يليك

ادبى و فنى، اخلاقى و اجتماعى، اقتصادى و تاريخى، سياسى تورك مجموعه سيدر. دير يليك مجموعه سى ايچون آبونه دفترى آچق. «شورا» فورماسنده بولوب آيدم ايكى دفعه نشر ايدلور. مندرجه سى بيك كيك بولوب قائده لى مقاله لر برله طولوغدر. يلق حقى ۴ و ياروم يلق ۲ صوم ۵۰ تين. صاحب امتيازى: ابو الفضل مطلب، زاده و محررى ده على عباس «مذنب» مطلب زاده در.

آدرس: г. Баку. Тип. Бр. Оруджевыхъ. Абульфаъ Муталибъ оглы.

„مكتب“ مجموعه سى

۱۹۱۵ نچى يل ايچون آبونه دفترى آچلدى. بر يل مشترى بولغانلرغه دورت كتابچه هديه بيرله چك. بر يللى ۳ صوم. ياروم يللى ۱ صوم ۷۵ تين.

آدرس: „Мектебъ“ журнала редакция Баку, Мирза-заде,

قامپانيه زينگر نك

تگو ماشينالرى ساتولادر يالغز اوز مغازينلرنده غنه

قول و آياق
ماشينالرينك هر
تورليسى

توله نه
آطنهغه | صومدن
باشلاب

مغازينلرى روسيه نك
همه شهرلرنده بار.

مغازينلرنك ويؤسقه سى

ساخته دن □ □
ماتلانگزا □ □